

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA PODNIKATELSKÁ

FACULTY OF BUSINESS AND MANAGEMENT

ÚSTAV FINANCÍ

INSTITUTE OF FINANCES

IMPLEMENTACE IFRS 13 FAIR VALUE MEASUREMENT VE VYBRANÉ ÚČETNÍ JEDNOTCE

IMPLEMENTATION OF IFRS 13 FAIR VALUE MEASUREMENT IN THE SELECTED BUSINESS UNIT

DIPLOMOVÁ PRÁCE

MASTER'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Veronika Vlčková

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. Zuzana Křížová, Ph.D.

BRNO 2018

Zadání diplomové práce

Ústav:	Ústav financí
Studentka:	Bc. Veronika Vlčková
Studijní program:	Ekonomika a management
Studijní obor:	Účetnictví a finanční řízení podniku
Vedoucí práce:	Ing. Zuzana Křížová, Ph.D.
Akademický rok:	2017/18

Ředitel ústavu Vám v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách ve znění pozdějších předpisů a se Studijním a zkušebním řádem VUT v Brně zadává diplomovou práci s názvem:

Implementace IFRS 13 Fair Value Measurement ve vybrané účetní jednotce

Charakteristika problematiky úkolu:

Úvod

Cíle práce, metody a postup zpracování

Teoretická východiska práce v oblasti vykazování účetních informací v různých systémech s důrazem na konvergenční procesy

Analýza zobrazení ekonomických jevů v účetních výkazech vybrané společnosti vykazujících podle IFRS

Posouzení aplikace IFRS 13 a jeho dopadů na relevantnost informací zveřejňovaných v účetních závěrkách a zpracování návrhu doporučení pro vybranou skupinu uživatelů účetních výkazů

Závěr

Seznam použité literatury

Přílohy

Cíle, kterých má být dosaženo:

Cílem diplomové práce je posouzení aplikace IFRS 13 a jeho dopadů na relevantnost informací zveřejňovaných v účetních závěrkách a návrh doporučení pro vybranou skupinu uživatelů těchto informací.

Základní literární prameny:

DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0149-7.

FICBAUER, Jiří. Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Brno: CERM, 2016. ISBN 978-80-2-4-5390-6.

IFRS do kapsy 2015. In: Deloitte [online]. 2015. Dostupné z:
https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/audit/IFRSdo_kapsy_2015.pdf.

MELVILLE, Alan. International financial reporting: a practical guide. 4th ed. Har-low: Pearson, 2014. ISBN 978-02-7378-597-2.

SAXUNOVÁ, Darina. Financial statements under the US GAAP and IFRS: theory, concepts, problems of financial accounting. Prague: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-646-4.

Termín odevzdání diplomové práce je stanoven časovým plánem akademického roku 2017/18

V Brně dne 1.3.2018

L. S.

doc. Ing. Vojtěch Bartoš, Ph.D.
ředitel

doc. Ing. et Ing. Stanislav Škapa, Ph.D.
děkan

Abstrakt

Diplomová práca sa zaoberá vývojom predpisov, týkajúcich sa merania *fair value* - reálnej hodnoty, ako aj prezentáciou hlavných zmien v tejto oblasti. Hlavný zámer je kladený na medzinárodný účtovný štandard IFRS 13 – *Fair Value Measurement* a jeho aplikáciu v konkrétnej účtovnej jednotke so zámerom na analýzu dlhodobého hmotného majetku. Dôraz je kladený na poukázanie dopadov precenenia, resp. zníženia hodnoty uvedeného majetku vo výkazoch účtovnej závierky. Následne sú zobrazené riziká pre užívateľov účtovnej závierky, vyplývajúce z účtovných informácií.

Abstract

Bachelor's thesis deals with the developments of fair value measurements rules and presentation of major changes in this field. The main objective is the international accounting standard IFRS 13 – Fair Value Measurement and its application in specific company. The analysis of long-term tangible assets is the cork of the work. A point is to show the revaluation impacts, eventually a reduction in the value of that asset in the financial statements. Subsequently, there are displayed risks to users of financial statements resulting from accounting information.

Kľúčové slová

reálna hodnota, oceňovanie, medzinárodné účtovné štandardy

Key words

fair value, evaluation, international accounting standards

Bibliografická citácia

VLČKOVÁ, V. *Implementace IFRS 13 Fair Value Measurement ve vybrané účetní jednotce*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta podnikatelská, 2018. 100 s.
Vedoucí diplomové práce Ing. Zuzana Křížová, Ph. D..

Čestné prehlásenie

Prehlasujem, že predložená diplomová práca je pôvodná a spracovala som ju samostatne. Prehlasujem, že citácia použitých prameňov je úplná, že som vo svojej práci neporušila autorské práva (v zmysle Zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorskom a o právech souvisejících s právem autorským).

V Brne dňa 16. mája 2018

.....

podpis autora

Pod'akovanie

Moja vďaka patrí predovšetkým Ing. Anne Královej, ktorá mi poskytla potrebné informácie pre spracovanie diplomovej práce. Tiež ďakujem Ing. Zuzane Křížovej, Ph. D. za odborné pripomienky počas tvorby práce a mojim blízkym za trpezlivosť a pochopenie.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 CIELE PRÁCE, METÓDY A POSTUP SPRACOVANIA.....	13
2 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ PRÁCE	14
2.1 Medzinárodné vykazovanie účtovných informácií	14
2.2 Účtovné zásady US GAAP	15
2.3 Medzinárodné účtovné štandardy IFRS/IAS	16
2.3.1 Koncepčný rámec finančného výkazníctva	16
2.3.2 Všeobecné princípy.....	17
2.4 Konvergenčný proces	19
2.5 Štandard IFRS 13 - Fair value measurement	19
2.5.1 História štandardu IFRS 13.....	19
2.5.2 Príčiny vzniku a cieľ IFRS 13	20
2.5.3 Hlavné rozdiely medzi IFRS a US GAAP v oblasti <i>fair value</i>	21
2.5.4 Pôsobnosť štandardu IFRS 13	21
2.5.5 Definícia a postup stanovenia <i>fair value</i>	21
2.5.6 Podstatné termíny v štandarde IFRS 13.....	23
2.6 Štandardy užívajúce <i>fair value</i> ocenenie.....	24
2.7 Oceňovanie - zásadný prvok vo vykazovaní.....	27
2.7.1 Oceňovanie a ohodnocovanie	27
2.7.2 Oceňovacie základne	27
2.7.3 Následné ocenenie v reálnej hodnote.....	30
2.7.4 Trojstupňový prístup stanovenia <i>fair value</i> - úrovne.....	32
2.7.5 Techniky oceňovania	33
2.8 IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia	34

2.8.1	Postup určenia reálnej hodnoty pozemkov, budov a zariadení.....	35
2.8.2	Účtovanie o reálnej hodnote	37
2.8.3	IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív	38
2.9	Reálna hodnota podľa českej právnej úpravy	40
2.10	Pojmová neujasnenosť v ČR - cena a hodnota	42
3	ANALÝZA ZOBRAZENIA VYBRANÝCH JAVOV	44
3.1	Popis spoločnosti OHL ŽS, a.s.	44
3.1.1	Predmet podnikania Spoločnosti	45
3.2	Účtovné pravidlá a postupy používané v Spoločnosti	46
3.3	Použitie reálnej hodnoty v Spoločnosti.....	47
3.4	Finančné nástroje v Spoločnosti.....	48
3.5	Opravné položky k pohľadávkam Spoločnosti	50
3.6	Aktíva Spoločnosti určené k predaju	50
3.7	Hmotný a nehmotný dlhodobý majetok.....	51
4	POSÚDENIE APLIKÁCIE ŠTANDARDU IFRS 13	52
4.1	Dlhodobý hmotný majetok Spoločnosti - východiská	52
4.2	Precenenie hodnoty aktív podľa IAS 36 – <i>Zníženie hodnoty aktív</i>	55
4.2.1	Reálna hodnota znížená o náklady na predaj.....	58
4.2.2	Hodnota z užívania	60
4.2.3	Účtovanie zníženia hodnoty konkrétneho majetku.....	64
4.3	Precenenie hodnoty aktív podľa IAS 16 s využitím fondu z precenenia	66
4.3.1	Účtovanie zníženia hodnoty konkrétneho majetku.....	67
4.4	Zhrnutie a porovnanie preceňovania, resp. zníženia hodnoty aktív.....	71
4.4.1	Aplikácia IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia	71
4.4.2	Aplikácia IAS 36 – <i>Zníženie hodnoty aktív</i>	72
4.4.3	Výhody a nevýhody oceňovania vo <i>fair value</i>	73
4.5	Riziká a návrhy pre užívateľov účtovných výkazov	75

4.5.1	Kategórie užívateľov účtovnej závierky a ich informačné potreby.....	76
4.5.2	Riziká účtovnej závierky a návrhy pre užívateľov	78
	ZÁVER	87
	ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV	90
	ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	95
	ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV	96
	ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK.....	97
	ZOZNAM POUŽITÝCH SCHÉM.....	98
	ZOZNAM POUŽITÝCH GRAFOV	99

ÚVOD

Túžba investorov o vysokokvalitné medzinárodne porovnateľné informácie, ktoré sú užitočné pre rozhodovanie na čoraz globálnejších kapitálových trhoch, si vyžaduje medzinárodnú konvergenciu – jej konečným cieľom je používanie jednotného súboru medzinárodných účtovných štandardov pre výkazníctvo v celom svete. Pochopiť históriu a kontroverziu tejto problematiky poskytuje pozadie pre pochopenie a uplatňovanie metodiky reálnej hodnoty vo finančnom výkazníctve. Rovnako poskytuje základy pre preskúmanie osvedčených postupov, týkajúcich sa oceňovania reálnou hodnotou. Ako stanoviť hodnotu majetku a záväzkov, aby bolo ocenenie presné a vyjadrovalo skutočnú hodnotu?

Reálna hodnota, tzv. *fair value* je už dlhšie používaným pojmom, avšak až do roku 2011, resp. 2013 nebola jeho definícia nikde stanovená. Preto je problematika v tejto oblasti pomerne mladá a stále sa vyvíja. Aj to je dôvod, prečo som si pre diplomovú prácu zvolila danú tému – preskúmať jej históriu a pozadie, rovnako ako lepšie pochopiť súvislosti danej problematiky v praxi.

Práca je rozdelená do štyroch častí. V prvej je popísaný cieľ a zvolená metodika práce, druhá časť je venovaná teoretickým východiskám, obsahom tretej časti je analýza zobrazenia účtovných javov vo výkazoch konkrétnej spoločnosti, poslednou záverečnou časťou je posúdenie aplikácie IFRS 13 – *Fair Value Measurement* a spracované riziká z pohľadu užívateľa účtovnej závierky v oblasti účtovných informácií.

Prvá časť práce je venovaná teoretickému základu, ktorý je oporou počas celej tvorby diplomovej práce - história, vznik a dôležité míľniky medzinárodných účtovných štandardov, ako aj dôležitosť konvergenencie, vysvetlenie podstatných termínov a oceňovania ako zásadného prvku účtovníctva.

Následne sú vymenované štandardy, ktoré obsahujú pojem *fair value* a postupy vedúce k zisteniu tejto hodnoty. Dôležité je vedieť rozlišovať rozdiel medzi prvotným a následným ocenením aktíva.

V jadre práce sú analyzované vybrané položky spoločnosti OHL ŽS, a.s., ktorá účtuje podľa medzinárodných štandardov a je súčasťou konsolidovaného celku, ktorého materskou spoločnosťou je OHL, S.A. v Madride. Postup účtovania precenenia

dlhodobého hmotného majetku je vysvetlený viacerými spôsobmi – v súlade so štandardom IAS 16 – *Pozemky, budovy a zariadenia* i s medzinárodným štandardom IAS 36 – *Zníženie hodnoty aktív*.

Záver práce poukazuje na dopady precenenia, resp. zníženia hodnoty uvedeného majetku vo výkazoch účtovnej závierky. Následne sú uvedené kategórie užívateľov účtovnej závierky a zobrazené riziká, ktoré vyplývajú z účtovných informácií.

Ocenenie položiek účtovnej závierky v reálnej hodnote má dopad na zmenu vykázanéj sumy majetku a záväzkov, avšak zároveň i na zmenu výsledku hospodárenia. Následkom môžu byť teda skreslené a pozmenené výsledky finančnej analýzy, ktoré sú často východiskom pre závažné rozhodnutia. To, čo sa zdá z účtovných výkazov zrejmé, nemusí tak v skutočnosti vôbec byť.

V posledných desaťročiach nastal rozmach v oblasti oceňovania majetku a záväzkov reálnou hodnotou. Ako reálnu hodnotu presne a spoľahlivo určiť, však i naďalej ostáva zložitou úlohou, ktorá má svojich zástancov i kritikov.

1 CIELE PRÁCE, METÓDY A POSTUP SPRACOVANIA

Hlavným cieľom diplomovej práce je posúdiť aplikáciu IFRS 13 a jeho dopadov na relevantnosť informácií zverejňovaných v účtovnej závierke konkrétnej spoločnosti.

Čiastkovým cieľom je priblížiť vývoj medzinárodného účtovného štandardu IFRS 13 a jeho prepojenie na ďalšie medzinárodné štandardy.

Ďalším cieľom je definícia oceňovacej veličiny *fair value* a jej použitie podľa národnej i nadnárodnej právnej úpravy.

Posledným podstatným cieľom je zhodnotiť riziká vyplývajúce z účtovnej závierky pre jej užívateľa a formulovať návrhy pre zlepšenie v tejto oblasti.

Objasnenie čiastkových cieľov je nevyhnutné pre splnenie hlavného cieľa a formulácie záverov.

V hlavnej časti je použitý predovšetkým kompilačný postup – zhrňovanie poznatkov z rôznych prameňov, akými sú hlavne zákony, výročné správy, oficiálne stránky ministerstiev, odborné publikácie, štatistiky i práce zahraničných autorov.

Analýza je jednou z najčastejšie používaných myšlienkových operácií. Jej cieľom je rozobrať časti a chápať ako prvky zložitého celku. Rozčleňovanie myšlienok môže poukázať na domnienku v inom svetle. Výhodou je oddelenie podstatného od nepodstatného a redukcia zložitého na jednoduché.

V práci je tiež použitý proces zjednotenia menších častí a vzájomných vzťahov, teda syntéza. Klasifikáciou sa snaží autor práce ujasniť čitateľovi akési pomyselné hranice medzi jednotlivými pojmami.

Dedukcia či odvodzovanie tvrdení z iných platných výrokov sa využíva zriedkavejšie. Prostredníctvom komparácie (porovnávanía) sa zisťujú rozdiely, ktoré môžu indikovať výhody, resp. nevýhody sledovaných skutočností ¹.

¹ POKORNÝ, J. *Úspešnosť zaručena: Jak efektívne spracovať a obhájiť diplomovú prácu*. 2004.

2 TEORETICKÉ VÝCHODISKÁ PRÁCE

Nasledujúce kapitoly sú teoretickým východiskom pre pochopenie problematiky v oblasti vykazovania položiek účtovníctva v tzv. *fair value* – reálnej hodnote.

2.1 Medzinárodné vykazovanie účtovných informácií

Svetová ekonomika už radu desaťročí odbúrava národné hranice. Globálny charakter a predovšetkým zjednotenie je potrebné v účtovníctve i informačných systémoch pre urýchlenie komunikácie, zvýšenie zrovnateľnosti, všeobecnej zrozumiteľnosti a spoľahlivosti ekonomických informácií².

V súčasnosti existujú tri základné línie medzinárodnej účtovnej harmonizácie – Medzinárodné štandardy účtovného vykazovania **IFRS**, účtovné **smernice Európskej únie** a národné účtovné štandardy USA - **US GAAP**³. Príčinou významnosti US GAAP pre celosvetovú harmonizáciu účtovníctva je ekonomická sila USA a kvalita týchto štandardov. Čo sa týka účtovníctva a výkazníctva v Európskej únii, regulácia existuje už od vydania prvej smernice, týkajúcej sa účtovníctva⁴. Zásadnými legislatívnymi dokumentmi v tejto oblasti sú:

- *Štvrtá smernica Rady (ES) z 25.6.1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločnosti,*
- *Siedma smernica Rady (EHS) z 13.6.1983 o konsolidovaných účtovných závierkach,*
- *Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2003/51/ES z 18. júna 2003 o ročnej a konsolidovanej účtovnej závierke niektorých typov spoločností, bánk a iných finančných inštitúcií a poisťovní⁵.*

Z dôvodu postupného zastarávania smerníc a veľkého množstva variantných prístupov vyhlásila Európska únia v roku 2000 tzv. **novú harmonizačnú stratégiu**. Jednalo sa o zásadnú koncepčnú zmenu a za nástroj regulácie európskeho účtovníctva boli zvolené

² DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

³ General Accepted Accounting Principles.

⁴ Štvrtá smernica Rady EÚ o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností z 25. júla 1978.

⁵ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

IFRS ako vhodný súbor už vytvorených a stále zdokonaľovaných nadnárodných štandardov. Rozdiel nastal v tom, že zatiaľ čo predchádzajúca účtovná harmonizácia používanie IFRS len **umožňovala**, táto stratégia ho pre niektoré účtovné jednotky **vyžadovala**⁶.

Významným determinantom vývoja tejto oblasti je proces konvergenzie IFRS a US GAAP. Aj napriek určitým odlišnostiam sú obidva systémy postavené na podobných princípoch a neexistujú medzi nimi zásadné rozpory - sú teda zrovnateľné a ich konvergencia je možná⁷.

2.2 Účtovné zásady US GAAP

Tento účtovný systém vznikol v roku 1929 vďaka pádu americkej burzy a následnej svetovej hospodárskej krízy. Americké všeobecne uznávané účtovné zásady⁸ US GAAP sú **najstarším uceleným účtovným systémom**, ktorý plno odpovedá potrebám rozvinutej ekonomiky orientovanej na trh a poskytuje informácie majiteľom, investorom a ďalším užívateľom. Použitie US GAAP nie je zákonom stanovené, ale je na **dobrovoľnej báze**. Významným je hlavne vplyv na rozvoj IFRS. V roku 2009 bola učená tzv. Kodifikácia, ktorej účelom bolo eliminovať vznik chýb vyplývajúcich z opomenutia využitia ustanovenia niektorého štandardu, interpretácie či technických správ. Ďalším dôvodom bola úspora času pri riešení účtovných problémov. Nový spôsob usporiadania – triedenie, nadväzuje na možnosti moderných prostriedkov (XBRL), ktoré sú kvalitatívne i kvantitatívne odlišné⁹. „US GAAP je systém, ktorého informácie sú dlhodobo uznávané a tiež využívané na všetkých rozhodujúcich burzách sveta“¹⁰.

⁶ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

⁷ SAXUNOVÁ, D. *Financial statements under the US GAAP and IFRS: theory, concepts, problems of financial accounting*, 2014.

⁸ Generally Accepted Accounting Principles.

⁹ FICBAUER, J. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 2016.

¹⁰ FICBAUER, J. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. 2016, s. 16.

2.3 Medzinárodné účtovné štandardy IFRS/IAS

IFRS ako účtovný systém je ťažké zaradiť, pretože sú vytvárané s myšlienkou ako **jediného svetového účtovníctva**. Ich tvorba totiž nie je daná vývojom hospodárskej praxe (omyly, skúsenosti a pod.), ale z politického rozhodnutia členských zemí EÚ. To je základný rozdiel medzi vývojom IFRS a US GAAP. Použitie IFRS je v súčasnosti povinné pre spoločnosti, ktorých cenné papiere sú kótované na verejne obchodovateľných trhoch. Je to systém ktorý plno odpovedá potrebám rozvinutej ekonomiky orientovanej na trh a zároveň poskytuje informácie majiteľom, investorom a ďalším užívateľom. Hlavnou zásadou je zamerať sa na zostavenie finančných výkazov, slúžiacich najmä investorom a veriteľom a nie na zostavovanie vnútorných hlásení či daňových priznaní. Najdôležitejšou časťou pre pochopenie akéhokoľvek štandardu je koncepčný rámec, ktorý je popísaný v nasledujúcej kapitole¹¹.

2.3.1 Koncepčný rámec finančného výkazníctva

Pre porozumenie všetkých štandardov IFRS je veľmi dôležité najprv pochopiť koncepčný rámec. Sú tu definované **účtovné zásady a predpoklady, základné prvky účtovnej závierky, kritéria pre ich uznanie, vyjadrenie a ocenenie**. Pre zjednotenie prístupu zostavovania účtovnej závierky je základným nástrojom koncepčný rámec. Je veľmi dôležitý v prípadoch, kedy nie je určitá oblasť upravená konkrétnym štandardom – vtedy sú východiskom účtovného zobrazenia **všeobecné princípy deklarované Koncepčným rámcom**. Niekedy sa môže stať, že Koncepčný rámec je v rozpore s požiadavkami niektorého konkrétneho štandardu – v takýchto prípadoch má **prednosť úprava konkrétneho štandardu**¹². Cieľom účtovnej závierky je informovať užívateľov účtovnej závierky (investori, veritelia, zamestnanci, dodávatelia, odberatelia, konkurenčné podniky, štát a orgány verejnej správy, verejnosť) o finančnej situácii a o zmenách finančnej situácie podniku¹³.

¹¹ SAXUNOVÁ, D. *Financial statements under the US GAAP and IFRS: theory, concepts, problems of financial accounting*. 2014.

¹² DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

¹³ IFRS do kapsy 2015. In: Deloitte [online]. 2015.

2.3.2 Všeobecné princípy

Koncepčný rámec je založený na nasledujúcich základných predpokladoch. Pre lepšie pochopenie je vytvorená prehľadná tabuľka.

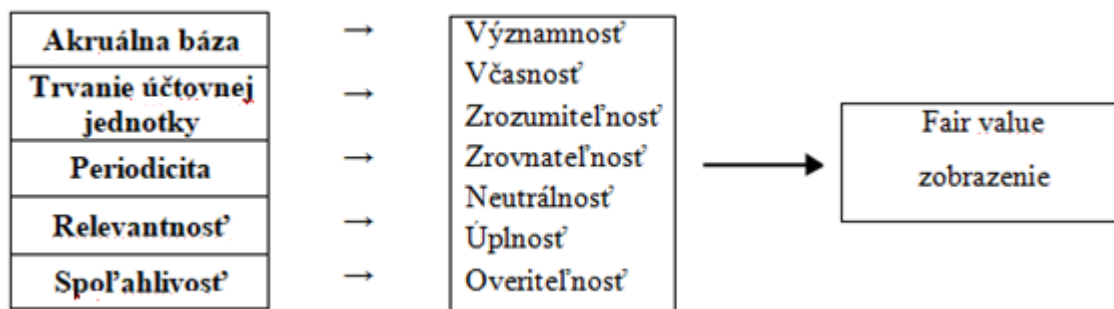

Schéma 1: Základné predpoklady koncepčného rámca¹⁴

- **Akruálna báza** – účtovná závierka zachytáva výsledky transakcií a iných uskutočnených operácií v období, kedy k nim dochádza (vecne a časovo súvisiace), nie až v okamihu, kedy sú realizované s nimi súvisiace peňažné toky. Je teda potreba časového rozlíšenia výdajov a príjmov, tvorby dohadných položiek a rezerv;
- **Predpoklad trvania účtovnej jednotky** – tzv. *going concern* znamená, že podnik neuvažuje o ukončení činnosti, ani nie je nútený likvidovať či podstatne zúžiť rozsah svojej podnikateľskej činnosti a bude pokračovať vo svojej činnosti aj v dohľadnej budúcnosti. Ak má vedenie podniku pochybnosti o ďalšom trvaní účtovne jednotky, je povinný túto neistotu i dôvody možného ukončenia zverejniť;
- **Periodicita vykazovania** – Účtovným obdobím je jeden kalendárny alebo hospodársky rok. Účtovné výkazy sa zostavujú periodicky, teda minimálne jedenkrát ročne. Keď sa ÚZ predkladá za obdobie iné ako jeden rok, uvedú sa dôvody skrátenia, resp. predĺženia ÚO;
- **Verné a poctivé zobrazenie skutočnosti** – Účtovná závierka by mala prezentovať poctivú finančnú situáciu, výkonnosť a peňažné toky ÚJ. To

¹⁴ Vlastné spracovanie podľa FICBAUER, J. *Mezinárodní standardy finančního výkaznictví*. 2016, s. 38.

znamená presné zobrazenie účinkov transakcií a ďalších skutočností a podmienok v súlade s kritériami a definíciami uvedenými v Konceptnom rámci, následne v štandardoch.

- **Relevantnosť** – informácie sú pre užívateľa relevantné, ak ovplyvňujú ich ekonomické rozhodnutia tým, že im umožňujú hodnotiť minulé a predvídať budúce udalosti. Relevancia informácií sa odvíja od:
 - významnosť – informácia je významná vtedy, ak by jej chybné uvedenie či vynechanie mohlo ovplyvniť ekonomické rozhodnutia užívateľov účtovnej závierky (rovnováha medzi prílišnou podrobnosťou a prílišnou sumarizáciou);
 - včasnosť – požiadavka, ktorá je často v rozpore so spoľahlivosťou. Z dôvodu včasnosti je treba niekedy vykazovať informácie skôr, než sú známe všetky aspekty transakcie, čím je stupeň ich spoľahlivosti nižší;
 - zrozumiteľnosť – pre užívateľa s dostatočnými ekonomickými a podnikateľskými znalosťami musia byť všetky výkazy ľahko zrozumiteľné¹⁵;
 - zrovnateľnosť – zachovanie konzistentnosti účtovných metód, postupov i spôsob oceňovania položiek. Podmienka však nesmie byť prekážkou v zmenách, ktorých cieľom je skvalitnenie účtovných výkazov (napr. pri zmene zamerania činnosti podniku či v dobe, kedy sa menia štandardy a interpretácie);
- **Spoľahlivosť** – informácie sú spoľahlivé pokiaľ neobsahujú skreslenie či závažnú chybu a vyjadrujú to, čo vyjadrovať majú. Musia spĺňať:
 - neutrálnosť – účtovná závierka musí byť nestranná, tzn. uvádza informácie tak, aby neovplyvnila užívateľa k rozhodnutiu či úsudku, ktoré bolo zámerom spoločnosti;
 - úplnosť – opomenutie informácií by viedlo ku klamným, v konečnom dôsledku nespoľahlivým informáciám;
 - overiteľnosť – preukázateľnosť priama či nepriama. Priamym overením je porovnanie so skutočnosťou – kontrola pokladničnej hotovosti. Nepriame overenie je prostredníctvom zadania vstupných dát do určitého

¹⁵ FICBAUER, J. *Mezinárodní standardy finančního výkaznictví*. 2016.

modelu (vzorca) a prepočítanie s použitím tej istej metódy, ktorá bola použitá pri pôvodnom výpočte;

- o významnosť – chybné uvedenia položiek, ktoré by mohli ovplyvniť ekonomické rozhodnutia užívateľov účtovnej závierky¹⁶.

2.4 Konvergenčný proces

Filozofia účtovných štandardov USA (USGAAP) a účtovných štandardov vrámci EÚ (IFRS) je rovnaká. Od roku 2002 prebieha harmonizácia týchto najvýznamnejších dvoch systémov na základe **projektu konvergencie** – cieľom je vznik jediného, celosvetovo uznávaného systému.

„Rastúca svetová integrácia trhov i politiky nevyhnutelne tlačí na rastúcu integráciu účtovných predpisov a účtovnej praxe. Napriek tomu neexistuje ucelená teória ani empirické podklady, ktoré by jednoznačným spôsobom dokázali zhodnotiť prínosy jednotného systému účtovných pravidiel na úrovni jednej zeme, nieto medzinárodne. Všetky analýzy sú založené skôr intuitívne a na dohadoch“¹⁷.

2.5 Štandard IFRS 13 - Fair value measurement

Fair value je výraz používaný už niekoľko rokov, avšak až do vydania IFRS 13 nebola nikde stanovená jeho definícia. Nasledujúce kapitoly približujú vývoj a hlavné aspekty v tejto problematike.

2.5.1 História štandardu IFRS 13

Dôvodom absencie definície *fair value* bola po desaťročia udávaná zastaranosť koncepčného rámca. Všeobecná úprava oceňovania v reálnej hodnote dlho chýbala, zväčšujúce sa množstvo štandardov používalo výraz *fair value*, ale prístupy k stanoveniu tejto hodnoty neboli konzistentné. Spresnenie a zjednotenie bolo zavŕšené až v roku **2011 - prijatím** štandardu IFRS 13 - Oceňovanie vo fair value, s **platnosťou**

¹⁶ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

¹⁷ PROCHÁZKA, D. *Ekonomické dopady implementace IFRS v Evropě* [online]. 2015.

od roku **2013**. Vznik štandardu je záverom mnohoročných výskumov a je výsledkom spoločnej práce IASB a FASB (spoločná definícia i výklad pojmu *fair value*)¹⁸.

Tab. 1: Míľniky projektu Fair value¹⁹

Obdobie	Projekt
september 2005	Pridanie projektu <i>fair value</i> do programu IASB.
november 2006	Diskusia o opatreniach <i>fair value</i> .
máj 2009	Zverejnenie návrhu <i>fair value</i> .
jún 2010	Zverejnenie návrhu analýzy neistoty merania <i>fair value</i> .
august 2010	Návrhy zamestnancov IFRS o oceňovaní vo <i>fair value</i> .
máj 2011	Vznik IFRS 13 <i>Fair Value Measurement</i> .
január 2013	Nadobudnutie účinnosti štandardu IFRS 13.

2.5.2 Príčiny vzniku a cieľ IFRS 13

Kapitola sa zameriava na ciele, pôsobnosť a príčiny vydania IFRS 13.

Tab. 2: Príčiny vzniku IFRS 13²⁰

PREČO IFRS 13 VZNIKLO?
✓ štandardy IFRS /IAS vyžadujú, príp. povoľujú oceňovanie a zverejňovanie vo <i>fair value</i> ,
✓ rôzne prístupy k zisteniu <i>fair value</i> v rámci IFRS,
✓ nízka kvalita zverejňovaných informácií o ocenení vo <i>fair value</i> ,
✓ postupná konvergencia s US GAAP.

Tab. 3: Hlavný cieľ IFRS 13²¹

AKÝ JE HLAVNÝ CIEĽ IFRS 13?
✓ zjednotiť usmernenia, týkajúce sa <i>fair value</i> , v IFRS a US GAAP;
✓ zjednotenie prístupov k oceňovaniu vo <i>fair value</i> skrz jednotlivé štandardy, ktoré toto ocenenie vyžadujú, umožňujú či odporúčajú.

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

¹⁹ Vlastné spracovanie podľa IGHIAN, D. *International Accounting Convergence in the Field of Fair Value Measurement* [online]. 2015.

²⁰ Vlastné spracovanie podľa DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

²¹ Taktiež.

2.5.3 Hlavné rozdiely medzi IFRS a US GAAP v oblasti *fair value*

Aj napriek zjednocovaniu IFRS a US GAAP, existujú stále dva hlavné rozdiely:

- *fair value measurements* (Topic 820) vydávané organizáciou FASB obsahuje návod na oceňovanie podielov v investičných spoločnostiach, IFRS 13 neposkytuje investičným spoločnostiam žiadnu účtovnú oporu;
- v požiadavkách na zverejňovanie IFRS presahuje US GAAP tým, že požaduje kvantitatívnu analýzu citlivosti pre finančné nástroje úrovne 3, ocenené reálnou hodnotou²².

2.5.4 Pôsobnosť IFRS 13

Tab. 4: Stanovy IFRS 13²³

ČO IFRS 13 STANOVUJE?
✓ novú definíciu <i>fair value</i> – reálnej hodnoty,
✓ koncepciu zisťovania a oceňovania reálnou hodnotou,
✓ požiadavky na zverejnenie informácií o ocenení vo <i>fair value</i> .

Tab. 5: Nepôsobnosť IFRS 13²⁴

NA ČO IFRS 13 NESPADÁ?
✓ platby akciami (IFRS 2),
✓ leasingové transakcie (IAS 17),
✓ testy na zníženie hodnoty zásob (IAS 2, IAS 36),
✓ zamestnanecké požitky a penzijné plány (IAS 19, IAS 26).

2.5.5 Definícia a postup stanovenia *fair value*

Nová definícia *fair value* znie: „*Fair value* je cena, ktorá by mohla byť prijatá pri predaji aktíva či zaplatená pri úhrade záväzku pri bežnej transakcii medzi účastníkmi trhu v deň ocenenia – *exit price*“²⁵.

²² IGHIAN, D. *International Accounting Convergence in the Field of Fair Value Measurement* [online]. 2015.

²³ Vlastné spracovanie podľa IFRS do kapsy 2015. In: Deloitte [online]. 2015.

²⁴ Taktiež.

²⁵ *IFRS foundation* [online]. London: © IFRS Foundation 2017.

Táto definícia mala odstrániť **nedostatky predchádzajúcej** („suma, za ktorú by bolo možné vymeniť aktívum alebo vyrovnáť záväzok medzi dobre informovanými a ochotnými stranami v celej transakcii“²⁶):

- nešpecifikovala, či ÚJ nakupovala alebo predávala aktívum;
- nebolo jasné, čo sa myslelo *vyrovnaním záväzku*, keďže sa nevzťahoval na veriteľa ale na *vedomé a ochotné strany*;
- nebolo uvedené, k akému dátumu sa výmena či zúčtovanie má uskutočniť (dátum ocenenia či iný dátum)²⁷.

Z definície je vidieť, že dôraz sa kladie na ocenenie tržné – tzv. *market-based* – a nie na ocenenie podľa konkrétnej ÚJ – tzv. *entity - specific*²⁸. Jedná sa o cenu z pohľadu predávajúceho, príp. toho, kto záväzok hradí. Táto vyrovnávacía cena, tzv. *exit price*, je deklarovaná explicitne, čím sa zjednotil prístup ku zisteniu *fair value* medzi IFRS a US GAAP²⁹.

Ocenenie reálnou hodnotou je ocenenie konkrétneho aktíva alebo záväzku. Preto musí ÚJ pri oceňovaní reálnou hodnotou brať do úvahy **vlastnosti aktíva alebo záväzku**, ako sú napr.:

- a) **stav a umiestnenie aktíva a**
- b) **prípadné obmedzenia predaja alebo používania aktíva.**

Pritom účinok určitej vlastnosti na ocenenie sa bude líšiť v závislosti od toho, ako by túto vlastnosť brali do úvahy účastníci trhu.

Pri oceňovaní reálnou hodnotou sa predpokladá, že sa predaj aktíva / prevod záväzku uskutočňuje buď:

- a) **na hlavnom trhu pre aktívum alebo záväzok, alebo**
- b) **na najvýhodnejšom trhu pre aktívum alebo záväzok** (ak hlavný trh neexistuje).

Cena na hlavnom (príp. najvýhodnejšom) trhu použitá na ocenenie aktíva alebo záväzku reálnou hodnotou sa neupravuje o *transakčné náklady* (nie sú typické pre aktívum /

²⁶ Taktiež.

²⁷ IGHIAN, D. *International Accounting Convergence in the Field of Fair Value Measurement*. [online]. 2015, s.26.

²⁸ JÍLEK, J. a J. SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. 2011.

²⁹ Taktiež.

záväzkov, sú skôr špecifické pre transakciu a budú závisieť od toho, ako ÚJ uskutoční transakciu).

Transakčné náklady však nezahŕňajú *náklady na dopravu*. Ak je vlastnosťou aktíva jeho umiestnenie, cena na hlavnom (alebo najvýhodnejšom) trhu sa upraví o prípadné náklady, ktoré by vznikli pri preprave aktíva z jeho súčasného miesta na daný trh³⁰.

ÚJ nie je povinná dôkladne skúmať všetky trhy, za účelom zistenia, ktorý trh je základný resp. najvýhodnejší. Má však vziať do úvahy všetky informácie, ktoré sú k dispozícii. Pre ÚJ je základným, resp. najvýhodnejším trhom trh, na ktorom by táto ÚJ za normálnych okolností vstúpila do transakcií týkajúcich sa predaja majetku alebo uhradenia záväzkov. Pri oceňovaní pomocou základného, resp. najvýhodnejšieho trhu platí, že ÚJ musí mať na tento trh prístup v deň oceňovania. Daný trh sa má posudzovať z pohľadu ÚJ, tzn. rôzne ÚJ môžu vychádzať z rôznych trhov³¹.

2.5.6 Podstatné termíny v IFRS 13

IFRS 13 stanovuje, že akékoľvek navrhované riešenie v oblasti oceňovania reálnou hodnotou musí rešpektovať tri hlavné pojmy: hlavný trh, najvýhodnejší trh, najvyššie a najlepšie využitie:

- **hlavný trh** – *principal market* - aktívny trh, na ktorý by vlastník aktíva vstúpil, aby jeho predajom získal maximálnu existujúcu cenu;
- **najvýhodnejší trh** – trh, ktorý umožní maximalizovať cenu aktíva pri predaji po zohľadnení transakčných nákladov;
- **najvyššie a najlepšie využitie (HBU)**³² – účastníci trhu majú schopnosť generovať ekonomické výhody prostredníctvom aktív najvýhodnejším spôsobom;
- **ocenenie tržné** - *market-based*;
- **ocenenie ÚJ** - *entity-specific*;

³⁰ IFRS 13, Nařízení komise (ES) č. 1126/2008 ze dne 3. listopadu 2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002. [online]; (ďalej len Nařízení č. 1126/2008/ES).

³¹ ŠPEŤKO, P. *IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou* [online]. 2011.

³² Tzv. HBU – highest and best use.

- **bežná tržná transakcia** - hypotetická transakcia, ktorá by sa mohla uskutočniť medzi nezávislými informovanými kúpnyimi stranami k dátumu ocenenia, ktoré sa na trhu môžu vyhľadať³³.

2.6 Štandardy užívajúce *fair value* ocenenie

Ocenenie v reálnej hodnote je využívané v rade štandardov, nasledujúca schéma zobrazuje štandardy, v ktorých sa reálna hodnota zmieňuje, ako aj prístup k ich stanoveniu.

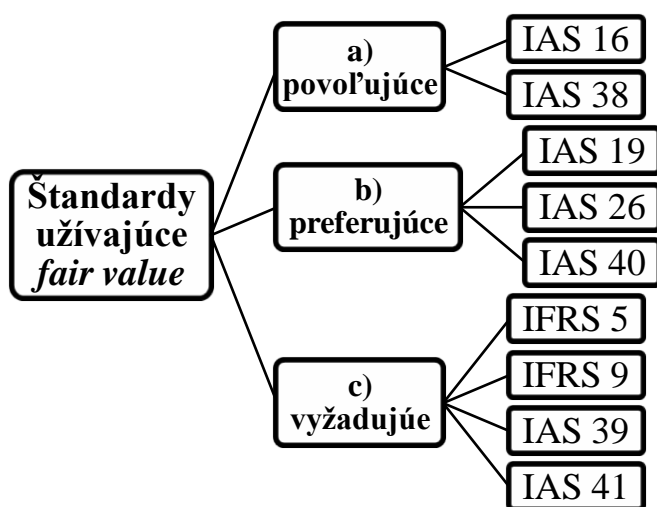

Schéma 2: Štandardy užívajúce *fair value*³⁴

a) Štandardy dávajúce možnosť medzi *fair value* a historickou cenou

V štandarde *IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia* je možné tieto položky preceniť na reálnu hodnotu, avšak s takou pravidelnosťou, aby sa účtovná hodnota významne nelíšila od reálnej hodnoty k súvahovému dňu. Po precenení sú aktíva odpisované z precenej čiastky a účtovná hodnota je znižovaná v prípade, že došlo k zníženiu užitočnosti týchto aktív. Reálnou hodnotou je zvyčajne tržná hodnota aktív stanovená profesionálnym odhadcom. Transakčné náklady sa nezohľadňujú³⁵.

³³ MIELCARZ, P. A new approach to private firm fair value valuation in line with IFRS 13 - the concept of the most advantageous market discount (MAMD). *Business and Economic Horizons* [online]. 2014.

³⁴ Vlastné spracovanie podľa DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

³⁵ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

IAS 38 - Nehmotný majetok dáva možnosť voľby medzi historickou cenou, zníženou o oprávky a straty, a precenením na reálnu hodnotu. Reálna hodnota sa zisťuje na základe porovnania cien na aktívnom trhu. Štandard vyzdvihuje dôležitosť spoľahlivosti takéhoto precenenia z dôvodu rizík spojených so špecifickým charakterom nehmotných aktív. Transakčné náklady sa nezohľadňujú³⁶.

b) Štandardy preferujúce ocenenie vo *fair value* k súvahovému dňu

Podľa *IAS 40 - Investície do nehnuteľností* sa oceňujú v momente prvotného rozpoznanie v obstarávacích nákladoch. Podnik si musí vybrať medzi modelom oceňovania v reálnej hodnote a modelom oceňovania historickou cenou. Zvolený model potom musí používať pre všetky investície do nehnuteľností. Zmenu pravidiel je možné jedine v prípade, ak by viedla k zvýšeniu vypovedacej schopnosti účtovnej závierky. **Ak podnik zvolí v rozvahe metódu historickej ceny, musí reálnu hodnotu investícií zverejniť aspoň v komentári k účtovným výkazom.** Reálna hodnota investície je zvyčajne jej tržná cena, predstavujúca najlepšiu dosiahnuteľnú cenu predávajúceho. Určenie reálnej hodnoty nezávislým znalcom je podľa štandardu žiaduce, nie však povinné. Transakčné náklady sa v cene nezohľadňujú. Alternatívne určenie je na základe:

- ceny už neaktívneho trhu s ohľadom na všetky zmeny ekonomických podmienok,
- bežných cien podobných aktív so zohľadnením rozdielov,
- diskontovaných budúcich peňažných tokov³⁷.

c) Štandardy vyžadujúce ocenenie vo *fair value* v momente rozpoznanie aktíva

IAS 39 - Finančné nástroje: účtovanie a oceňovanie, resp. *IFRS 9- Finančné nástroje* vyžadujú finančné nástroje oceniť v reálnej hodnote v okamihu prvotného rozpoznanie pre všetky finančné nástroje, k bilančnému dňu iba pre vymedzené skupiny finančných nástrojov³⁸.

³⁶ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

³⁷ Taktiež.

³⁸ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

IAS 41 - *Polnohospodárstvo* stanovuje pre ocenenie použiť kótovanú cenu na aktívnom trhu. V prípade neexistencie je to určenie na základe:

- poslednej dosiahnutej tržnej ceny,
- tržných cien podobných aktív s úpravou odrážajúcu rozdiely,
- meradiel sektorov (benchmarking),
- diskontovaných budúcich peňažných tokov.

Odčítavajú sa anticipované budúce náklady predaja a anticipované budúce náklady nutné k uvedeniu aktíva na trh³⁹.

IAS 19 a IFRS 9 stanovuje pre ocenenie **kótovanú cenu na aktívnom trhu**, príp. alternatívne určenie na základe:

- ceny poslednej uskutočnenej transakcie, pokiaľ od dátumu tejto transakcie nedošlo k významnej zmene rizík trhu,
- aktuálnej tržnej ceny zrovnateľného finančného nástroja,
- diskontovaných budúcich peňažných tokov,
- modelov pre oceňovanie opcií⁴⁰.

Vynaložené transakčné náklady sa pri prvotnom rozpoznaní nezahrňujú do ocenenia finančných nástrojov preceňovaných na reálnu hodnotu s dopadom do výsledku hospodárenia. Ostatné skupiny finančných nástrojov transakčné náklady do ocenenia zahrňujú⁴¹.

Rôzne prístupy k zisteniu reálnej hodnoty nesú rôzne riziká a rovnako rôznu mieru spoľahlivosti účtovných informácií. Preto štandardy vyžadujú v komentári k účtovným výkazom vždy popis spôsobu zistenia reálnej hodnoty, ktorý bol použitý pre ocenenie jednotlivých položiek⁴².

³⁹ SAXUNOVÁ, D. *Financial statements under the US GAAP and IFRS: theory, concepts, problems of financial accounting*. 2014.

⁴⁰ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

⁴¹ Taktiež.

⁴² DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

2.7 Oceňovanie - zásadný prvok vo vykazovaní

Oceňovanie je celkovo **zásadným prvkom v účtovníctve**, pretože ovplyvňuje vypovedaciu schopnosť účtovných informácií. Oceňovanie je spôsob či postup vyjadrovania jednotlivých objektov oceňovania v peňažných jednotkách (cenách). Znamená to, že účtujeme len o tom, čo vieme oceniť. **Kľúčovým a najzložitejším okruhom účtovníctva** je práve správne ocenenie jednotlivých druhov majetku a záväzkov⁴³.

2.7.1 Oceňovanie a ohodnocovanie

Ohodnocovanie je myšlienkový proces zisťovania a stanovovania **hodnoty**, ktorú má daný objekt pre konkrétny subjekt. Hodnota sa môže líšiť pre jednotlivé subjekty od skutočne zaplatenej ceny. Stanovená hodnota poskytuje *základňu pre určenie ceny*, ktorá bude pri predaji s najväčšou pravdepodobnosťou dohodnutá. Pojem ohodnocovanie spadá väčšinou do oblasti znalectva. Úlohou odhadcu je stanoviť čo najvernejšiu a najpravdepodobnejšiu hodnotu transakcie, nakoľko nemá finančný záujem na obchode ani jeho výsledku⁴⁴.

V **oceňovaní** je výsledkom procesu ocenenie objektu v peňažných jednotkách, t.j. v **cenách**. A práve to je rozdiel medzi oceňovaním a ohodnocovaním⁴⁵.

2.7.2 Oceňovacie základne

Voľba spôsobu oceňovania je závislá na tom, či je splnený predpoklad trvania podniku v dohľadnej budúcnosti. Konceptný rámec definuje nasledujúce oceňovacie základne pre zostavenie účtovnej závierky:

- a) **historické náklady** – *historical cost*,
- b) **bežná cena** – *current cost*,
- c) **realizovateľná (vyrovnávací) hodnota** – *realisable (settlement) value*,
- d) **súčasná hodnota** – *present value*⁴⁶.

⁴³ SOUKUPOVÁ, B. ŠLOSÁROVÁ, A. BAŠTINCOVÁ, A. *Účtovníctvo*. 2004.

⁴⁴ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalciach a tlumočníkoch.

⁴⁵ Taktiež.

Ad a) Historické náklady (čas minulý) predstavujú ocenenie v pôvodných nákladoch, ktoré boli vynaložené pri obstaraní aktív; v prípade bezúplatného nadobudnutia je to ocenenie v odhadnutej čiastke, ktorú by bolo treba vynaložiť na ich získanie v dobe obstarania. Ocenenie záväzkov je v čiastke, ktorú bude treba vynaložiť na úhradu záväzku.

Ad b) Bežná cena (čas prítomný) označovaná aj ako *reprodukčná* je cena, ktorá by musela byť zaplatená, ak by sa rovnaké alebo obdobné aktívum obstarávalo k dátumu ocenenia. Táto cena odráža odhad z pozície kupca. Záväzky sú oceňované v nediskontovanej čiastke, ktorú by bolo nutné vynaložiť k vyrovnaniu záväzkov k dátumu ocenenia. Táto definícia sa týka podnikov, ktoré aktívum kupujú.

Ad c) Realizovateľná hodnota (čas prítomný) je ocenenie aktív, ktoré by bolo možné získať ich predajom bežným spôsobom. Toto ocenenie odráža odhadovanú cenu z pohľadu účtovnej jednotky, ktorá dané aktívum predáva. Záväzky sa oceňujú v nediskontovaných čiastkach, ktoré bude treba podľa očakávania vynaložiť k jeho úhrade v bežnom podnikaní k dátumu ocenenia. Táto definícia sa týka podnikov, ktoré aktívum predávajú.

Ad d) Súčasnou hodnotou (čas budúci) sú ocenené aktíva, ktoré sú v diskontovanej hodnote budúcich čistých prítokov peňazí, ktoré bude aktívum v podnikaní vytvárať podľa očakávania. Záväzky sa diskontujú v hodnote budúcich čistých odtokov peňazí, ktoré budú podľa očakávania nutné k vyrovnaniu záväzkov v bežnom podnikaní. Koncept súčasnej hodnoty **vnáša do ocenenia faktor času**. Súčasná hodnota budúcich peňažných príjmov sa vypočítava ako súčet súčinov budúcich peňažných príjmov a príslušných diskontných faktorov. Súčasná hodnota budúcich peňažných výdavkov sa vypočítava ako súčet súčinov budúcich peňažných výdavkov a príslušných diskontných faktorov⁴⁷.

Koncepčný rámec konštatuje, že **najužívanejšou metódou sú historické ceny**, nepreferuje však žiadnu z uvedených metód. Práve naopak – nabáda na užitie iného modelu: „*Pre splnenie stanoveného cieľa – poskytovať informácie užitočné pre ekonomické rozhodnutia - je vhodnejšie využiť iné modely a pojatia, a to i napriek tomu,*

⁴⁶ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014.

⁴⁷ Taktiež.

že v súčasnej dobe neexistuje všeobecná vôľa pre zmenu.“ Konštatovanie o všeobecnej vôli pre zmenu dnes dávno neplatí, čo svedčí o **zastaranosti koncepčného rámca**, avšak prepracovanie tejto pasáže nepatrí k prioritám IASB⁴⁸.

Zastaranosť koncepčného rámca je zrejmá i z toho, že nezahrňuje ocenenie na báze *fair value*. Pokiaľ v niektorých prípadoch existuje rozdielny prístup k riešeniu (Koncepčný rámec vs. konkrétny štandard), prednosť majú požiadavky štandardu⁴⁹.

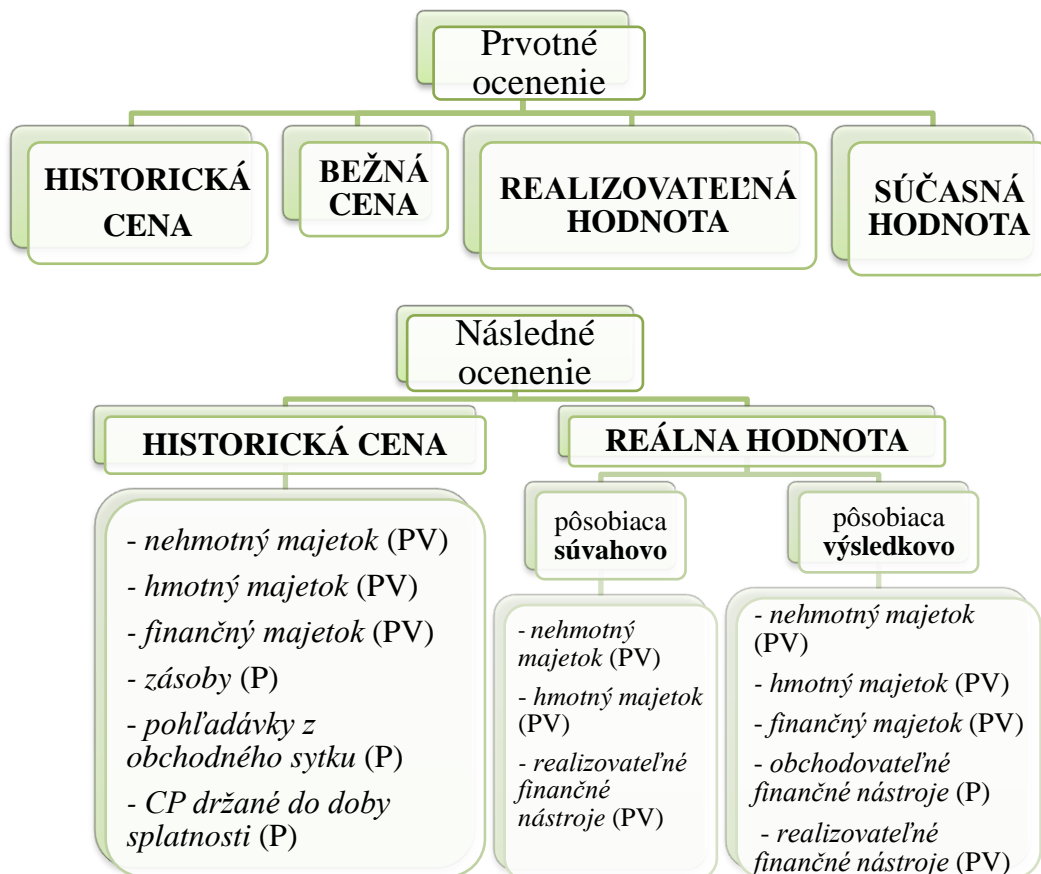
Voľba vhodnej oceňovacej základne závisí od toho, či ide o **prvotné ocenenie**, t.j. ku dňu uskutočnenia účtovného prípadu, alebo o **následné ocenenie**, t.j. nasledujúce po prvotnom ocenení, najčastejšie pri zostavovaní účtovnej závierky. Pritom následné ocenenie môže byť v historickej cene i v reálnej hodnote a ÚJ má buď právo alebo povinnosť výberu oceňovacieho modelu⁵⁰.

Nasledujúca schéma zobrazuje možnosti ocenenia v reálnej hodnote, ako aj finančný výkaz, v ktorom sa táto zmena odzrkadlí. Zobrazuje tiež skutočnosť, či má ÚJ povinnosť alebo právo voľby pri použití konkrétneho ocenenia.

⁴⁸ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014, s.15.

⁴⁹ JÍLEK, J. a J. SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. 2011.

⁵⁰ Taktiež.

P – povinnosť použiť oceňovací model

PV – právo voľby použiť oceňovací model

Schéma 3: Oceňovacie modely pri prvotnom a druhotnom oceňovaní⁵¹

2.7.3 Následné ocenenie v reálnej hodnote

V prípade, že si ÚJ vyberie pri následnom ocenení model precenenia, tzv. preceňovací model, má 2 možnosti zmeny hodnoty – zvýšenie alebo zníženie. Ocenenie v reálnej hodnote má vyjadrovať aktuálnu trhovú hodnotu, tzn. preceňovanie sa uskutočňuje smerom nadol i smerom nahor. Pritom sa tieto zmeny premietajú buď priamo do Výsledku hospodárenia (Výkaz ziskov a strát) alebo iba do Fondu z precenenia (Súvaha).

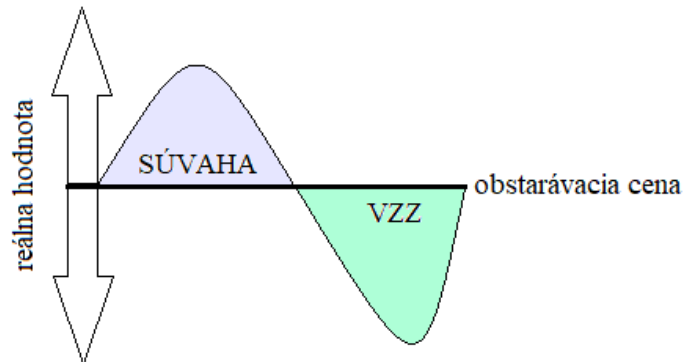
⁵¹ Vlastné spracovanie na základe KOVANICOVÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*. 2003, s. 100.

Model historických cien premieta zmenu ceny do Súvahy i Výkazu ziskov a strát – odpisy, opravné položky. Spôsob vykázania zmeny (rozdielu z ocenenia) v prípade preceňovacieho modelu záleží od použitia štandardu:

- IAS 16 *Nehnutelnosti, stroje a zariadenia*, IAS 38 *Nehmotný majetok*

→ model precenenia **kombinovaný**: zmena ↓ - VZZ,

↑ - Súvaha.

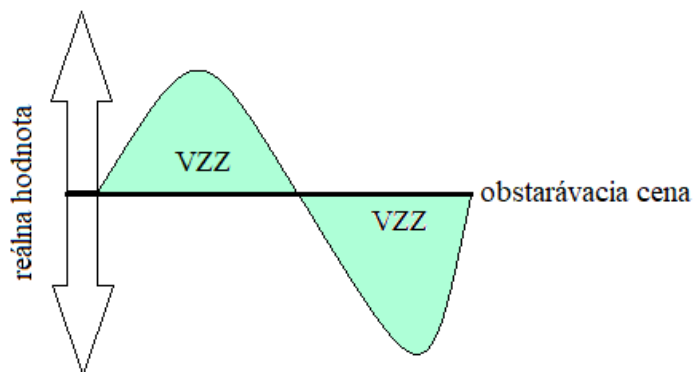

Obr. 1: Model precenenia kombinovaný⁵²

- IAS 39 *Finančné nástroje: účtovanie a oceňovanie*, IAS 40 *Investície do nehnuteľností*, IAS 41 *Polnohospodárstvo*

→ model precenenia **výsledkovo**: zmena ↓ - VZZ,

↑ - VZZ.

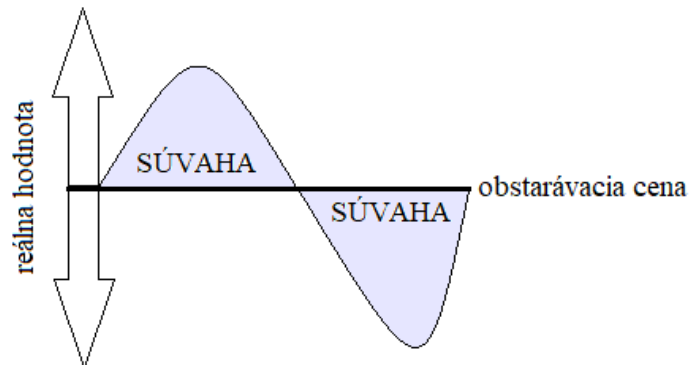

Obr. 2: Model precenenia výsledkovo⁵³

⁵² Vlastné spracovanie na základe KOVANICOVÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*. 2003.

⁵³ Taktiež.

- IAS 39 *Finančné nástroje: účtovanie a oceňovanie*
→ **súvahový** model precenenia: zmena ↓ - Súvaha,
↑ - Súvaha.

Obr. 3: Model precenenia súvahovo⁵⁴

V poznámkach ÚZ sa musí zverejniť spôsob určenia reálnej hodnoty – či ide o **trhovú cenu, kvalifikovaný odhad, posudok znalca** alebo **iný spôsob** stanovenia reálnej hodnoty. Jedine tak bude mať používateľ všetky dôležité informácie k dispozícii.

2.7.4 Trojstupňový prístup stanovenia *fair value* - úrovne

Do jednotlivých úrovní sú zatriedené vstupy do oceňovacích modelov, ktoré slúžia pre následné stanovenie reálnej hodnoty. Štandard udáva **3-stupňovú hierarchiu**, ktorá udáva najvyššiu prioritu kótovaným cenám (neupravené) na aktívnych trhoch pre identické aktíva/závazky (vstupy úrovne 1) a najnižšiu prioritu neviditeľným vstupom (úroveň 3):

1. **úroveň 1** – pozorovateľné nekorigované vstupy (dáta dostupné na trhu),
 - kótované ceny na **hlavnom aktívnom trhu** pre identické aktíva a záväzky⁵⁵;
2. **úroveň 2** – pozorovateľné korigované vstupy,
 - kótované ceny podobných aktív a záväzkov na aktívnom trhu,
 - kótované ceny identických aktív a záväzkov na neaktívnom trhu,

⁵⁴ Vlastné spracovanie na základe KOVANICOVÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*. 2003.

⁵⁵ MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

- iné vstupy – úrokové miery, implicitné volatility, výnosové krivky, úverové rozpätia a pod.,
 - vstupy podporené trhom, tzv. market-corroborated inputs – primárne odvodené z pozorovateľných tržných dát s využitím napr. korelácie;
3. **úroveň 3** – nepozorovateľné vstupy (dáta nedostupné na trhu); vychádzajú z dostupných informácií a stanovia sa na základe určitých predpokladov⁵⁶.
- Príjmová metóda konvertuje budúce čiastky na jednu (diskontovanú) hodnotu;
 - Tržná metóda používa ceny a iné informácie generované tržnými transakciami zahrňujúcimi identické či podobné aktíva, záväzky alebo skupinu aktív a záväzkov⁵⁷.

2.7.5 Techniky oceňovania

Ak cenu aktíva či záväzku nie je možné stanoviť priamo, musí byť odhadnutá pomocou techniky ocenenia. V kontexte ocenenia reálnou hodnotou je pojem *technika ocenenia* obecným termínom a jeho použitie nie je obmedzené na zložité modely. Napríklad ocenenie aktíva / záväzku za použitia kótovaných cien na aktívnom trhu je pre identické aktíva / záväzky technikou ocenenia. Avšak v prípadoch, kedy techniky nie je možné zistiť priamo, je vhodnejšie použiť zložitejšie techniky⁵⁸.

IFRS 13 stanovuje 3 najčastejšie používané techniky ocenenia:

- ✓ **tržný prístup** – využíva ceny vytvorené tržnými transakciami identických alebo porovnateľných aktív;
- ✓ **nákladový prístup** – je založený na súčasných reprodukčných nákladoch, tzn. vyjadruje čiastku, ktorá je v súčasnosti potrebná k nahradeniu funkčnosti určitého aktíva;

⁵⁶ JÍLEK, J. a J. SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. 2011.

⁵⁷ Taktiež.

⁵⁸ Deloitte. IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou – vybrané otázky. In: *CFO Best Practice* [online].

- ✓ **výnosový prístup** – prevádza budúce čiastky (napr. peňažné toky) do jedinej súčasnej, tj. diskontovanej čiastky⁵⁹.

2.8 IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia

Podľa požiadaviek štandardu IAS 16 *Nehnutelnosti, stroje a zariadenia*, sa vykazuje všetok dlhodobý hmotný majetok, ktorý splňuje nasledujúce podmienky:

- a) ÚJ ich drží z dôvodu používania vo výrobe, alebo zásobovania tovarom / službami, alebo za účelom prenájmu, alebo k administratívnym účelom;
- b) sa u nich očakáva, že budú používané v priebehu viac ako jedného účtovného obdobia⁶⁰.

V prípade **prvotného ocenenia** štandard nedáva možnosť voľby – ÚJ aktívum ocení obstarávacími nákladmi. Obstarávacie náklady zahŕňujú:

- nákupnú cenu vrátane dovozných ciel a daní, ktoré nie je možné refundovať, po odčítaní obchodných zliav a rabatov;
- všetky náklady priamo priraditeľné doprave aktíva na jeho miesto určenia a zaistenie stavu potrebného k používaniu aktíva v miere zamýšľanej vedením účtovnej jednotky;
- počiatočné **odhadované náklady** na demontáž a premiestnenie aktíva a uvedenie do pôvodného stavu miesta, kde je aktívum umiestnené, pokiaľ takáto povinnosť účtovnej jednotke vzniká pri obstaraní položky alebo ako dôsledok používania položky v priebehu určitej doby k účelom iným než k výrobe zásob v priebehu daného obdobia⁶¹.

Pri **následnom ocenení** už si ÚJ môže vybrať z dvoch modelov:

- a) **model oceňovania obstarávacími nákladmi (cost model)** – obstarávacie náklady znížené o oprávky a o všetky kumulované straty zo zníženia hodnoty;

⁵⁹ MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

⁶⁰ IAS 16 bod 6. Nařízení č. 1126/2008/ES.

⁶¹ IAS 16 bod 16. Nařízení č. 1126/2008/ES.

- b) **preceňovací model (revaluation model)** – precenená čiastka, ktorá odpovedá reálnej hodnote k dátumu precenenia po odčítaní následných oprávok a následných kumulovaných strát zo zníženia hodnoty;
- i. preceňovací model sa nepoužije, pokiaľ reálnu hodnotu nie je možné spoľahlivo zistiť;
 - ii. precenenie sa má vykonávať s dostatočnou regulárnosťou, aby sa zaistilo, že účtovná hodnota položky nie je výrazne odlišná od jej skutočnej hodnoty na konci obdobia. Pritom všetky položky v rámci triedy majú byť preceňované zároveň.

Bez ohľadu na to, pre aký model sa rozhodne, musí tento model používať pre celú triedu pozemkov, budov a zariadení. Príklady jednotlivých tried: *pozemky, budovy, stroje, motorové dopravné prostriedky, nábytok a inventár*⁶².

2.8.1 Postup určenia reálnej hodnoty pozemkov, budov a zariadení

Uvedené aktíva sú v nasledujúcej schéme označené ako DHM, pričom sa oceňujú v 2 okamihoch:

- *k okamihu uznania* - známe ako *prvotné ocenenie*, tzn. v deň uskutočnenia účtovného prípadu;
- *alebo po okamihu uznania* - známe ako *následné ocenenie*, tzn. pri zostavovaní účtovnej závierky⁶³.

V prípade, že ÚJ zvolí metódu ocenenia v reálnej hodnote, musí postupovať podľa nasledujúcich krokov. Pre správne určenie reálnej hodnoty majetku, je veľmi dôležité položiť si otázku: Existuje aktívny trh s týmto druhom majetku, tzn. je možné cenu aktíva stanoviť priamo?

1. **Aktívny trh** je miesto, kde existuje homogénny majetok, jeho ceny sú verejné a na trhu existuje k akémukoľvek okamihu ponuka a dopyt po danom majetku.
2. V prípade neexistencie aktívneho trhu, sa hodnota môže určiť na základe minulých obchodov s podobným majetkom.

⁶² IAS 16, Nařízení č. 1126/2008/ES.

⁶³ JÍLEK, J. a J. SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. 2011.

3. Reálnu hodnotu ovplyvňuje aj poloha umiestnenia majetku, ekonomické využitie majetku či fyzický stav⁶⁴.

Odpoveď je ÁNO → ÚJ využíva Úroveň 1, teda stanovuje reálnu hodnotu na základe pozorovateľných nekorigovaných vstupov – dáta dostupné na trhu.

Odpoveď je NIE → ÚJ postupuje podľa toho, aké informácie má k dispozícii a podľa toho použije vhodnú oceňovaciu techniku / techniky a súvisiace vstupy. V nadväznosti hierarchiu hodnôt – Úroveň 2 alebo 3.

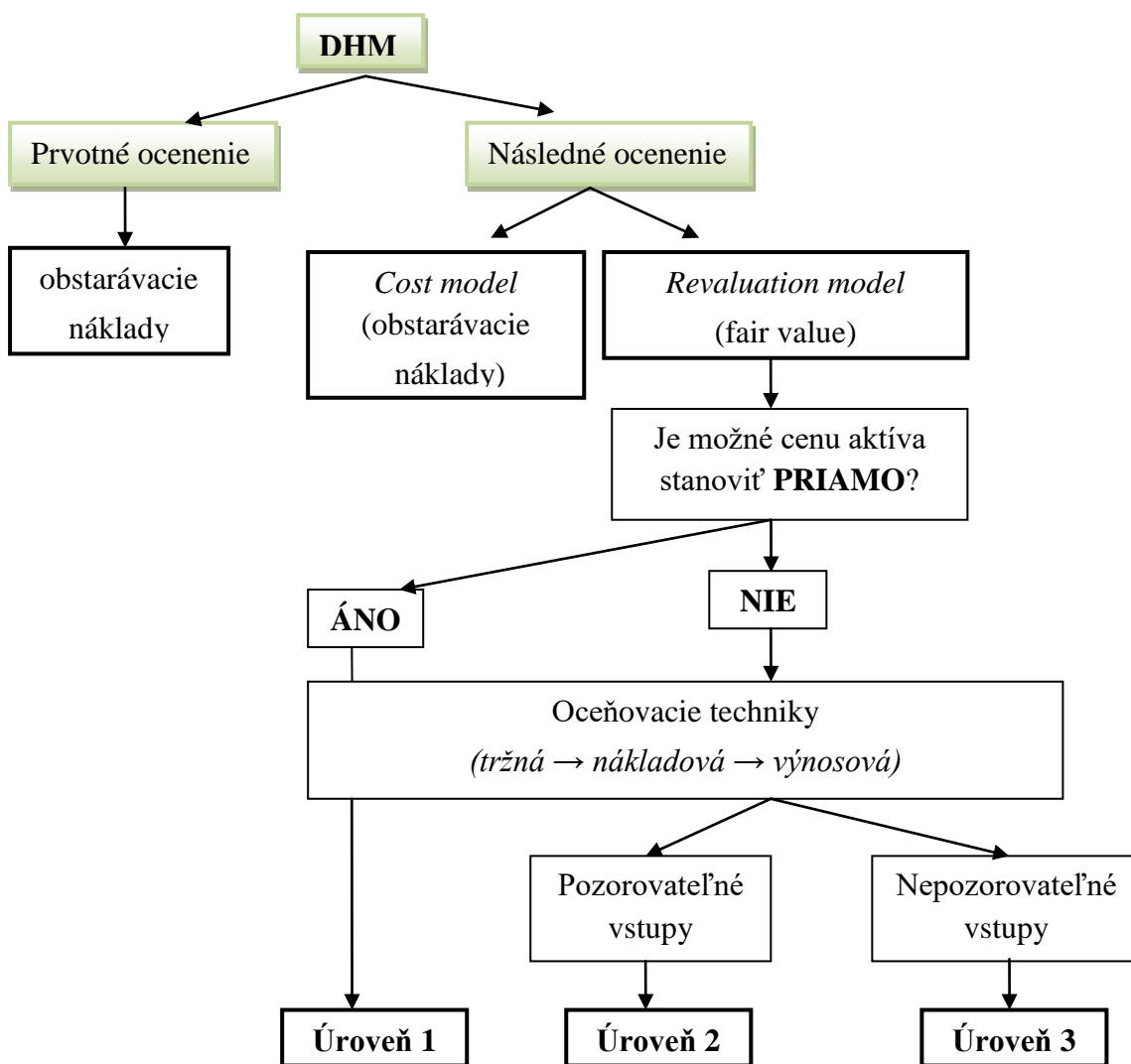

Schéma 4: Postup a metódy pre stanovenie reálnej hodnoty DHM⁶⁵

⁶⁴ IAS 16, Nařízení č. 1126/2008/ES.

⁶⁵ Vlastné spracovanie na základe IAS 16, Nařízení č. 1126/2008/ES.

2.8.2 Účtovanie o reálnej hodnote

V prípade preceňovacieho modelu ÚJ postupuje podľa toho, či existuje hlavný aktívny trh oceňovacieho aktíva. Reálna hodnota strojov a zariadení je obvykle ich tržná cena určená odhadom. Reálna hodnota pozemkov a budov je obvykle odhadom na základe tržnej ceny, ktorý spracováva kvalifikovaný znalec. Ak nie je možné doložiť tržnú cenu (zvláštna povaha aktíva, predávané veľmi zriedka), ÚJ musí odhadnúť reálnu hodnotu na základe výnosovej metódy alebo reprodukčných nákladov znížených o odpisy.

Účtovná hodnota aktíva sa v dôsledku jeho precenenia:

- a) **zvýši** – zachytí sa vo vlastnom kapitále – *Fond z precenenia* a zároveň sa vykáže v položke *Ostatný úplný výsledok hospodárenia*;
- b) **zniži** – zachytí sa ako náklad, tzn. má dopad na výpočet zisku / straty.

Ak je dôsledkom precenenia **zvýšenie hodnoty majetku**:

- vykáže sa ako zvýšenie vlastného imania (*Fond z precenenia*), ak nebola hodnota tohto majetku znížená a vykázaná ako náklad v predchádzajúcom období;
- vykáže sa ako výnos - do výšky predchádzajúceho zníženia, príp. následne ako zvýšenie vlastného imania (*Fond z precenenia*) – vo výške, v ktorej zvýšenie hodnoty majetku v bežnom období prevyšuje jej zníženie v predchádzajúcom období.

Ak je dôsledkom precenenia **zníženie hodnoty majetku**:

- a) vykáže sa ako náklad, ak nebola hodnota tohto majetku precenená na vyššiu v predchádzajúcom období;
- b) vykáže sa najprv ako zníženie vlastného imania – *Fond z precenenia* a následne ako náklad v sume, v ktorej zníženie hodnoty prevyšuje tento fond⁶⁶.

Pritom nerealizované zisky z precenenia (napr. zisky nepremenené na hotovosť) sú vylúčené zo zisku, tzn. nemôžu byť odčerpané z podniku vo forme dividend. Až v prípade, že príde k realizácii ziskov z precenenia (napr. predaj majetku), sú tieto zisky súčasťou *výsledku hospodárenia*. *Fond z precenenia* slúži skôr ako korekčná položka.

⁶⁶ MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

To znamená, že preceňovanie na vyššiu hodnotu nemusí nutne spochybňovať platnosť zásady opatrnosti⁶⁷.

2.8.3 IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív

Cieľom štandardu je „stanoviť postupy, ktoré účtovná jednotka použije, aby zabezpečila, že jej aktíva sú vedené v čiastke, ktorá nie je vyššia, než ich spätné ziskateľná čiastka“⁶⁸.

Štandard IAS 36 sa použije na aktíva, zachytené v precenenej hodnote (tzn. reálnej hodnote) v súlade s ďalšími štandardmi, ako je napr. model precenenia v IAS 16 *Pozemky, budovy a zariadenia*. Či hodnota preceneného aktíva môže byť znížená, závisí na použitej základni pre stanovenie reálnej hodnoty:

- a) **reálna hodnota je určená na základe tržnej hodnoty** – rozdielom medzi *reálnou hodnotou* a *reálnou hodnotou zníženou o náklady na predaj*, sú priame prírastkové náklady spojené s predajom aktíva:
 - i. náklady predaja sú zanedbateľné – spätné ziskateľná čiastka preceneného aktíva je blízka, príp. vyššia ako reálna hodnota, → je teda nepravdepodobné, že precenené aktívum je aktívum so zníženou hodnotou;
 - ii. náklady predaja nie sú zanedbateľné – reálna hodnota znížená o náklady na predaj je nižšia než jeho reálna hodnota, tzn. jeho hodnota z užívania je nižšia než reálna hodnota, → môže ísť o aktívum so zníženou hodnotou;
- b) **reálna hodnota je určená na inom základe, ako tržná hodnota** – reálna hodnota môže byť vyššia či nižšia než jeho spätné ziskateľná čiastka, → môže ísť o aktívum so zníženou hodnotou⁶⁹.

Kedy teda ide o aktívum so zníženou hodnotou? - Ak jeho účtovná hodnota je vyššia ako spätné ziskateľná čiastka. ÚJ v takom prípade musí uznať stratu zo zníženia hodnoty. Spätné ziskateľná čiastka je potom vyššia z týchto dvoch hodnôt: *reálna hodnota*

⁶⁷ MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

⁶⁸ IAS 36 bod 1. Nařízení č. 1126/2008/ES.

⁶⁹ IAS 36, Nařízení č. 1126/2008/ES.

znižená o náklady na predaj a hodnota z užívania. IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív vysvetľuje zmienené termíny nasledovne:

- **účtovná hodnota** – čiastka, v ktorej je aktívum uznané po odpočítaní všetkých kumulovaných odpisov a kumulovaných strát zo zníženia hodnoty;
- **spätne ziskateľná čiastka** – čiastka vyššia z reálnej hodnoty zníženej o náklady na predaj a hodnoty z užívania:
 - ✓ **reálna hodnota znížená o náklady na predaj** – čiastka, ktorú je možné získať z predaja aktíva pri transakcii za bežných podmienok, medzi informovanými a ochotnými stranami, znížená o náklady predaja;
 - ✓ **hodnota z užívania** – súčasná hodnota budúcich peňažných tokov, ktoré sa očakávajú, že budú získané z aktíva⁷⁰.

Ak existuje náznak, že aktívum môže mať zníženú hodnotu, môže to naznačovať, že zostávajúca doba použiteľnosti, odpisová metóda alebo zvyšková hodnota musí byť prehodnotená a upravená v súlade so štandardom použiteľným pre dané aktívum, aj keď nie je uznaná žiadna strata zo zníženia hodnoty aktíva⁷¹.

Pri posudzovaní, či existuje náznak možného zníženia hodnoty aktíva, musí ÚJ zohľadniť nasledujúce indikácie:

Vonkajšie informačné zdroje

- tržná hodnota sa v dôsledku plynutia času alebo normálneho užívania, znížila významne viac, než sa dalo predpokladať;
- nastali významné zmeny (alebo k takýmto zmenám dôjde v najbližšej budúcnosti) s negatívnym dopadom na ÚJ v tržnom, technologickom, ekonomickom, legislatívnom prostredí, v ktorom ÚJ pôsobí, resp. na trhu, do ktorého dané aktívum náleží;
- účtovná hodnota čistých aktív ÚJ je vyššia než jej tržná kapitalizácia;

⁷⁰ IAS 16, Nařízení č. 1126/2008/ES.

⁷¹ IAS 36 bod 12. - 17. Nařízení č. 1126/2008/ES.

- tržné úrokové sadzby či miery výnosnosti investícií počas obdobia vzrástli, a tento nárast pravdepodobne ovplyvní diskontnú sadzbu použitú pri výpočte hodnoty z užívania aktíva a zníži významne jeho spätne ziskateľnú čiastku⁷².

Vnútorne informačné zdroje

- k dispozícii je dôkaz o zastarávaní či fyzickom poškodení aktíva;
- nastali významné zmeny (alebo sa očakáva, že k takým zmenám dôjde v najbližšej budúcnosti) s negatívnym dopadom na ÚJ – tieto zmeny zahrňujú vznik nečinnosti aktíva, plány na ukončenie alebo reštrukturalizáciu činnosti, ku ktorým aktívum náleží, plány na predaj aktíva pred pôvodne očakávaným dátumom a prehodnotenie doby použiteľnosti aktíva z neurčiteľnej na konečnú;
- k dispozícii je dôkaz z interného výkazníctva, ktorý naznačuje, že ekonomická výkonnosť aktíva je alebo bude horšia, než sa predpokladalo⁷³.

Pre lepšie pochopenie postupu stanovenie zníženia hodnoty majetku je zostavená Schéma 6 na strane 54.

2.9 Reálna hodnota podľa českej právnej úpravy

Problematika reálnej hodnoty je v Českej republike upravená zákonom č. 563/1991 Sb., o účetnictví (ďalej len ako ZOU). Reálnou hodnotou oceňujú ÚJ majetok a záväzky ku koncu súvahového dňa, príp. k inému okamžiku, kedy sa účtovná závierka zostavuje. Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví nariaďuje reálnou hodnotou oceniť iba niektoré položky:

- ✓ cenné papiere,
- ✓ deriváty
- ✓ technické rezervy,
- ✓ majetok a záväzky v prípadoch, kedy ocenenie reálnou hodnotou ukladá zvláštny právny predpis - investičné spoločnosti a fondy,
- ✓ majetok a záväzky zaistené derivátmi,
- ✓ pohľadávky určené k obchodovaniu,

⁷² MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

⁷³ Taktiež.

- ✓ záväzky vrátiť cenné papiere, ku ktorým ÚJ nadobudla vlastnícke právo a do okamžiku ocenenia ich nezískala späť,
- ✓ u vybraných ÚJ majetok určený k predaji⁷⁴.

Ďalej sú v ZOU vymedzené nasledujúce pojmy dôležité pri oceňovaní reálnou hodnotou, v ktorých sa má dodržiavať chronologická postupnosť:

- 1) **tržná hodnota** - ak nie je možné zistiť tržnú hodnotu pre niektoré aktívum/pasívum → jeho tržná hodnota sa odvodí od tržnej hodnoty jednotlivých zložiek,
- 2) hodnota podľa uznávaných **oceňovacích modelov a techník**, pokiaľ tieto zaisťujú prijateľný odhad tržnej hodnoty,
- 3) **kvalifikovaný odhad**, ak nie je tržná hodnota k dispozícii alebo nepredstavuje tržnú hodnotu,
- 4) **posudok znalca**, ak nie je tržná hodnota k dispozícii alebo nepredstavuje tržnú hodnotu,
- 5) ocenenie podľa **zvláštnych právnych predpisov**, ak nie je možné oceniť predchádzajúcimi spôsobmi,
- 6) podľa **§25 ZOU**, ak nie je možné objektívne stanoviť reálnu hodnotu⁷⁵.

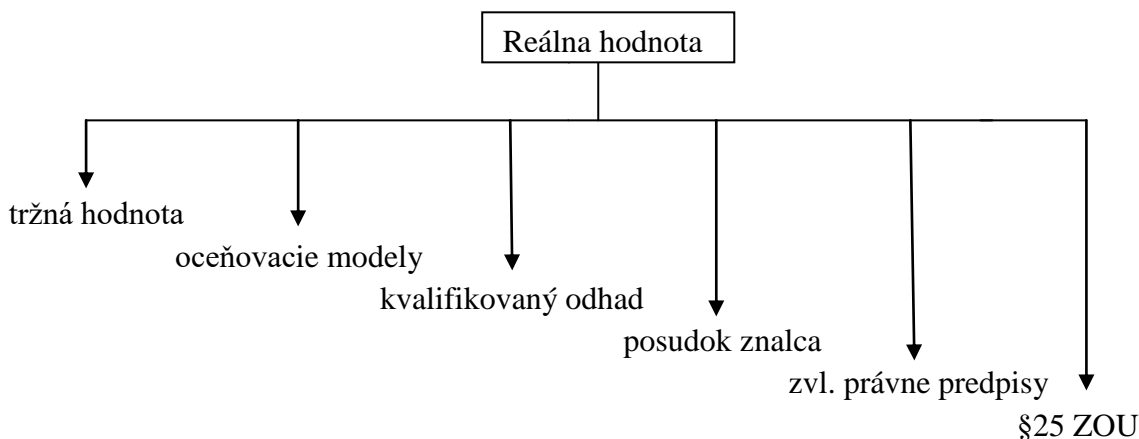

Schéma 5: Postupnosť výberu veličín pre ocenenie reálnou hodnotou⁷⁶

⁷⁴ Zákon č. 563/1991 Sb., o účtovníctví ze dne 12. prosince 1991 (ďalej len ako Zákon č. 563/1991 Sb., o účtovníctví).

⁷⁵ Taktiež.

⁷⁶ Vlastné spracovanie na základe Zákona č. 563/1991 Sb., o účtovníctví.

Tržná hodnota je podľa ZOU „*hodnota, ktorá je vyhlásená na európskom regulovanom trhu alebo na zahraničnom trhu obdobnom regulovanému trhu*“⁷⁷.

Európsky regulovaný trh a zahraničný regulovaný trh je vymedzený v *Zákone č. 256/2004 Sb., o podnikaní na kapitálovom trhu* – týka sa však iba finančného majetku. Ak sa s majetkom, ktorý je predmetom ocenenia, v deň ocenenia neobchodovalo, rozumie sa trhovou cenou najvyššia cena zo záverečných cien, vyhlásená na zahraničných európskych regulovaných trhoch, na ktorých je ÚJ dostupná účasť na obchodovaní⁷⁸.

Odborný posudok znalca slúži pre spoločnosti ako podklad pre ocenenie majetku a záväzkov v reálnej hodnote. Rovnako dôležité je to aj z pohľadu audítora pri overovaní účtovnej závierky. Práve oblasť overovania účtovných odhadov a ocenenia reálnou hodnotou je jedna z rizikových oblastí auditu v súčasnej dobe. Znalec ohodnotí konkrétny majetok alebo záväzok, príp. ohodnotí celý podnik či jeho časť, a túto hodnotu uvedie v posudku znalca. Účtovník použije uvedenú cenu ako podklad pre ocenenie majetku a záväzkov v účtovníctve. Úlohou audítora je následne overiť, či je použité ocenenie v reálnej hodnote objektívne, tzn. účtovná závierka poskytuje verný a pravdivý obraz⁷⁹.

2.10 Pojmová neujasnenosť v ČR - cena a hodnota

Pojmová nejasnosť v oblasti oceňovania majetku i naďalej pretrváva v cenových právnych predpisoch ČR. Pritom použitie ujasnenej štruktúry odborných pojmov v každej oblasti je možné považovať za komunikačnú povinnosť. Konkrétne pri oceňovaní prispieva k zrozumiteľnosti výsledkov, ich správne pochopeniu a tým i využívaniu. **Pojmová neujasnenosť** môže ovplyvniť prácu znalcov a spôsobovať problémy pri voľbe oceňovacej metódy.

„Tím, že trhy sú systavy len čiastočne štruktúrované, zle priehľadné až nepriehľadné, otvorené, dynamické, živé a mäkké, nie je možné vytvoriť matematický model systavy a

⁷⁷ §27 odst. 4 Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

⁷⁸ KOVANICOVÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*. 2003.

⁷⁹ KOVANICOVÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*. 2003.

*predvídat' jej chovanie, a preto nie je možné ani predvídat' dosiahnuteľné ceny pre konkrétne transakcie*⁸⁰.“

Z dôvodu jasnej zrozumiteľnosti výsledkov oceňovania je vhodné obsahovo i pojmovo rozlišovať medzi skutočnými prejavmi trhu v podobe cien a výsledkami oceňovania.

Medzinárodné oceňovacie štandardy IVS preto odporúčajú používať pojem

- **cena (Price)** – pre reálne prejavy trhu;
- **hodnota (Value)** – pre výsledky oceňovania.

Týmto spôsobom sa pri stanovení zmennej hodnoty vhodne vyjadruje skutočnosť, že sa nejedná priamo o odhad zjednanej ceny, ale „len“ ceny, odpovedajúcej stavu trhu a obvyklému chovaniu účastníkov zmeny. **Nezist'uje sa cena, ale v peniazoch sa určuje zmenná hodnota.** Akceptácia takejto zásady by v cenových predpisoch ČR prispela k ujasneniu.

Definícia ceny v súvisiacich predpisoch:

- **IVS**⁸¹: **cena** - reálny prejav trhu v podobe ponúkanej, dopytovanej alebo zjednanej ceny;
hodnota - veličina, ktorá charakterizuje užitočnosť veci, ako výsledok ocenenia, resp. lepšie stanovenie hodnoty.
- **NOZ**⁸²: **cena** - peňažné vyjadrenie hodnoty oceneľnej veci;
hodnota - vlastnosť veci vyjadrujúcej predovšetkým užitočnosť.

Pojem *tržná hodnota* pritom nie je možné zamieňať s pojmom *cena obvyklá* podľa Zákona o cenách⁸³:

- **cena obvyklá** - vyjadruje prejavy trhu (slúži pre potreby posudzovania, či predávajúci alebo kupujúci nezneužíva pri zjednávaní cien svojho výhodnejšieho hospodárskeho postavenia k tomu, aby získal neprimeraný majetkový prospech),
- **tržná hodnota** - vyjadruje výsledok oceňovania.

Zásada rozlišovať prejavy trhu a výsledky ocenenia, tzn. rozlišovať jednotlivé pojmy, prispieva k zrozumiteľnosti výsledkov oceňovania⁸⁴.

⁸⁰ KLEDUS, R. *Používání pojmu cena a hodnota při oceňování majetku*. [online]. 2015, s. 159.

⁸¹ International Valuation Standards - medzinárodné oceňovacie štandardy.

⁸² Nový občiansky zákonník – Zákon č. 89/2012 Sb., občiansky zákoník ze dne 22. března 2012.

⁸³ Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách ze dne 21. prosince 1990.

⁸⁴ KLEDUS, R. *Používání pojmu cena a hodnota při oceňování majetku*. [online]. 2015.

3 ANALÝZA ZOBRAZENIA VYBRANÝCH JAVOV

Predchádzajúca časť diplomovej práce poskytuje spracované poznatky o vývoji a súčasnom stave riešenej problematiky, ktoré tvoria východisko pre naplnenie cieľa, teda analyzovanie používania reálnej hodnoty v spoločnosti OHL ŽS, a.s..

Nasledujúca časť je venovaná popisu vybranej spoločnosti, vysvetleniu účtovných postupov a zobrazenie používania reálnej hodnoty v dlhodobom hmotnom majetku Spoločnosti.

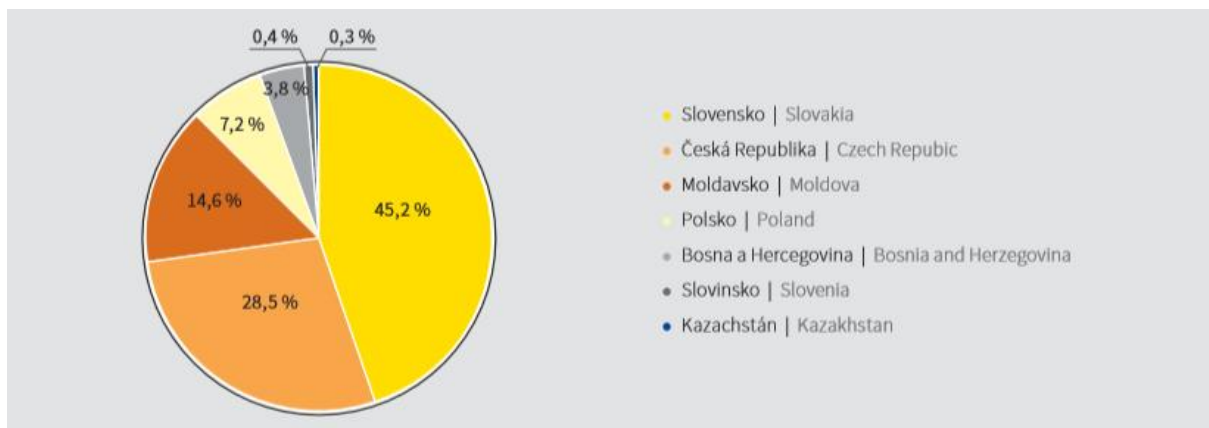
3.1 Popis spoločnosti OHL ŽS, a.s.

Spoločnosť OHL ŽS, a.s. (ďalej uvádzaná len ako *Spoločnosť*) bola založená ako akciová spoločnosť v Českej republike. Hlavným predmetom podnikania je železničné a pozemné staviteľstvo. Sídlo spoločnosti je v Brne.

Dňa 30.6.2016 došlo k zmene vlastníckej štruktúry Spoločnosti. Novým vlastníkom sa stala spoločnosť OHL Central Europe, a.s., ktorá k 31.12.2016 vlastnila necelý 97% podiel na základnom kapitále. Ultimátnym vlastníkom ostáva španielska stavebná spoločnosť Obrascón Huarte Lain, S.A.

Rok 2016 bol pre Spoločnosť rokom významných zmien. Došlo k zmenám v dozornej rade i vo vedení firmy. Boli zahájené prípravy na zmenu organizácie s cieľom dosiahnuť jednoduchšiu a štíhlejšiu štruktúru s menším počtom réžií a väčšou flexibilitou vlastných kapacít. Rok bol taktiež zaujímavý vo vypisovaní tendrov- nastalo totiž takmer 8-mesačné obdobie, kedy neboli vypisované nové zákazky v dopravnej infraštruktúre (z dôvodu ich nepripravenej dokumentácie). Zlom nastal v septembri 2016, kedy bolo otvorených mnoho tendrov, avšak prebehnúť mohli až v roku 2017 z dôvodu platnosti nového zákona o verejnom obstarávaní. Spoločnosť uspela v niekoľkých významných zákazkách a v ďalších rokoch počíta päťročný plán s postupným zvyšovaním výnosov a zisku, pričom sa bude sústrediť na domáce trhy Česko a Slovensko. Dlhodobá stratégia je dosiahnuť pomer 80% na domácom trhu a 20% na zahraničnom.

Spoločnosť má plnú podporu materskej spoločnosti, čo sa mimo iného prejavilo v dvojitom navýšení základného kapitálu, ktoré pomohla k zvýšeniu finančnej stability Spoločnosti⁸⁵.

Graf 1: Podiel zákaziek Spoločnosti v roku 2016⁸⁶

V rokoch 2014 – 2016 sa Spoločnosť zamerala na expanziu na zahraničné trhy, čo malo pozitívny vplyv na celkové zvýšenie objemu zákaziek, ale bohužiaľ i negatívny vplyv na vývoj v ziskovosti, kde sa postupne v priebehu daného obdobia v plnej miere prejavili nedocenené riziká pôsobenia na nových zahraničných trhoch.

Radikálnou zmenou vo vedení spoločnosti v roku 2016 dozorná rada zareagovala na negatívny vývoj profitability spoločnosti a na novú situáciu na stavebnom trhu. Zmenou došlo k redukcii hierarchickej štruktúry o jeden riadiaci stupeň.

3.1.1 Predmet podnikania Spoločnosti

Podľa zápisu v Obchodnom registri spoločnosť podniká najmä v týchto oblastiach:

- ✓ prevádzkovanie dráhovej dopravy;
- ✓ prevádzkovanie dráhy – vlečky;
- ✓ zriaďovanie, montáž, údržba a servis zariadení jednotnej telekomunikačnej siete (drôtové telekomunikačné vedenie v miestnych sieťach, káblové vedenia s optickými vláknami);

⁸⁵ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

⁸⁶ Taktiež.

- ✓ distribúcia elektriny;
- ✓ banská činnosť v rozsahu podľa § 2 zák. č. 61/1988 Sb. v platnom znení;
- ✓ obchod s elektrinou;
- ✓ prevádzanie technických prehliadok a skúšok určených zariadení dráh železničných, električkových a trolejbusových;
- ✓ vŕtanie vrtov;
- ✓ truhlárstvo, podlahárstvo;
- ✓ opravy ostatných dopravných prostriedkov a pracovných strojov;
- ✓ iné.

Hlavnou činnosťou spoločnosti sú komplexné dodávky stavebných prác v odbore dráhových stavieb, diaľničných a inžinierskych stavieb, pozemných stavieb a sanácií, ktoré sú financované predovšetkým z verejných prostriedkov⁸⁷.

3.2 Účtovné pravidlá a postupy používané v Spoločnosti

Spoločnosť zostavuje nekonsolidovanú účtovnú závierku, ktorá je následne súčasťou konsolidovanej účtovnej závierky. V diplomovej práci bude rozoberaná účtovná závierka nekonsolidovaná, ktorá je zostavená v súlade s Medzinárodnými štandardmi účtovného výkazníctva (IFRS) v znení prijatom Európskou úniou, platnými pre účtovné obdobie začínajúce 1.1.2016.

Účtovná závierka vychádza z akruálneho princípu, tzn. transakcie a ďalšie skutočnosti sú uznané v dobe ich vzniku a zaúčtované v účtovnej závierke v období, ku ktorému sa vecne a časovo vzťahujú, a tiež za predpokladu nepretržitého trvania podniku. Pri jej zostavení sa pri prvotnom ocenení vychádza z oceňovacej základne vychádzajúcej z historických cien okrem precenenia finančných nástrojov.

Spoločnosť testuje zníženie hodnoty dlhodobého hmotného majetku k 31.10., aby výsledná závierka vykazovala verný a poctivý obraz.

Základné predpoklady týkajúce sa budúcnosti a ďalšie kľúčové zdroje neistoty pri odhadoch vypracovaných k súvahovému dňu, u ktorých existuje významné riziko, že

⁸⁷ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

v priebehu nasledujúceho roku môžu spôsobiť závažné úpravy účtovnej hodnoty aktív a záväzkov:

- **doba použiteľnosti** – Spoločnosť upravuje odhadovanú dobu použiteľnosti pozemkov, budov a zariadení ku koncu každého účtovného obdobia; v priebehu finančného roku vedenie Spoločnosti určí, či má byť doba použiteľnosti určitých položiek majetku vyššia vzhľadom k jej využitiu a trvaniu uzavretých zmlúv;
- **zníženie hodnoty majetku** – preverovanie hodnoty majetku k dátumu ÚZ je opakujúcim sa procesom, ku ktorému Spoločnosť využíva odborníkov z rád zamestnancov, ale tiež služby odborných kancelárií (v prípadoch oceňovania špeciálnych strojov a nehnuteľností);
- **odložená daň** – Spoločnosť upravuje zaúčtované odložené daňové pohľadávky pravidelne pri mesačných účtovných závierkach v priebehu účtovného obdobia. Z dôvodu neistoty ekonomického vplyvu znižuje výšku daňovej pohľadávky vznikajúcej z opravných položiek k pohľadávkam a zásobám, pretože tieto odložené pohľadávky nebude možné v blízkej budúcnosti daňovo využiť. Spoločnosť tiež prehodnocuje možnosť uplatnenia daňových strát a z nich plynúcej odloženej daňovej pohľadávky;
- **opravné položky k pohľadávkam** – Spoločnosť reviduje svoju politiku obmedzenia dlhov v dôsledku zmeny ekonomického prostredia a tieto obmedzenia prehodnotila podľa platobnej morálky dlžníkov. Na základe individuálnej analýzy je pravidelne vykonávaný prepočet opravných položiek k rizikovým pohľadávkam podľa vekovej štruktúry a veľkosti dlhu. Opravné položky vyjadrujú riziko, že pohľadávka nebude splatená⁸⁸.

3.3 Použitie reálnej hodnoty v Spoločnosti

Spoločnosť pracuje s pojmom *reálna hodnota* v nasledujúcich položkách:

- ✓ dlhodobý hmotný majetok,
- ✓ ostatný finančný majetok,
- ✓ finančné nástroje,

⁸⁸ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

- ✓ aktíva určené k predaju,
- ✓ výnosy, za predpokladu, že čiastka výnosu môže byť spoľahlivo ocenená a je pravdepodobné, že ekonomické úžitky spojené s transakciou poplynú do Spoločnosti,
- ✓ majetok prenajímaný formou finančného leasingu,
- ✓ opravné položky k pohľadávkam.

V nasledujúcich kapitolách budú rozobrané skupiny položiek, ktoré sú v Spoločnosti najvýznamnejšie, a ku ktorým Spoločnosť poskytla dodatočné informácie.

3.4 Finančné nástroje v Spoločnosti

Pri oceňovaní finančných nástrojov Spoločnosť vychádza pri prvotnom i následnom ocenení z reálnej hodnoty finančného aktíva. Podľa toho, aké vstupy do procesu zisťovania, resp. ohodnocovania vstupujú, zaraďuje Spoločnosť aktíva do jednotlivých úrovní:

1. **úroveň 1** – reálna hodnota finančných aktív a finančných záväzkov sa štandardnými vzťahmi a podmienkami, ktoré sa obchodujú na aktívnom likvidnom trhu, určuje na základe cien kótovaných na trhu;
2. **úroveň 2** – reálne hodnoty finančných derivátov sa vypočítavajú pomocou kótovaných cien. Ak tieto ceny nie sú dostupné, vykoná sa analýza diskontovaných peňažných tokov pomocou vhodnej výnosovej krivky odpovedajúcej durácii lineárnych derivátov pomocou opčného oceňovacieho modelu pre deriváty obsahujúce opciu. Úrokové swapy sú ocenené súčasnou hodnotou budúcich peňažných tokov odhadnutou a diskontovanou na základe príslušných výnosových kriviek odvodených z kótovaných úrokových sadzieb.
3. **úroveň 3** – reálne hodnoty iných finančných aktív a finančných záväzkov sa určujú v súlade s všeobecne uznávanými oceňovacími modelmi na základe analýzy diskontovaných peňažných tokov.

Ocenenie reálnou hodnotou na úrovni 2 bolo použité pre ocenenie derivátov.

Účtovné hodnoty finančného majetku a finančných záväzkov vykázaných vo finančných výkazoch v amortizovaných nákladoch sa blížia ich reálnym hodnotám.

Zaisťovacie deriváty splňujú súčasne tieto podmienky zaisťovacieho účtovníctva:

- a) odpovedajú stratégii Spoločnosti v oblasti riadenia rizík;
- b) na počiatku zaistenia je zaisťovací vzťah formálne zdokumentovaný, dokumentácia obsahuje identifikáciu zaisťovaných a zaisťovacích nástrojov, vymedzenie rizika, ktoré je predmetom zaistenia, prístup k zisťovaniu a doloženiu efektívnosti zaistenia;
- c) očakáva sa, že zaistenie je vysoko efektívne na počiatku a po celé vykazované obdobie;
- d) aktuálne zmeny reálnych hodnôt resp. peňažných tokov zaisťovaných a zaisťovacích nástrojov sú takmer vyrovnané (v rozmedzí 80 % - 125 %).

Pre zaisťovacie deriváty sa používajú účtovné metódy podľa typu zaisťovacieho vzťahu, ktorým môže byť:

- Zaistenie reálnej hodnoty zachycovaného aktíva alebo záväzku alebo pevného prísľubu (**zaistenie reálnej hodnoty**).

Zmeny reálnych hodnôt derivátov, ktoré sú klasifikované ako zaistenie reálnej hodnoty, splňujú podmienky pre účtovanie ako zaistenie reálnej hodnoty a ktoré sa ukážu ako vysoko účinné vo vzťahu k zaisťovanému riziku, sú účtované do výkazu o úplnom výsledku spolu s príslušnou zmenou reálnej hodnoty zaisteného aktíva alebo záväzku, ktoré súvisí s týmto konkrétnym zaisťovaným rizikom. Neefektívna časť zaistenia je účtovaná priamo do finančnej časti výkazu o úplnom výsledku. Spoločnosť v súčasnej dobe nevyužíva tento druh zaistenia.

- Zaistenie budúceho peňažného toku vyplývajúceho zo zaúčtovaného aktíva alebo záväzku alebo očakávanej transakcie (**zaistenie peňažných tokov**).

Zmeny reálnych hodnôt derivátov, ktoré sú klasifikované ako zaistenie peňažných tokov a splňujú podmienky pre účtovanie ako zaistenie peňažných tokov, a ktoré sa ukážu ako vysoko účinné vo vzťahu k zaisťovanému riziku, sú vykázané vo výkaze o úplnom výsledku – v časti Ostatní úplný výsledok. Kumulovane sú vykázané vo výkaze o finančnej situácii (v súvahe), v položke Fond z precenenia zaisťovacích derivátov, ktorá tvorí súčasť vlastného kapitálu.

Čiastky vykázané v Ostatnom úplnom výsledku a kumulované vo vlastnom kapitále sú prevádzané do výsledku hospodárenia v období, v ktorom zaistené aktívum / záväzok

ovplyvní výkaz o úplnom výsledku. Neefektívna časť zaistenia je účtovaná priamo do finančnej časti výkazu o úplnom výsledku. Spoločnosť týmto spôsobom zaistuje menové alebo úrokové riziko z vybraných transakcií. Efektivita zaistenia je pravidelne testovaná⁸⁹.

3.5 Opravné položky k pohľadávkam Spoločnosti

Pohľadávky Spoločnosti sú vykazované v amortizovanej hodnote s využitím diskontnej sadzby, ktorú stanoví Spoločnosť.

Zostatková hodnota pohľadávky je znížená o opravnú položku na súčasnú hodnotu odhadovanej spätne získateľnej hodnoty v prípade, ak existujú objektívne dôkazy o tom, že došlo k zníženiu hodnoty pohľadávky (zhoršenie finančnej situácie dlžníka, omeškanie s platbami a pod.).

Tvorba opravnej položky k pohľadávke závisí na analýze doby splatnosti a kreditnom riziku spojenom s daným dlžníkom. Opravná položka sa zníži, príp. zruší, ak pominú objektívne dôvody pre zníženie hodnoty pohľadávky. Čerpanie opravných položiek je tiež v prípade predaja či odpisu pohľadávky.

Opravné položky vyjadrujú riziko, že pohľadávka nebude splatená⁹⁰.

3.6 Aktíva Spoločnosti určené k predaju

Ak Spoločnosť pracuje so súvahovým riadkom *Aktíva určené k predaju*, platia nasledujúce informácie:

- ✓ dlhodobé aktíva a vyradované skupiny aktív a záväzkov sú klasifikované ako držané k predaju, pokiaľ ich účtovná hodnota bude spätne získaná skôr **predajom**, ako následným užívaním - táto podmienka sa však považuje za splnenú, len ak je predaj **vysoko pravdepodobný**;
- ✓ aktívum, príp. vyradovaná skupina musí byť k dispozícii k **okamžitému predaju** vo svojom súčasnom stave;

⁸⁹ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

⁹⁰ Taktiež.

- ✓ spoločnosť musí aktívne usilovať o realizáciu predaja za cenu, ktorá je primeraná jeho **reálnej hodnote**;
- ✓ predaj by mal byť uskutočnený **do 1 roku** od zaradenia aktíva do tejto skupiny;
- ✓ dlhodobé aktíva a vyradované skupiny držané k predaju sa oceňujú **nižšou z hodnôt**: predchádzajúca účtovná hodnota alebo reálna hodnota znížená o náklady na predaj;
- ✓ dlhodobý majetok vykazovaný v rozvahe na riadku Aktíva určené k predaju **nie je ďalej odpisovaný**⁹¹.

3.7 Hmotný a nehmotný dlhodobý majetok

Nakúpený nehmotný majetok je vykázaný v obstarávacích nákladoch a je odpisovaný rovnomerne po dobu predpokladanej životnosti. Odpisové metódy, očakávané doby životnosti a zostatkové hodnoty majetku sú každoročne preverované.

Ku každému súvahovému dňu Spoločnosť posudzuje účtovnú hodnotu hmotného a nehmotného majetku a zisťuje, či nastali okolnosti indikujúce zníženie hodnoty. Ak také signály existujú, odhadne sa spätne ziskateľná čiastka majetku a určí sa prípadný rozsah straty zo zníženia hodnoty. Spätne ziskateľná čiastka sa zisťuje pre nedokončený nehmotný majetok aj bez existencie indikátorov.

Ak je spätne ziskateľná hodnota majetku nižšia ako jeho účtovná hodnota, účtovná hodnota sa zníži na spätne ziskateľnú hodnotu. Straty zo zníženia hodnoty majetku sú okamžite zaúčtované do nákladov.

Následné zvýšenie spätne ziskateľnej hodnoty Spoločnosť vykáže ako zisk, ktorý však nesmie presiahnuť kumulované straty zo zníženia hodnoty zaúčtované v predchádzajúcich obdobiach⁹².

Dlhodobý hmotný majetok Spoločnosti bude analyzovaný v nasledujúcej kapitole.

⁹¹ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

⁹² Taktiež.

4 POSÚDENIE APLIKÁCIE ŠTANDARDU IFRS 13

Kapitola je venovaná priblíženiu a posúdeniu aplikácie štandardu IFRS 13 v dlhodobom hmotnom majetku Spoločnosti, kde bude na konkrétnom príklade analyzované precenenie na reálnu hodnotu prostredníctvom štandardov IAS 16 a IAS 36.

Na začiatku sú vysvetlené všetky dôležité pojmy pre pochopenie preceňovania dlhodobého hmotného majetku a uvedené potrebné informácie o majetku, z ktorých sa bude vychádzať v ďalších častiach práce. Následne je vysvetlené precenenie prostredníctvom využitia štandardu IAS 36 – *Zníženie hodnoty aktív* a IAS 16 – *Nehnutelnosti, stroje a zariadenia* poukázaný dopad na konkrétne výkazy účtovnej závierky – Výkaz finančnej pozície a Výkaz úplného výsledku.

4.1 Dlhodobý hmotný majetok Spoločnosti - východiská

Položky v skupine dlhodobý hmotný majetok sa riadia štandardom *IAS 16 – Nehnutelnosti, stroje a zariadenia* a následne súvisiacim *IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív*.

Pozemky, budovy a zariadenia sú ocenené obstarávacími nákladmi zníženými o oprávky a zaúčtovanú stratu zo zníženia hodnoty – *model oceňovania obstarávacími nákladmi*.

Obstarávacie náklady zahŕňajú cenu obstarania, špecifické služby a poplatky súvisiace s obstaraním. Znižujú sa o dotáciu poskytnutú z prostriedkov štátu alebo Európskej únie.

Obstarávacia cena, resp. obstarávacie náklady dlhodobého hmotného majetku, s výnimkou pozemkov a nedokončených investícií, sú odpisované po dobu odhadovanej životnosti majetku do výšky zostatkovej hodnoty lineárnou metódou nasledujúcim spôsobom:

Tab. 6: Doba odpisovania jednotlivých skupín majetku v Spoločnosti⁹³

Majetok	Počet rokov
Obytné, sanitárne, skladovacie a kancelárske kontajnery	2 – 15
Pracovné stroje, prístroje a zariadenia	2 – 20
Lešenie, bednenie a mobilné oplotená	2 – 20
Ostatné dopravné prostriedky	4 – 25
Inventár	3 – 15

Zisky / straty z predaja či vyradenia majetku sú vyčíslené ako rozdiel medzi výnosmi z predaja a účtovnou hodnotou majetku a sú účtované do výsledku hospodárenia⁹⁴.

Spoločnosť vlastní dlhodobý hmotný majetok rozdelený na skupiny:

- pozemky,
- budovy,
- stroje a dopravné prostriedky,
- inventár a vybavenie,
- nedokončený majetok vrátane záloh.

K dátumu 31.12.2016 Spoločnosť vykazovala nasledujúce hodnoty skupín majetku.

Tab. 7: Informácie o dlhodobom hmotnom majetku Spoločnosti v celých tis. Kč⁹⁵

<i>tis. Kč</i>	Pozemky	Budovy	Stroje a dopravné prostriedky	Inventár a vybavenie	Nedokončený majetok vrátane záloh	Celkom
OBSTARÁVACIA CENA						
Stav k 31.12.2015	64 535	494 050	976 323	94 015	8 272	1 637 195
Prírastky (nákup)	-	2088	18 114	4309	23 361	47 872
Úbytky (predaj)	-	-3186	-36220	-9 401	-26173	-74 980
Stav k 31.12.2016	64 535	492 952	958 217	88 923	5 460	1 610 087
OPRÁVKY A ZNÍŽENIE HODNOTY						
Stav k 31.12.2015	84	230 146	719 163	77 731	-	1 027 124
Odpisy / rok	-	13 551	63 270	10 346	-	87 167

⁹³ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

⁹⁴ Taktiež.

⁹⁵ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

Strata zo zníženia hodnoty	-	682	25 720	-	-	26 402
Eliminácia pri vyradení	-	-3 186	-36 220	-8 134	-	-47 540
Stav k 31.12.2016	84	241 193	771 933	79 943	-	1 093 153
ÚČTOVNÁ HODNOTA						
Stav k 31.12.2016	64 451	251 759	186 284	8 980	5 460	516 934

Prvá časť tabuľky zobrazuje stav obstarávacích cien na začiatku a konci sledovaného obdobia. Zmeny sú zapríčinené nákupom (prírastky) a predajom (úbytky) majetku. Následne je vyjadrený stav oprávok na začiatku obdobia a ročné odpisy. Strata zo zníženia hodnoty je zapríčinená aplikovaním štandardu IAS 36 – *Zníženie hodnoty aktív*. Eliminácia pri vyradení znamená „zmiznutie“ týchto čiastok z príslušných účtov oprávok z dôvodu vyradenia majetku (predaj, dar, šrotovanie a pod.). Účtovná hodnota majetku k 31.12.2016 je potom rozdielom medzi *obstarávacou cenou* k 31.12.2016 a *oprávkami a znížením hodnoty* k 31.12.2016. V prípade strojov a dopravných prostriedkov je to teda 186 284 000 Kč.

Z interných zdrojov Spoločnosti nám boli poskytnuté informácie o konkrétnom dlhodobom hmotnom majetku Spoločnosti, dátume obstarania, výške obstarávacej ceny, mesačnom odpise, oprávkach k 31.12.2016 a zostatkovej hodnote k 31.12.2016, ktoré sú zobrazené v nasledujúcej tabuľke.

Tab. 8: Informácie o vybraných položkách v Spoločnosti v Kč⁹⁶

Názov aktíva	Dátum obstarania	Obstarávacía cena	Odpis/mesiac	Oprávky k 31.12.2016	Zostatková hodnota k 31.12.2016
Náves Panav TS318	09.08.2006	525 000	2933	388 116	136 884
Tatra T815 290R84	24.10.2006	3 174 366	17734	2 285 309	889 057
Tatra T815 290R	14.12.2007	2 860 166	15 979	1 728 254	1 131 912
Panav TS318	23.07.2008	530 000	2961	296 063	233 937
Avia D90 nosič	17.09.2008	1 764 958	9861	957 642	807 316
Avia D90 nosič	30.09.2008	1 743 136	9739	951 332	791 804
Automat na strihanie ocele	10.09.2009	4 864 353	27176	2 336 768	2 527 585
Avia D120 valník	25.08.2010	1 215 205	8381	628 875	586 330
Tatra T815 - 2 231R25	20.09.2010	2 699 000	15 079	1 115 747	1 583 253
Tatra T815-2 231R25	20.09.2010	2 699 000	15079	1 115 747	1 583 253
Armovacie vozidlo	25.02.2011	2 665 300	22211	1 532 559	1 132 741
Ošetrovací stroj klenby tunela	25.02.2011	1 090 350	9087	627 003	463 347
Kovový nakladač Volvo L5	31.12.2011	1 800 000	20239	1 194 101	605 899
Naklápací rotátor Naro 20	30.08.2015	1 375 000	22250	311 500	1 063 500

Tabuľka je východiskom pre nasledujúce výpočty – precenenie dlhodobého hmotného majetku za použitia štandardu IAS 36 a následne využitím štandardu IAS 16.

4.2 Precenenie hodnoty aktív podľa IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív

Na to, aby Spoločnosť zistila, či je dané aktívum aktívom so zníženou hodnotou, musí postupovať podľa určitých krokov. Základom je vychádzať z vnútorných a vonkajších indikácií možných zmien aktíva, ktoré sú popísané v teoretickej časti diplomovej práce na strane 37 a 38.

Nasledujúca schéma prehľadnejšie vysvetľuje postup identifikácie aktíva so zníženou hodnotou.

⁹⁶ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

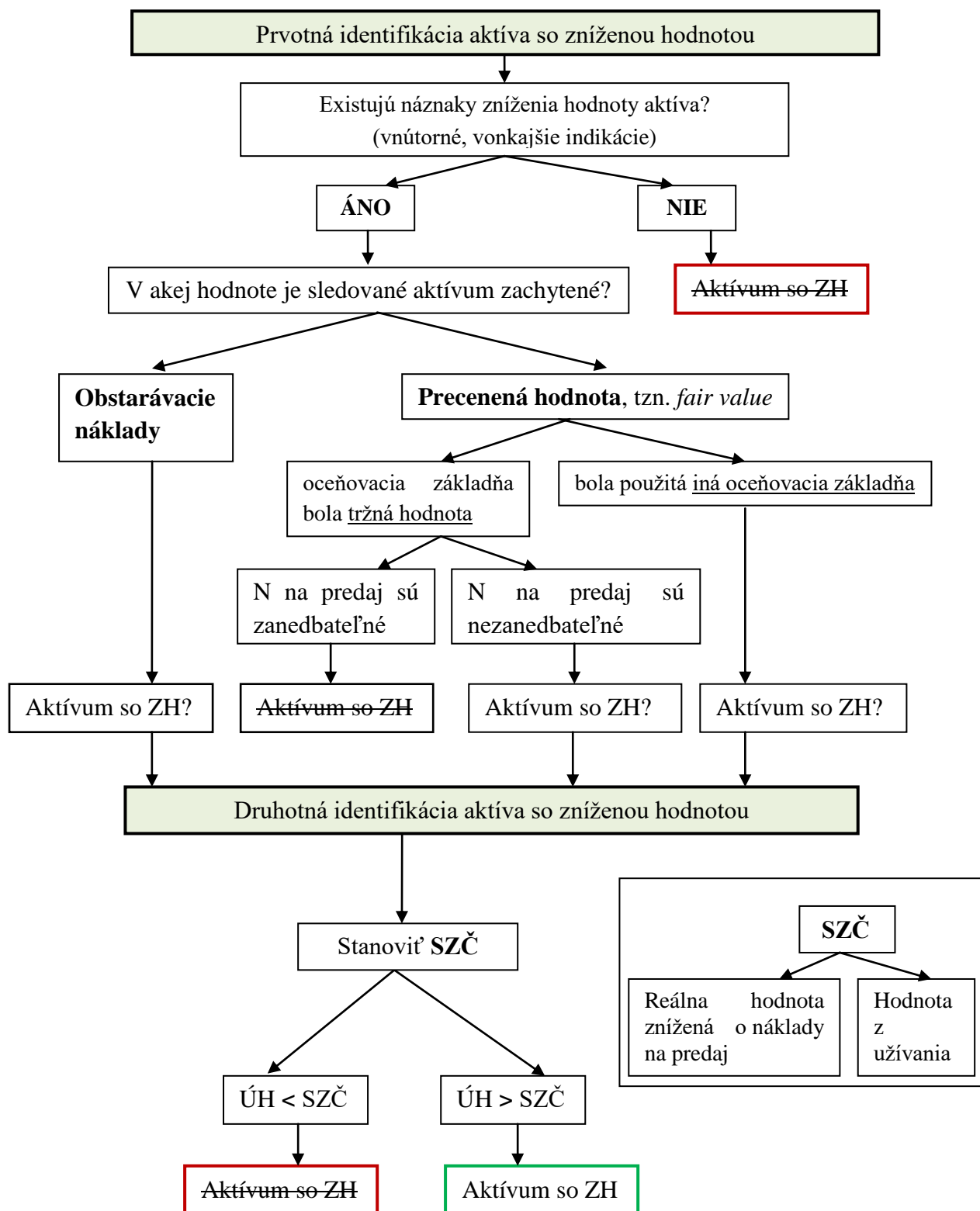

Schéma 6: Postup určenia aktíva so zníženou hodnotou⁹⁷

⁹⁷ Vlastné spracovanie na základe teoretických východísk diplomovej práce.

Pre zostavenie správnej a vernej účtovnej závierky Spoločnosť každoročne posudzuje účtovnú hodnotu hmotného a nehmotného majetku a zisťuje, či došlo, resp. nedošlo k okolnostiam, ktoré indikujú zníženie hodnoty. Ak také signály existujú, je odhadnutá spätne ziskateľná čiastka majetku a určený prípadný rozsah straty zo zníženia hodnoty.

Spätne ziskateľná čiastka (SZČ) sa rovná reálnej hodnote majetku zníženej o náklady na predaj alebo hodnote z užívania podľa toho, ktorá je vyššia.

Ak je spätne ziskateľná čiastka majetku nižšia, ako jeho účtovná hodnota, účtovná hodnota sa zníži na hodnotu spätne ziskateľnú.

Straty zo zníženia hodnoty majetku sú okamžite zaúčtované do nákladov. Následné zvýšenie spätne ziskateľnej čiastky spoločnosť vykáže ako zisk, ktorý však nesmie presiahnuť kumulované straty zo zníženia hodnoty zaúčtované v predchádzajúcich obdobiach⁹⁸.

Zisťovanie informácií potrebných pre precenenie aktív Spoločnosti sa uskutočňuje už v októbri (2 mesiace pred koncom účtovného obdobia) z dôvodu veľkého počtu preceňovaných položiek, a tým i časovej náročnosti.

Z tabuľky 8 je zrejmé, že dopravné prostriedky Spoločnosti sú pomerne zastarané, čo indikuje nutnú zvýšenú údržbu a možné náklady s tým spojené. Pre verné zobrazenie skutočnosti o svojom majetku Spoločnosť využíva štandard IAS 36 – *Zníženie hodnoty aktív*.

Prvotná identifikácia aktíva so zníženou hodnotou

Prvým krokom pri testovaní aktív na možné znehodnotenie je zohľadniť externé a interné činitele. Rok 2016 bol pre Spoločnosť jeden z najzložitejších najmä z nasledujúcich dôvodov:

- stavebníctvo zaznamenalo veľký pokles v sektore verejných zákaziek - hlavnou príčinou bolo ukončenie predchádzajúceho programového obdobia Európskych dotácií a pomalý rozbeh nových operačných programov pre roky 2014 – 2020. Táto skutočnosť ovplyvnila negatívne najmä úroveň zásoby práce pre budúce obdobie (Spoločnosť prepustila viac ako 90 zamestnancov);

⁹⁸ Výročná správa spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017.

- oneskorené prijatie zákona⁹⁹, ktorý má urýchliť prípravu kľúčových projektov v oblasti infraštruktúry;
- výkonnosť železničnej nákladnej dopravy v ČR trpí zlými podmienkami železničnej siete, navyše v krajine prevláda priorita vyčleňovať finančné prostriedky EÚ na cesty¹⁰⁰.

Vzhľadom na uvedené aspekty, Spoločnosť bude testovať svoje aktíva na možné zníženie hodnoty.

Druhotná identifikácia aktíva so zníženou hodnotou

V ďalšom kroku je odhadnutá spätne získateľná čiastka majetku a určený prípadný rozsah straty zo zníženia hodnoty. **Spätne získateľná čiastka** sa rovná **reálnej hodnote majetku zníženej o náklady na predaj** alebo **hodnote z užívania** podľa toho, ktorá je vyššia. Preto sú zisťované obe hodnoty.

4.2.1 Reálna hodnota znížená o náklady na predaj

Oceňovanie je v kompetencii úseku, v ktorom pôsobia odborníci na oceňovanie majetku a záväzkov. Odhady a predpoklady realizujú na základe skúseností z minulých období a iných faktorov, ktoré sa v danom prípade považujú za relevantné (vhodné). Ako hlavný aktívny trh je považovaný trh jazdených vozidiel, spoločnosť sa teda pohybuje na stránkach bazárov. Najviac využívaným je LOSL, s.r.o. a webová stránka AUTOHIT.cz, ktorá spadá pod pôsobnosť spoločnosti Motormedia Bohemia s.r.o. Do úvahy sa však musia brať aj informácie z iných bazárov, aby sa nestalo, že objekt ocenenia bude podhodnotený či nadhodnotený. Odborní pracovníci pri stanovovaní reálnej hodnoty berú do úvahy informácie o konkrétnom majetku v závislosti na jeho veku a opotrebení. Ak sa na stránkach (spomínaných alebo ďalších) majetok nenachádza, snažia sa potrebné informácie zistiť z iného trhu – najpodobnejšieho. Využije sa teda 2. hierarchický stupeň - Úroveň 2, tzn. že sa použije hlavný aktívny trh

⁹⁹Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávaní verejných zakázok ze dne 29. dubna 2016, ktorými sú implementované nové európske zadávacie smernice z roku 2014.

¹⁰⁰EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV. *Železničná nákladná doprava v EÚ: stále nie na správnej dráhe*. 2016.

s podobným aktívom. Zisťujú sa hodnoty o podobnom zariadení, ktoré sa následne vhodne upravujú s ohľadom na povahu majetku.

Ďalej sa pri stanovovaní reálnej hodnoty berú do úvahy náklady na predaj (napr. odviest' DPH z dohodnutej predajnej ceny), ktoré sa odčítajú zo stanovenej reálnej hodnoty.

Spoločnosť sa odbornými odhadmi dopracovala k vyčísleniu reálnej hodnoty rotátoru NARO 20 v čase preceňovania na 260 000 Kč. (Potenciálny kupca na trhu by bol ochotný zaplatiť 260 000 Kč.) Náklady na predaj sú 10 000 Kč. Reálna hodnota znížená o náklady na predaj je teda 250 000 Kč.

Preverovanie hodnoty majetku pre účely účtovnej závierky je opakujúci sa proces, náležiaci do kompetencie úseku, v ktorom pôsobia odborníci na oceňovanie majetku a záväzkov. Odhady a predpoklady sa realizujú na základe skúseností z minulých období a iných faktorov, ktoré sa v danom prípade považujú za relevantné (vhodné). Skutočné výsledky sa od týchto odhadov teda môžu líšiť. Ak potrebné informácie nie sú k dispozícii, či majetok je veľmi špecifický, využívajú sa služby odborných kancelárií, tzn. odborný posudok. Dá sa teda konštatovať, že na proces ocenenia vplývajú subjektívne i objektívne faktory.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje názov konkrétneho dlhodobého hmotného majetku, výšku obstarávacej ceny, zostatkovú účtovnú hodnotu k 31.12.2016, reálnu hodnotu stanovenú firemnými odborníkmi a vyčíslený rozdiel medzi zostatkovou hodnotou a reálnou cenou. Tabuľka je východiskom pre nasledujúce výpočty.

Tab. 9: Zostatková hodnota, reálna hodnota a ich rozdiel k 31.12.2016 v Kč¹⁰¹

Názov	OC	ZH k 31.12.2016	RH znížená o náklady na predaj	Rozdiel medzi ZH a RH k 31.12.2016
Náves Panav TS318	525 000	136 884	50 000	86 884
Tatra T815 290R84	3 174 366	889 057	250 000	639 057
Tatra T815 290R	2 860 166	1 131 912	400 000	731 912
Panav TS318	530 000	233 937	70 000	163 937
Avia D90 nosič	1 764 958	807 316	180 000	657 315,5
Avia D90 nosič	1 743 136	791 804	180 000	641 804
Automat na strihanie ocele	4 864 353	2 527 585	16 000	2 519 585

¹⁰¹ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

Avia D120 valník	1 215 205	586 330	130 000	456 330
Tatra T815 - 2 231R25	2 699 000	1 583 253	600 000	983 253
Tatra T815-2 231R25	2 699 000	1 583 253	500 000	1 083 253
Armovacie vozidlo	2 665 300	1 132 741	18 000	1 114 741
Ošetrovací stroj klenby tunela	1 090 350	463 347	12 000	457 347
Kovový nakladač Volvo L5	1 800 000	605 899	200 000	405 899
Naklápací rotátor Naro 20	1 375 000	1 063 500	250 000	813 500

Z tabuľky je zrejmé, že Spoločnosť ocenila jednotlivé položky podstatne nižšou hodnotou, ako je účtovná zostatková hodnota. Príčinou sú najmä externé činitele spomenuté vyššie a tiež fakt, že rok 2016 bol pre Spoločnosť jeden z najzložitejších.

Spoločnosť však očakáva po útlme aktivít zvýšený investičný apetít zadávateľov pôsobiacich v oblasti dopravnej infraštruktúry. Strategickým cieľom Spoločnosti je pokračovať v konsolidácii domácich trhov (hlavne Česko, Slovensko, Poľsko), kde si zaistila určité postavenie, ktoré si chce udržať a rozvíjať. Hlavnou prioritou je byť uznávaným, spoľahlivým a technicky zdatným partnerom pre najvýznamnejších investorov.

4.2.2 Hodnota z užívania

Hodnota z užívania sa zistí diskontovaním odhadovaných budúcich hodnôt plynúcich z majetku na ich súčasnú hodnotu pomocou diskontnej sadzby, ktorá vyjadruje tržné posúdenie časovej hodnoty peňazí a špecifické riziká pre dané aktívum. Hodnoty v tomto prípade znamenajú cash flow – skutočný príjem finančných prostriedkov.

Avšak ako už aj názov napovedá, jedná sa o odhady. Znamená to, že aj keby boli k dispozícii najpresnejšie materiály a skutočnosti, z ktorých bude Spoločnosť vychádzať, vždy sa bude jednať len o odhady, a z toho dôvodu nemôžu dlhodobo vychádzať presne.

Spoločnosť vytvorila plán peňažných tokov na základe rozumných a podložiteľných predpokladov, vyjadrujúcich najlepší odhad ekonomických podmienok. Do úvahy berie aj najaktuálnejšie finančné plány, resp. rozpočty, bez vplyvu prípadných

reštrukturalizácií či zlepšení výkonnosti aktív. Plány pokrývajú obdobie 3 rokov, z dôvodu rýchleho opotrebovávania a zastarávania strojov a dopravných prostriedkov, ktoré sa plne využívajú pri zákazkách.

Odhady budúcich peňažných tokov zahŕňajú:

- ✓ peňažné príjmy z pokračujúceho užívania aktíva;
- ✓ plány peňažných výdajov, ktoré nutne nastanú pri vytváraní peňažných príjmov (vrátane peňažných výdajov spojených s prípravou aktíva pre užívanie) a ktoré môžu byť priznané a priradené na rozumnom a konzistentnom základe danému aktívu;
- ✓ prípadne čisté peňažné toky prijaté (alebo zaplatené) pri predaji aktíva¹⁰² na konci jeho použiteľnosti¹⁰³.

Plán cash-flow vychádza z plánov, resp. rozpočtov jednotlivých oblastí podniku a hlavne z plánu predpokladaného zisku v budúcich obdobiach. Výpočet diskontovaných odhadovaných budúcich prevádzkových tokov teda vychádza aj z odhadovaných tržieb (v budúcom období 2017 Spoločnosť uvažuje prognózu tržieb v hodnote 8 miliárd). V súlade s bodom 50 štandardu IAS 36 je do úvahy braný prevádzkový peňažný tok bez zohľadnenia zaplatenej dane a peňažného toku z investičnej činnosti.

S ohľadom na zložitú situáciu v odvetví dopravných stavieb v roku 2014 – 2016 (a s tým súvisiacu stratu Spoločnosti v týchto rokoch), sú stanovené budúce odhady cash-flow s citeľnejšou opatrnosťou oproti predchádzajúcim rokom. Nasledujúca tabuľka zobrazuje stanovené odhady cash-flow pre budúce obdobia.

Tab. 10: Odhad predpokladaných peňažných tokov v rokoch 2017,2018,2019 v Kč¹⁰⁴

Rok	Predpokladané CF
2017	16 200 000
2018	17 100 000
2019	20 500 000

Pre výpočet čistej súčasnej hodnoty aktíva, teda hodnoty z užívania, je použitý vzorec :

¹⁰² Odhad čistých peňažných tokov (prijatých / zaplatených) z predaja aktíva je čiastka stanovená podobným spôsobom ako reálna hodnota znížená o náklady na predaj. Používajú sa ceny podobného aktíva k dátumu odhadu.

¹⁰³ IAS 36 bod 39. Nařízení č. 1126/2008/ES.

¹⁰⁴ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

$$DCF = \frac{CF_{2017}}{1+i} + \frac{CF_{2018}}{(1+i)^2} + \frac{CF_{2019}}{(1+i)^3}$$

CF značí predpokladané cash-flow v jednotlivých rokoch. Diskontná sadzba i je volená v závislosti od pravdepodobnosti predaja a využiteľnosti konkrétneho majetku. Nasledujúca tabuľka zobrazuje podiely odhadovaných CF pripadajúce na jednotlivé aktíva Spoločnosti s ohľadom na celkový podiel dlhodobého hmotného majetku na celkových aktívach Spoločnosti.

Tab. 11: Výpočet hodnoty z užívania vybraných aktív Spoločnosti v Kč¹⁰⁵

Majetok	Podiel aktíva na celkovej hodnote skupiny <i>Stroje a dopravné prostriedky</i>	Odhad výšky CF v roku 2017	Odhad výšky CF v roku 2018	Odhad výšky CF v roku 2019	Diskontná sadzba	Hodnota z užívania
PANAV TS318	0,06%	9 339	8 802	9 421	12%	27 562
Tatra T815 290R84	0,42%	60 657	57 167	61 191	12%	179 015
Tatra T815 290R	0,53%	75 872	70 251	73 877	14%	220 000
PANAV TS318	0,11%	15 961	15 042	16 101	12%	47 104
AVIA D90 nosič	0,38%	51 840	45 983	46 325	19%	144 148
AVIA D90 nosič	0,37%	54 022	50 914	54 497	12%	159 433
Automat na strihanie oceli	0,90%	87 831	55 850	40 334	66%	184 015
AVIA D120 valník	0,28%	38 624	35 146	36 323	12%	110 093
Tatra T815 - 2 231R25	0,75%	108 020	101 804	108 970	12%	318 794
TATRA T815-2 231R25	0,75%	108 020	101 804	108 970	12%	318 794
Armovacie vozidlo	0,53%	52 143	33 156	23 945	66%	109 244
Naklápací rotátor NARO20	0,50%	72 559	68 384	73 197	12%	214 140
Ošetrovací stroj klenby tunela	0,22%	27 447	22 458	20 871	29%	70 776
Kovový nakladač Volvo L5	0,29%	41 338	38 960	41 702	12%	122 000

Diskontná sadzba i je volená od 0,12 (12%) do 0,19 (19%) v závislosti od pravdepodobnosti predaja a využiteľnosti konkrétneho majetku. Pri troch dopravných prostriedkoch (automat na strihanie ocele, armovacie vozidlo, ošetrovací stroj klenby tunela) sú však použité i extrémne diskontné sadzby z dôvodu veľmi frekventovaného

¹⁰⁵ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

využívania majetku – čo znamená znižovanie výkonnosti aktíva a zvyšovanie nákladov na opravu a udržiavanie.

Celková zostatková hodnota aktív k dátumu 31.12.2016 v skupine *Stroje a dopravné prostriedky* je 212 004 000 Kč.

Spätne získateľná čiastka sa rovná **reálnej hodnote majetku zníženej o náklady na predaj** alebo **hodnote z užívania** podľa toho, ktorá je vyššia. V tabuľke 12 sú porovnané tieto čiastky u konkrétneho dlhodobého majetku a zvýraznené tie, ktoré slúžia pre ďalšie spracovanie.

Tab. 12: Podklady pre určenie spätne získateľnej hodnoty v Kč¹⁰⁶

Majetok	Zostatková hodnota k 31.12.2016	Reálna hodnota znížená o náklady na predaj	Hodnota z užívania
PANAV TS318	136 884	50 000	27 562
Tatra T815 290R84	889 057	250 000	179 015
Tatra T815 290R	1 131 912	400 000	220 000
PANAV TS318	233 937	70 000	47 104
AVIA D90 nosič	807 316	180 000	144 148
AVIA D90 nosič	791 804	180 000	159 433
Automat na strihanie ocele	2 527 585	16 000	184 015
AVIA D120 valník	586 330	130 000	110 093
Tatra T815 - 2 231R25	1 583 253	600 000	318 794
TATRA T815-2 231R25	1 583 253	500 000	318 794
Armovacie vozidlo	1 132 741	18 000	109 244
Naklápací rotátor NARO20	1 063 500	250 000	214 140
Ošetrovací stroj klenby tunela	463 347	12 000	70 776
Kovový nakladač Volvo L5	605 899	200 000	122 000

Pri aktívach - automat na strihanie ocele, armovacie vozidlo a naklápací rotátor - je aj napriek vysokej diskontnej sadzbe hodnota z užívania (stanovená diskontovaním budúcich CF) stále vyššia ako reálna hodnota stanovená odhadom odborníkov.

¹⁰⁶ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

Po stanovení spätne získateľnej čiastky je možné stanoviť výšku zníženia hodnoty (rozdiel medzi účtovnou zostatkovou hodnotou a spätne získateľnou čiastkou). Tento proces zobrazuje tabuľka 13.

Tab. 13: Výpočet zníženia hodnoty aktíva v Kč¹⁰⁷

Majetok	Zostatková hodnota (ZH) k 31.12.2016	Spätne získateľná čiastka (SZČ)	Zníženie hodnoty (rozdiel ZH a SZČ)
PANAV TS318	136 884	50 000	86 884
Tatra T815 290R84	889 057	250 000	639 057
Tatra T815 290R	1 131 912	400 000	731 912
PANAV TS318	233 937	70 000	163 937
AVIA D90 nosič	807 316	180 000	627 316
AVIA D90 nosič	791 804	180 000	611 804
Automat na strihanie ocele	2 527 585	184 015	2 343 570
AVIA D120 valník	586 330	130 000	456 330
Tatra T815 - 2 231R25	1 583 253	600 000	983 253
TATRA T815-2 231R25	1 583 253	500 000	1 083 253
Armovacie vozidlo	1 132 741	109 244	1 023 497
Naklápací rotátor NARO20	1 063 500	250 000	813 500
Ošetrovací stroj klenby tunela	463 347	70 776	392 571
Kovový nakladač Volvo L5	605 899	200 000	405 899

Ak je spätne získateľná čiastka majetku nižšia, ako jeho účtovná hodnota, účtovná hodnota sa zníži na hodnotu spätne získateľnú. V prípade zobrazených druhov majetku Spoločnosti je spätne získateľná čiastka nižšia u každého z nich, a teda preceňuje sa, resp. zníži sa hodnota každého zobrazeného majetku.

4.2.3 Účtovanie zníženia hodnoty konkrétneho majetku

Strata zo zníženia hodnoty sa účtuje ako opravná položka k majetku; náklad vchádza do riadku *Změna opravných položek a rezerv v provozní oblasti*. Zníženie hodnoty majetku je teda vyjadrené opravnou položkou. (Následné zvýšenie spätne získateľnej čiastky spoločnosť vykáže ako zisk, ktorý však nesmie presiahnuť kumulované straty zo zníženia hodnoty zaúčtované v predchádzajúcich obdobiach).

¹⁰⁷ Vlastné spracovanie na základe interných zdrojov Spoločnosti.

Spoločnosť nakupuje dopravné prostriedky a stroje, ktoré využíva pre zriaďovanie, montáž, údržbu a servis zariadení dráhovej dopravy. Medzi tieto dopravné prostriedky patrí okrem iného aj naklápací rotátor NARO 20 v obstarávacej cene 1 375 000 Kč, obstaraný 30.9.2015. Životnosť dopravného prostriedku bola stanovená na 62 mesiacov (5,15 rokov), tzn. ročný odpis je 267 000 Kč, mesačný potom 22 250 Kč. Účtovné oprávky k 31.12.2016 sú v hodnote 311 500 Kč (66 750 + 244 750), zostatková účtovná hodnota je teda 1 063 500 Kč. V roku 2016 činilo precenenie na reálnu hodnotu 250 000 Kč. Rozdiel z precenenia k 31.12.2016 je teda vo výške 813 500 Kč. Toto zníženie sa ihneď zaúčtuje do oprávok a zároveň do nákladov.

Pozn. : Počiatočné stavy účtov (PS) sú uvedené iba kvôli porozumeniu, či ide o aktívny alebo pasívny účet. Reálne počiatočný stav účtu obsahuje „prenesenú“ hodnotu z minulého roka. Pre lepšiu prehľadnosť a pochopenie však bude xxx vyjadrovať hodnotu 0.

stroje a dopr. prostriedky		náklady – odpisy		oprávky k strojom a dopr. prostriedkom	
PS xxx				66 750 PS	
1 375 000		244 750		244 750	
				813 500	
<hr/>		<hr/>		<hr/>	
náklady – zmena OP a rezerv		náklady – odložená daň		odložená daň. pohľadávka	
813 500			154 565	154 565	

Do úvahy je treba brať aj zmenu odloženej dane. Daňová pohľadávka / záväzok vzniká prechodným rozdielom medzi daňovou zostatkovou hodnotou aktíva a jeho účtovnou zostatkovou hodnotou. Pre zjednodušenie vychádzame z toho, že účtovné odpisy sa rovnajú daňovým odpisom a teda aj daňová základňa je rovná účtovnej zostatkovej hodnote, ktorá k 31.12.2016 činí 1 063 500 Kč. Reálna hodnota k 31.12.2016 je 250 000 Kč. Precenenie reálnou hodnotou nemá za následok zmenu daňovej základne, avšak zníži sa účtovná hodnota aktíva z 1 063 500 Kč na 250 000 Kč. To znamená, že rozdielom daňovej zostatkovej hodnoty (1 063 500) a účtovnej zostatkovej hodnoty (250 000) vzniká prechodný rozdiel vo výške 813 500 Kč. Ten sa vynásobí predpokladanou sadzbou dane z príjmu právnických osôb 19%. Výsledná odložená

daňová pohľadávka teda činí 154 565 Kč a zaúčtuje sa zápisom na súvahový účet odloženej dane na stranu má dať a na výsledkový účet odloženej dane na stranu dal.

náklady – odložená daň	odložená daň. pohľadávka
154 565	154 565

Uvedené zmeny majú dopad na položky vo výkazoch účtovnej závierky Spoločnosti. Nasledujúca tabuľka zobrazuje zmenu v konkrétnom výkaze.

Tab. 14: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku zníženia hodnoty majetku¹⁰⁸

Výkaz	Označenie vo výkaze	Suma v Kč
Výkaz finančnej pozície (A)	Pozemky, budovy a zariadenia	- 813 500
Výkaz finančnej pozície (A)	Odložená daňová pohľadávka	+ 154 565
Výkaz úplného výsledku	Zmena opravných položiek rezerv v prevádzkovej oblasti	- 813 500
Výkaz úplného výsledku	Odložená daň	+ 154 565
Výkaz úplného výsledku	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	- 658 935

Strata zo zníženia hodnoty naklápacieho rotátoru je 813 500 Kč. O túto čiastku sa zníži hodnota majetku avšak zároveň sa zvýšia aktíva o 154 565 v dôsledku zaúčtovania odloženej daňovej pohľadávky. Vo výkaze úplného výsledku sa prejaví strata zo zníženia hodnoty v znížení výsledku hospodárenia o 813 500 Kč a zároveň zvýšeniu v dôsledku odloženej daňovej pohľadávky o 154 565 Kč.

4.3 Precenenie hodnoty aktív podľa IAS 16 s využitím fondu z precenenia

Model precenenia je možné použiť vtedy, keď reálnu hodnotu majetku je možné spoľahlivo stanoviť. Hodnota z precenenia majetku vychádza z reálnej hodnoty, zníženej o následné oprávky (IA 16) a následné kumulované straty zo zníženia hodnoty

¹⁰⁸ Vlastné spracovanie.

(IAS 36)¹⁰⁹. Pri odpisovanom dlhodobom majetku sa z dôvodu precenenia zmení aj výška jeho odpisovej základne, teda výška odpisov. Štandard IAS 16 umožňuje dva spôsoby účtovania oprávok:

- a) oprávky sa prepočítajú pomerne so zmenou v brutto účtovnej hodnote majetku tak, aby sa účtovná hodnota majetku po precenení rovnala jeho precenenej hodnote;
- b) zrušenie vytvorených oprávok súvzťažne s účtovnou hodnotou majetku a zostatková hodnota sa prepočíta na reálnu hodnotu¹¹⁰.

4.3.1 Účtovanie zníženia hodnoty konkrétneho majetku

Spoločnosť 3.2.2015 obstarala naklápací rotátor NARO 20 vo výške 1 375 000 Kč. Životnosť dopravného prostriedku bola stanovená na 5 rokov, tzn. ročný odpis je 267 000 Kč, mesačný potom 22 250 Kč. K 31.12.2015 bol dopravný prostriedok precenený na reálnu hodnotu 1 250 000 Kč. Pre rok 2016 bol teda stanovený nový odpis z dôvodu precenenia, odhadovaná životnosť sa však nemenila.

Rok 2015:	Rok 2016:
OC.....1 375 000 Kč	ÚH k 1.1.2016.....1 250 000 Kč
Oprávky k 31.12.2015..... 222 500 Kč	Oprávky.....312 500 Kč
ÚH k 31.12.2015.....1 152 500 Kč	ÚH k 31.12.2016.....937 500 Kč
RH.....1 250 000 Kč	RH.....250 000 Kč
Rozdiel ÚH a RH.....97 500 Kč	Rozdiel ÚH a RH.....687 500 Kč
Pomer ÚH brutto a oprávok.....6 : 1	Pomer ÚH brutto a oprávok.....4 : 1
Pomer rozdielu.....83 572 Kč a 13 928 Kč	Pomer rozdielu....472 000 a 118 000

Pozn. : Počiatočné stavy účtov (PS) sú uvedené iba kvôli porozumeniu, či ide o aktívny alebo pasívny účet. Xxx znamená hodnotu, ktorú reálne účet obsahuje („prenesenú“ z minulého roka). Pre lepšiu prehľadnosť a pochopenie bude X vyjadrovať hodnotu 0.

a) Brutto spôsob účtovania – pomerná zmena oprávok

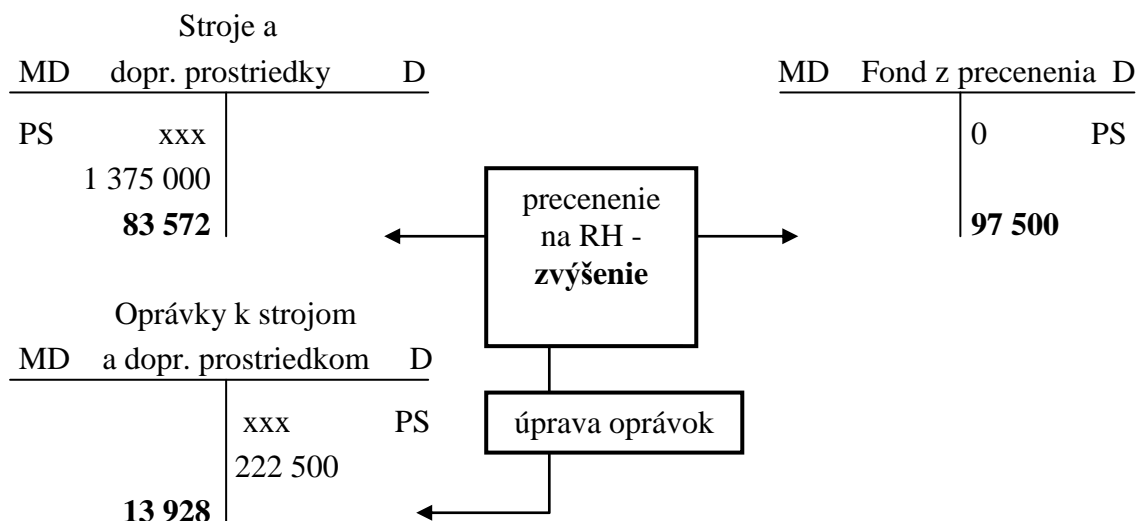
¹⁰⁹ SOUKUPOVÁ, B. a kol. *Účtovníctvo vo finančnom riadení*. 2008.

¹¹⁰ IAS 16, Nařízení č. 1126/2008/ES.

Oprávky sa prepočítajú pomerne so zmenou v brutto účtovnej hodnote majetku tak, aby sa účtovná hodnota majetku po precenení rovnala jeho precenenej hodnote.

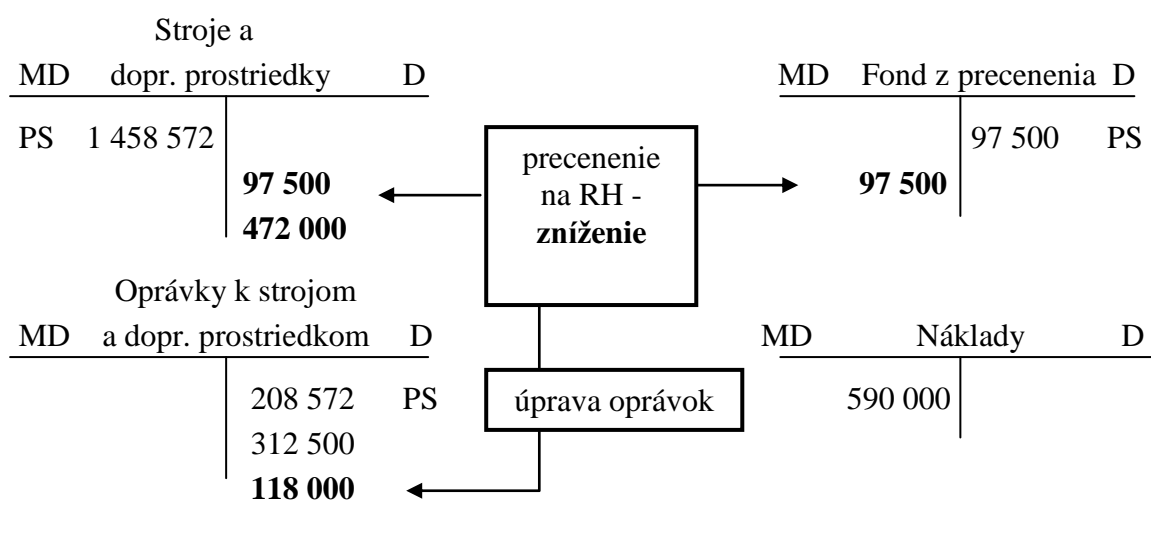
Tzn. rozdiel, o ktorý prevyšuje reálna hodnota účtovnú hodnotu, sa pomerne rozdelí medzi účty *Stroje a dopr. prostriedky* a *Oprávky k strojom a dopr. prostriedkom* (k oprávkám sa pričíta¹¹¹, pretože ide o zníženie hodnoty, tzn. zvýšenie oprávok).

Účtovanie v roku 2015

Účtovanie v roku 2016

V dôsledku precenenia sa ako prvý zníži („čerpá“) fond z precenenia - 97 500 . Výška rozdielu, ktorá prevyšuje fond z ocenenia sa potom zaúčtuje do nákladov - 590 000.

¹¹¹ V prípade zvýšenia hodnoty prostredníctvom RH by sa od oprávok odčítalo, tzn. zníženie oprávok.

V dôsledku precenenia sa zmení účtovná zostatková hodnota, avšak daňová základňa ostane rovnaká. Vznikne tak dočasný rozdiel medzi daňovou a účtovnou zostatkovou hodnotou vo výške 687 500 a z tohto titulu vznikne odložená daňová pohľadávka vo výške 130 625 Kč (19% zo 687 500 Kč).

náklady – odložená daň	odložená daň. pohľadávka
130 625	130 625

Uvedené operácie majú dopad na finančné výkazy Spoločnosti, ktoré zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 15: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku precenenia majetku¹¹²

Výkaz	Označenie vo výkaze	Suma v Kč
Výkaz finančnej pozície (A)	Pozemky, budovy a zariadenia	- 687 500
Výkaz finančnej pozície (A)	Odložená daňová pohľadávka	+ 130 625
Výkaz finančnej pozície (P)	Fond z precenenia	- 97 500
Výkaz úplného výsledku	Zmena opravných položiek rezerv v prevádzkovej oblasti	- 590 000
Výkaz úplného výsledku	Odložená daň	+ 130 625
Výkaz úplného výsledku	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	- 459 375

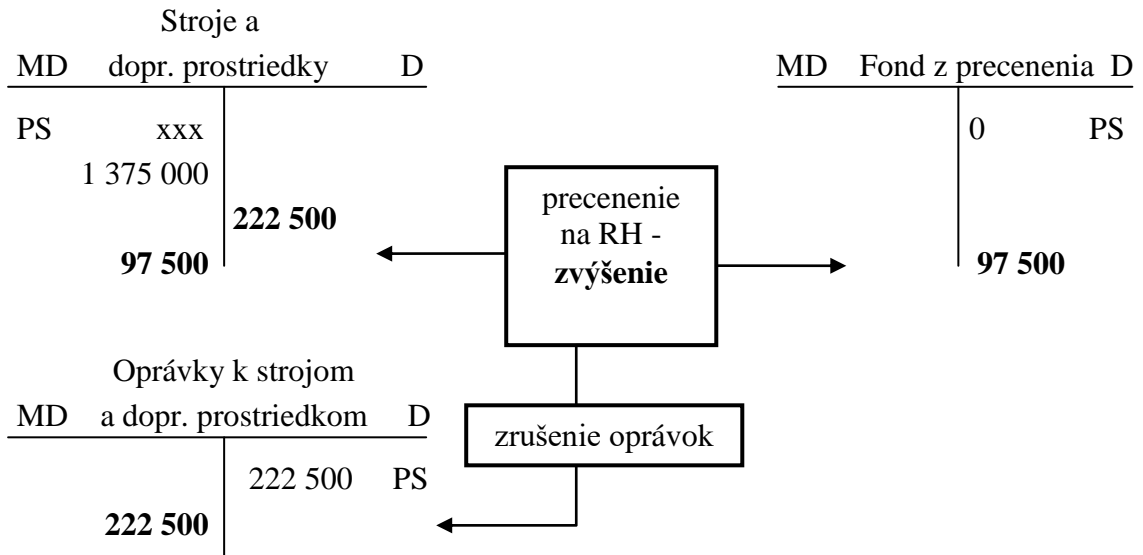
Strata zo zníženia hodnoty naklápacieho rotátoru v prípade precenenia v súlade so štandardom IAS 16 je 687 500 Kč. O túto čiastku sa zníži hodnota majetku avšak zároveň sa zvýšia aktíva o 130 625 v dôsledku zaúčtovania odloženej daňovej pohľadávky. Pasíva sa z dôvodu čerpania fondu z precenenia znížia o 97 500 Kč. Vo výkaze úplného výsledku sa prejaví strata zo zníženia hodnoty v znížení výsledku hospodárenia o 590 000 Kč a zároveň jeho zvýšeniu v dôsledku odloženej daňovej pohľadávky o 130 625 Kč.

b) Zrušenie celkových oprávok

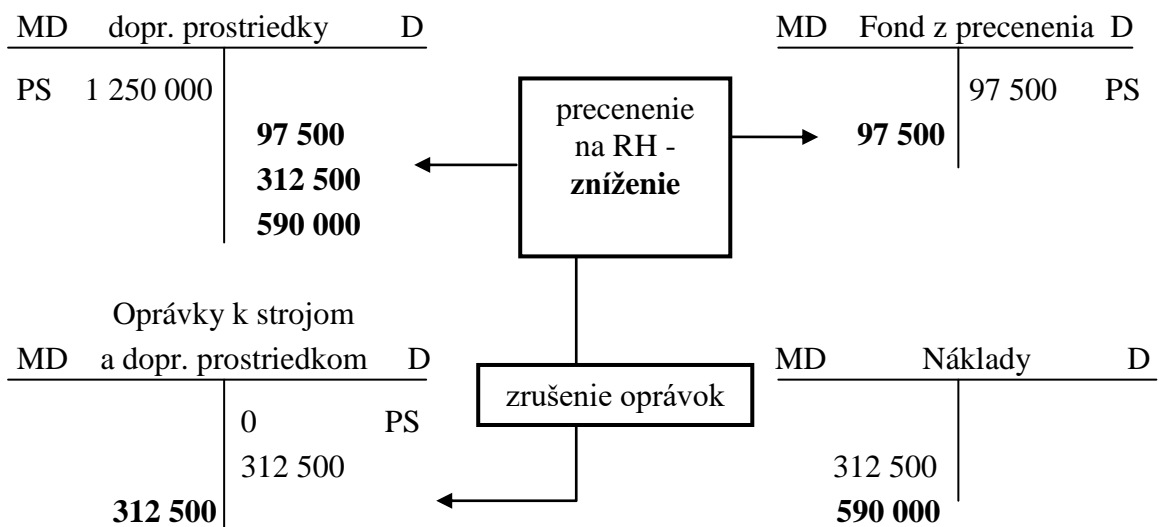
¹¹² Vlastné spracovanie.

Vytvorené oprávky sa zrušia súvzťažne s účtovnou hodnotou majetku a zostatková hodnota sa prepočíta na reálnu hodnotu.

Účtovanie v roku 2015

Účtovanie v roku 2016

Uvedené operácie majú dopad na finančné výkazy Spoločnosti, ktoré zobrazuje nasledujúca tabuľka.

Tab. 16: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku precenenia majetku¹¹³

Výkaz	Označenie vo výkaze	Suma v Kč
Výkaz finančnej pozície (A)	Pozemky, budovy a zariadenia	- 687 500
Výkaz finančnej pozície (A)	Odložená daňová pohľadávka	+ 130 625
Výkaz finančnej pozície (P)	Fond z precenenia	- 97 500
Výkaz úplného výsledku	Zmena opravných položiek rezerv v prevádzkovej oblasti	- 590 000
Výkaz úplného výsledku	Odložená daň	+ 130 625
Výkaz úplného výsledku	Výsledok hospodárenia za bežné obdobie	- 459 375

Dopad na finančné výkazy Spoločnosti v prípade druhého spôsobu účtovania oprávok sa nemení. Menia sa iba hodnoty v rámci účtu konkrétneho aktíva a jeho prislúchajúcim pohľadávkam.

4.4 Zhrnutie a porovnanie preceňovania, resp. zníženia hodnoty aktív

Hlavným rozdielom pri precenení v súlade so štandardom IAS 16 a IAS 36 je v tom, že štandard IAS 16 používa tzv. *fond z precenenia*, ktorý nemá dopad na náklady, a tým i výsledok hospodárenia, ako je tomu v IAS 36. Navyše štandard IAS 16 umožňuje dva spôsoby účtovania oprávok – brutto spôsob a zrušenie celkových oprávok.

Pri odpisovanom dlhodobom majetku sa z dôvodu precenenia, resp. zníženia hodnoty majetku, zmení aj výška jeho odpisovej základne, teda výška odpisov.

4.4.1 Aplikácia IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia

Ak by Spoločnosť v minulosti preceňovala majetok smerom nahor, využívala by fond z precenenia. Následné zníženie hodnoty by potom bolo kompenzované najprv znížením fondu z precenenia a pokiaľ by sa už fond vyčerpal, čiastka prevyšujúca fond z precenenia by sa zaúčtovala do nákladov. Ak teda fond z precenenia nevykazuje zostatok z dôvodu minulého precenenia na vyššiu hodnotu, celá čiastka precenenia na nižšiu hodnotu sa zúčtuje do nákladov. Či sa zmena precenenia odrazí vo výsledku

¹¹³ Vlastné spracovanie.

hospodárenia záleží teda na tom, či Spoločnosť v minulosti preceňovala majetok na vyššiu hodnotu. Ak áno, dopad na VH bude menej viditeľný, resp. nemusí mať dopad vôbec.

Aplikácia na DHM

Ak by sa účtovalo o znížení hodnoty pomocou fondu z precenenia, zvýšil by sa iba vlastný kapitál o 26 402 tis. Kč. Výsledok hospodárenia by precenenie neovplyvnilo, pretože sa nepracuje s nákladmi. Výsledok hospodárenia – v tomto prípade strata by činila „už len“ 1 469 805 tis. Kč, čo je o **1,8 %** menej ako v prípade zníženia hodnoty majetku v súlade so štandardom IAS 36.

4.4.2 Aplikácia IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív

Spoločnosť OHL ŽS, a.s. využíva štandard IFRS 13 vo všetkých prípadoch, kde sa dostáva do styku s pojmom reálna hodnota. Pritom berie do úvahy stav každého aktíva, pokiaľ vlastní 2 či viac identických aktív, napr. dopravných prostriedkov, reálna hodnota sa posudzuje pre každé aktívum zvlášť z dôvodu rozdielneho využívania a záťaže. Druhé kritérium pre stanovenie reálnej hodnoty je možnosť predaja. Spoločnosť posudzuje, či existuje hlavný trh pre dané aktívum a tiež zvažuje množstvo potenciálnych kupujúcich na trhu. Pre stanovovanie reálnej hodnoty postupuje v súlade so štandardom IAS 36 – *Zníženie hodnoty majetku*.

Aplikácia na DHM

Pôvodná hodnota DHM bola začiatku roku 2016 bola 1 637 195 tis. Kč. Po nákupoch, predajoch, odpisoch a precenení, resp. znížení hodnoty, je na konci roku 2016 hodnota DHM 516 934 000 Kč. Strata zo zníženia hodnoty dlhodobého hmotného majetku celkom je 26 402 000 Kč. Na účtovaní naklápacieho rotátoru sú zobrazené všetky zmeny vo finančných výkazoch, ktoré spôsobí zníženie hodnoty majetku. O viac ako 26 miliónov sa teda zníži hodnota dlhodobého hmotného majetku a zároveň sa o rovnakú čiastku zníži aj výsledok hospodárenia (v prípade Spoločnosti sa zvýši strata na hodnotu 1 496 207 tis. Kč). Ak by sme pre stanovenie odloženej dane vychádzali z toho, že účtovné odpisy sa rovnajú daňovým, zníženie dlhodobého hmotného majetku o 26 402 000 Kč by malo za následok rovnaký rozdiel medzi daňovou a účtovnou zostatkovou hodnotou a odložená daňová pohľadávka by v tomto prípade činila 5 016 380 Kč (19% z 26 402 000 Kč). Ak by sa hodnota majetku neznižovala, DHM by

činil 543 336 000 Kč, čo by bolo o **4,9%** viac. Je to pomerne dosť, pretože sa jedná iba o časť majetku – dlhodobý hmotný. Ak by sme brali do úvahy, že v dôsledku precenenia sa o približne 5% zníži aj hodnota nehmotného a finančného majetku, pohybovali by sme sa už vo vysokých číslach, ktoré by mali opäť dopad na VH.

V prípade spoločnosti OHL ŽS, a.s. je strata z precenenia malou čiastkou v pomere s výslednou stratou z podnikateľskej činnosti. Avšak v prípade spoločnosti, ktorá by dosahovala zisk tesne nad hranicou nuly by mohlo účtovanie o strate z precenenia hodnoty majetku spôsobiť, že výsledok hospodárenia nebude zisk ale strata. Je teda na účtovnej jednotke, aký spôsob precenenia majetku využije a tým pádom ako bude „regulovať“ svoj výsledok hospodárenia. Preceňovanie je jednou z oblastí ako ovplyvňovať svoj VH a tým i celkový obraz podniku.

V roku precenenia sa náklady rapídne zvýšia z dôvodu okamžitého zaúčtovania zníženia hodnoty do nákladov. To znamená aj nižší zisk. Zo zníženej hodnoty sa však vypočíta nová výška odpisov, tzn. nasledujúcom roku budú náklady naopak rapídne nižšie a zisk vyšší, čo môže spôsobiť, že Spoločnosť je v jednom roku v strate a v druhom v zisku.

Tieto výkyvy nemusia na prvý pohľad pôsobiť atraktívne, rovnako ako spôsobia veľký výkyv v hodnote pomerových ukazovateľov, ktoré sú využívané najmä užívateľmi závierky, ako sú banky, investori či majitelia podniku.

4.4.3 Výhody a nevýhody oceňovania vo *fair value*

Oceňovanie v reálnej hodnote má ako všetko svoje výhody i nevýhody.

Výhody:

- majetok a záväzky ocenené v reálnej hodnote sú porovnateľnejšie s trhovými cenami a v danom okamihu presnejšie – tzn. ceny sú pravidelne a priebežne aktualizované;
- náklady a výnosy z precenenia majetku a záväzkov sú vykázané v období, v ktorom nastanú (a nie vtedy, keď sú realizované v transakcii) – tzn. nižšia manipulovateľnosť s čistým príjmom;
- náklady a výnosy plynúce zo zmien v reálnej hodnote naznačujú ekonomické udalosti, ktoré je potrebné vysvetliť v prílohe účtovnej závierky – tzn. lepšia informovanosť interných a externých užívateľov.

Nevýhody:

- pre stanovenie reálnej hodnoty by sa primárne mala použiť tržná cena, čo je však v praxi veľmi ťažké zistiť, takže sú často používané odhady, čo môže viesť k nepresnostiam – tzn. subjektívne posudzovanie skutočností;
- nejasnosť v poznámkach účtovnej závierky – aký postup ocenenia sa použil pre aký majetok;
- trhy sa môžu vrátiť k pôvodným cenám, resp. k vyšším, takže vykazované straty môžu predstavovať iba dočasné rozdiely, ktoré sa v budúcnosti môžu zúčtovať, tzn. sú zavádzajúce;
- merania v reálnych hodnotách sú nespoľahlivé, pretože nevieme odhadnúť etické hodnoty;
- vykazované straty sú nepriaznivo ovplyvnené trhovými cenami, ktoré produkujú ďalšie straty a zvyšujú tak celkové riziko finančného systému¹¹⁴.

K nevýhodám oceňovania vo reálnych hodnotách by sa dali zaradiť i nasledujúce **nedostatky štandardu IFRS – *Fair Value Measurements***:

- IASB zastáva názor, že výstupná cena je vždy relevantnou (dôležitou) definíciou reálnej hodnoty, bez ohľadu na to, či subjekt zamýšľa aktívum používať alebo ho predáť. Na prvý pohľad je výstupná cena pre jedného účastníka vstupnou cenou pre druhého, avšak na tejto „ceste“ môže medzi cenami vzniknúť rozdiel – napr. ak je majetok nadobudnutý na primárnom trhu a predávaný na sekundárnom trhu. Podľa IASB sú totiž aktuálna vstupná cena a aktuálna výstupná cena rovnaké, pokiaľ sa týkajú toho istého majetku/záväzku v ten istý deň v rovnakej forme na tom istom trhu.
- IFRS 13 stanovuje jednotný rámec na meranie reálnej hodnoty a poskytuje komplexné usmernenie v tom, **ako** merať reálnu hodnotu, ale nestanovuje **kedy** toto opatrenie uplatniť. Segregácia medzi „ako“ a „kedy“ viedla k tomu, že mnoho expertov vyjadrilo svoje znepokojenie nad definíciou reálnej hodnoty ako všeobecného konceptu, ktorý nie je súčasťou jednotlivých operácií či aktív/záväzkov¹¹⁵.

¹¹⁴ CATTY, J. *Guide to fair value under IFRS*. 2009.

¹¹⁵ PALEA, V. and R. Maino. Private Equity Fair Value Measurement: A Critical Perspective on IFRS 13. *Australian Accounting Review* [online]. 2013.

- Môže nastať situácia, že reálna hodnota majetku klesá a reálna hodnota záväzkov stúpa. ÚJ v takom prípade vykáže straty, ktoré sa prejavia ako zmena vlastného imania, resp. zmena výsledku hospodárenia. Takto vykázané straty však môžu byť zavádzajúce z nasledujúceho dôvodu: zníženie hodnoty majetku môže byť iba dočasné, pretože trhové ceny sa môžu vrátiť na pôvodnú úroveň. Odhadnúť správnu výšku reálnej hodnoty tak nie je vôbec ľahké a jednoznačné¹¹⁶.

4.5 Riziká a návrhy pre užívateľov účtovných výkazov

V účtovných systémoch je dôraz kladený na verný a poctivý obraz o účtovnej jednotke. Výstupy z účtovníctva sú však poznamenané nedokonalosťami, ktoré majú vplyv na obraz podniku a v neposlednom rade najmä na rozhodovanie užívateľov účtovných informácií. Bez relevantných, správnych, úplných, včasných a aktuálnych informácií nie sú užívatelia schopní rozhodnúť sa najlepšie. Podkladom pre rozhodovanie je účtovná závierka.

Každá účtovná závierka má viac druhov užívateľov, pričom informačné potreby každého z nich sú rôzne. Taktiež sa líšia riziká vyplývajúce z chybného rozhodnutia vykonaného na základe informácií z účtovnej závierky. Užívatelia by sa dali rozdeliť do dvoch skupín: aktívni a pasívni. **Aktívni užívatelia** sú tí, ktorí účtovnej závierke rozumejú a dokážu sa v nej orientovať, informácie používajú k ďalšiemu spracovaniu, skúmaniu a uspokojeniu svojich informačných potrieb. Za **pasívneho užívateľa** by sa dal označiť len tzv. čitateľ, tzn. bez odpovedajúcich znalostí, ktorý informácie len preberá.

Počet užívateľov účtovnej závierky spoločnosti súvisí s jej veľkosťou – čím väčšia je spoločnosť, tým väčší je spravidla okruh užívateľov jej účtovnej závierky. Na počet užívateľov však pôsobia i ostatné vplyvy, ako sú odvetvie, v ktorom spoločnosť podniká, verejná obchodovateľnosť akcií, významnosť spoločnosti v regióne a podobne. Podľa koncepčného rámca sú **primárnymi užívateľmi** súčasní a potenciálni investori, veritelia a ostatní, ktorí tieto informácie používajú pri rozhodovaní o kúpe, predaji alebo držbe majetkových alebo dlhových nástrojov. Primárni užívatelia potrebujú informácie

¹¹⁶ DVOŘÁKOVÁ, D. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 2014

nielen na posúdenie vyhládok účtovnej jednotky, ale aj na to, ako efektívne využíva existujúce zdroje. **Rámec IFRS konštatuje, že finančné výkazy pre všeobecné účely nemôžu poskytnúť všetky informácie, ktoré môžu používatelia potrebovať na prijímanie ekonomických rozhodnutí. Mali by zväžiť aj relevantné informácie z iných zdrojov.** Ďalšími subjektmi užívajúcimi výkazy finančného účtovníctva sú regulátory trhu, napríklad štát. Tí sa však nepovažujú za hlavného užívateľa a finančné výkazníctvo preto nie je primárne zamerané na regulačné orgány alebo iné strany¹¹⁷.

4.5.1 Kategórie užívateľov účtovnej závierky a ich informačné potreby

Podľa vzťahu k účtovnej závierke sa dajú užívatelia rozdeliť do nasledujúcich skupín.

- **Vlastníci**

Z krátkodobého hľadiska je záujmom vlastníka zhodnotenie vložených prostriedkov a výška vyplatenej dividendy. Sleduje sa teda výsledok hospodárenia spoločnosti a informácia o výške vlastného kapitálu. Z dlhodobého hľadiska je potom kľúčová hodnota spoločnosti meraná napríklad podielom na trhu - informácia o celkových tržbách. Niektorí majitelia požadujú výstupy z účtovníctva pravidelne, iní sa týmto zaoberajú až v čase schyľovania k účtovnej závierke. Skreslenie informácií v účtovnej závierke môže viesť k nevýhodnému rozhodnutiu o predaji majetkového podielu, príp. k schváleniu dividendy vo výške, ktorá spoločnosti spôsobí finančné problémy alebo naopak nevyužije potenciál spoločnosti dostatočne.

- **Investori**

Cieľom investora je nakúpiť majetkový podiel v spoločnosti, ktorej hodnota (pripadajúca na majetkový podiel) je v skutočnosti vyššia než kúpna cena tohto podielu. Investor preto sleduje informácie účtovnej závierky, ako sú hodnota aktív, výška tržieb, veľkosť vlastného kapitálu a vývoj výsledku hospodárenia. Ďalšími dôležitými informáciami sú pre neho majetok zaťažený zástavným právom, poskytnuté ručenie a časová náročnosť (dlhodobosť/krátkodobosť) vykázaných pohľadávok a záväzkov.

¹¹⁷ Conceptual Framework for Financial Reporting. *IAS Plus* [online]. United Kingdom: Deloitte Global Services Limited, © 2017.

Skreslenie, príp. neuvedenie týchto informácií v účtovnej závierke môže viesť k chybnému rozhodnutiu investora o nákupe majetkového podielu.

- **Management**

Management spoločnosti je o jej finančnej situácii informovaný dá sa povedať najlepšie. V konečnom dôsledku je to práve on, kto je zodpovedný za správne zostavenie účtovnej závierky. Management je väčšinou odmeňovaný v závislosti na finančných ukazovateľoch, ktoré sú závislé od informácií v účtovnej závierke. Je tu teda hrozba toho, že management sa bude snažiť, aby prvky vstupujúce do finančných ukazovateľov boli čo najvhodnejšie pre ich priaznivý výsledok. Hrozí tiež možnosť, že management nezverejní niektoré informácie z dôvodu získania konkurenčnej výhody na trhu, prípadne úmyselne skreslí informácie v účtovnej závierke s cieľom uviesť užívateľa do omylu.

- **Obchodní partneri**

Pre výber vhodného kandidáta ako obchodného partnera je väčšinou kritérium solventnosti, perspektívnosti a platobnej schopnosti. Obchodní partneri tak v účtovných závierkach vyhľadávajú informácie najmä o pohľadávkach a záväzkoch po splatnosti, ktoré môžu indikovať problémy s likviditou a zvyšovať neistotu o budúcom smerovaní podniku. Dôležitým indikátorom smerovania podniku je tiež výsledok hospodárenia. Ak je záporný, môže to znamenať ohrozenie budúcej existencie podniku. Ak je naopak vysoký, pre obchodného partnera to môže indikovať, že zjednané ceny sú pre spoločnosť veľmi výhodné a preto môže rozmyšľať o ich zmene a vyjednávaní.

- **Zamestnanci**

Informácie relevantné pre zamestnancov sú najmä tie, ktoré súvisia s počtom pracovných miest, mzdou a prípadným ohrozením výpoveďou - plány výroby, rezervy tvorené na reštrukturalizáciu, podrobnosti súvisiace so sociálnou politikou, osobné náklady, mzdové náklady a podobne. Problémy v oblasti likvidity by mohli znamenať okrem iného aj ohrozenie výplaty miezd. Chybné rozhodnutie na základe nesprávnych informácií uvedených v účtovnej závierke môže spôsobiť odchod kvalitného a perspektívneho pracovníka alebo naopak, zotrúvanie v spoločnosti, ktorá nemá potenciál predpoklad neobmedzeného trvania.

▪ **Finančný úrad / Štát**

Potrebné informácie dostávajú najčastejšie prostredníctvom daňového priznania - výška splatných daňových záväzkov, transakcie uskutočnené so spriaznenými osobami a pod. Orgány dohľadu, akými sú predovšetkým Česká národná banka, považujú v účtovných závierkach za veľké riziko napríklad nadhodnotenie aktív, či chybnú prezentáciu opravných položiek k úverom¹¹⁸. Ak podnik čerpá grant / dotáciu, vykonáva sa kontrola určeným orgánom dohľadu – napr. Ministerstvo financií, Najvyšší kontrolný úrad a pod.

▪ **Konkurencia**

Pre súčasných aj potenciálnych konkurentov je relevantnou informáciou výška tržieb v jednotlivých oblastiach činností. Z nich je potom možné odvodiť podiel na trhu. Po porovnaní so svojím podielom na trhu môžu prípadne vyjednávať s obchodnými partnermi napr. o cene dodávaného tovaru či služieb. Ďalšou výhodou využitia finančných informácií je zistenie slabých oblastí a zameranie sa na ich posilnenie.

▪ **Verejnost'**

K informáciám z účtovnej závierky má prístup prakticky každý, ak je účtovná závierka v súlade s platnou legislatívou zverejňovaná v Zbierke listín. Pre mnoho užívateľov je to jediný zdroj dokumentov. Dôvody pre ich získanie sú napr. objasnenie histórie či mien vlastníkov spoločnosti, aktivity v oblasti ochrany životného prostredia a podobne.

4.5.2 Riziká účtovnej závierky a návrhy pre užívateľov

Práve rôznorodosť informačných potrieb užívateľov účtovnej závierky je dôvodom pre ťažké až nemožné zostavenie účtovnej závierky, ktorá by vyhovovala všetkým skupinám jej užívateľov.

Podľa štúdie Fostera je možné zostaviť rebríček najpreferovanejších informácií nasledovne:

- a) výročná správa spoločnosti,
- b) komunikácia s vedúcimi pracovníkmi,
- c) rady burzových maklérov,
- d) priebežné výsledky spoločnosti,

¹¹⁸ BÁČOVÁ, Jana. Pohled České národní banky na profesi auditorů. In: *Autorské články a rozhovory* [online]. © 2003-2018.

- e) noviny a časopisy,
- f) poradenské služby,
- g) hlásenie zástupcov,
- h) podniková tlač,
- i) rady priateľov,
- j) informácie z „druhej ruky“¹¹⁹.

Z toho je zrejmé, že výročná správa Spoločnosti je najdôležitejším zdrojom informácií a preto by jej mala byť venovaná najväčšia pozornosť. Avšak aj napriek tomu vyplýva stále viacero rizík pre užívateľov účtovnej závierky, s ktorými by mali byť oboznámení. Nasledujúca časť popisuje riziká a možné riešenia najčastejšie z pohľadu investora.

▪ **Subjektívita a voľnosť pri výbere**

Pravidlá v oblasti zmeny hodnoty majetku/závazku, či už testovanie na zníženie hodnoty aktíva alebo precenenia na reálnu hodnotu, sú nastavené pomerne všeobecne s nízkou konkrétnou špecifikáciou. Pri stanovovaní reálnej hodnoty je účtovným jednotkám ponechaná značná voľnosť, ktorú reprezentuje napr. aj vyjadrenie v IFRS 13: ÚJ nie je povinná dôkladne skúmať všetky trhy, za účelom zistenia, ktorý trh je základný resp. najvýhodnejší. Má však vziať do úvahy všetky informácie, ktoré sú k dispozícii. Medzinárodné účtovné štandardy povoľujú oceňovanie obstarávacími nákladmi i reálnou hodnotou. V prípade reálnej hodnoty môže byť dôsledkom ocenenia zvýšenie hodnoty majetku alebo naopak jeho zníženie. Preceňovanie na reálnu hodnotu je dôkazom zásady verného a poctivého obrazu účtovníctva, avšak v rozpore so zásadou opatrnosti. Z názorných príkladov je zrejmé, že spoločnosti môžu obraz o svojej finančnej výkonnosti i finančnej pozícii vylepšovať alebo zhoršovať. Jedným z týchto prostriedkov je práve preceňovanie. V štandardoch sú určené pravidlá, kedy je možné postupovať podľa štandardu IAS 16 a štandardu IAS 36. Návody k správne zvoleniu metodiky a výšky precenenia sú však všeobecné, čo znamená, že každá účtovná jednotka si špecifikuje tieto pravidlá na podmienky, v ktorých sa nachádza s ohľadom na externé a interné činitele. Ak by chcela napríklad získať dotácie, ale zisk by bol neprimerane vysoký, cieľom by bolo znížiť ho. To by sa mohlo dosiahnuť

¹¹⁹ FOSTER, G. *Financial statement analysis*. 1986.

prostredníctvom štandardu IAS 36, ktorý má dopad na náklady a tým i výsledok hospodárenia. Naopak, ak by spoločnosť potrebovala upraviť hodnotu vlastného kapitálu (napr. pre zlepšenie ukazovateľa rentability vlastného kapitálu) využila by pre precenenie štandard IAS 16, ktorý sa prejavuje väčšinou iba zmenou v súvahe.

Na základe podkladov z interných zdrojov Spoločnosti boli na praktickom príklade ukázané dopady viacerých možností precenenia na „čísla“ v účtovnej závierke. Východiskom by bolo presnejšie určenie kedy má Spoločnosť využiť štandard IAS 16 a kedy IAS 36. Podmienky síce stanovené sú, avšak v pomerne všeobecnom a nešpecifickom znení, kde výber závisí na konkrétnych podmienkach spoločnosti. Dá sa konštatovať, že si môže vybrať, ak si tento výber uháji a rozumne zdôvodní. Investor ako užívateľ účtovnej závierky by mohol požiadať podnik o sprístupnenie ku konkrétnejším informáciám, čo mu dopomôže k rozhodnutiu investovať svoj prostriedky práve do konkrétnej spoločnosti alebo nie.

- **Malá ochota k zmene štruktúry účtovnej závierky**

Spoločnosť vykazuje každý rok rovnaký typ účtovnej závierky, tzn. nemení sa štruktúra a rozsah zverejňovaných informácií. Pre významnejšiu zmenu je potrebný zásah zvonku, čo môže byť buď zmena audítora alebo zmena vlastníka Spoločnosti. V roku 2016 sa vlastník Spoločnosti zmenil, čím sa aj zmenila štruktúra výročnej správy – prehľadnejšie a konkrétnejšie vykazovanie informácií. Nový majiteľ zhodnotil celý hospodársky rok a priblížil dôvody, ktoré viedli k výslednej strate z podnikateľskej činnosti. Malá ochota spoločností meniť štruktúru svojich účtovných závierok môže viesť k oneskorenému zverejneniu informácií, opakovaniu rovnakých účtovných chýb a tým aj k uvedeniu užívateľa účtovnej závierky do omylu. Užívateľ účtovnej závierky nemá možnosť detailne skúmať účtovnú závierku a preto sa spolieha na výrok audítora.

Východiskom by bolo stanoviť konkrétnejšie a obsiahlejšie požiadavky vo vykazovaní jednotlivých častí účtovnej závierky – všetky informácie, ktoré musí obsahovať a ktoré sú na báze dobrovoľnosti. Týmto by aj investor videl, ktoré informácie spoločnosť chce o sebe odkryť a ktoré sa naopak snaží udržať v tajnosti. Z toho si potom môže vyvodit závery, prečo by podnik chcel určité informácie „skrývať“.

- **Odlišná interpretácia predpisov**

IFRS vyžadujú značné množstvo odborného úsudku, čo spôsobuje interpretáciu štandardov v súlade s potrebami danej spoločnosti. Zatiaľ čo však klienti môžu dať prednosť agresívnejšej interpretácii, ich audítor nemusí byť ochotný pristúpiť na túto formu interpretácie z dôvodu strachu z miestnych autorít (úradov). Uvedené nezhody ohľadom uplatňovania rozdielnych foriem môžu viesť k nahradeniu audítora iným. Ukazuje sa, že spoločnosti menia audítorov práve vtedy, keď prechádzajú na adaptáciu nových štandardov. Prijatie nových štandardov a zmien IFRS znamená výmenu súboru účtovných štandardov, ktoré poskytujú viac príležitostí k nezhodám a audítorským náhradám¹²⁰.

Článok M. Wieczynskej¹²¹ dokazuje, že audítori sa menia v závislosti od toho, či firmy prejdú na nové vykazovanie účtovných dokumentov prostredníctvom IFRS. Myslím, že už toto naznačuje, aké nezrovnalosti sa v nich stále nachádzajú. Ak klient (spoločnosť) v niektorých veciach nesúhlasí s odborne vzdelaným audítorom a je natoľko presvedčený o svojej pravde, že dotyčného audítora až vymení, resp. prestane s ním spolupracovať, vtedy je riziko vyloženia si štandardov viacerými spôsobmi naozaj vysoké. To spôsobuje zbytočné nezhody na konci reťazca (po spracovaní uzávierky) a náklady na ich odstránenie, čomu sa mohlo vyhnúť, ak by boli smernice definované presnejšie a s menšou možnosťou variability.

Kvalita účtovníctva je závislá na ľudskom faktore, resp. na spôsobe akým realitu zobrazuje v účtovníctve. Variantnosť vedie k možnosti voľby, a to takej, ktorá je najlepšia a najvýhodnejšia pre informačné potreby užívateľa. A tu nastáva konflikt, čo a ako by malo byť v účtovníctve zachytené. Opodstatnenosť a relevantnosť chápania je potom obhájitelná z oboch strán – spoločnosti i audítora. Existencia viacerých možných (ne)správnych riešení nevyhnutne vyvolá konflikty medzi jednotlivými zainteresovanými subjektmi, pretože každý sa snaží presadiť takú podobu pravidiel, ktorá im pomôže dosiahnuť požadované ciele.¹²²

¹²⁰ WIECZYNSKA, Maria. The “Big” Consequences of IFRS: How and When Does the Adoption of IFRS Benefit Global Accounting Firms? *The Accounting Review* [online]. 2016.

¹²¹ Vid' odkaz 120.

¹²² PROCHÁZKA, D. *Ekonomické dopady implementace IFRS v Evropě*. 2015, s. 65.

Je to teda vec veľmi subjektívna. Každý má iné myslenie, dá si do súvisu iné veci. Preto by mali byť štandardy viac formalizované a konkrétnejšie, čo by znížilo riziko vzniku možných sporov medzi užívateľmi a pripravovateľmi či kontrolou. To sa však dosiahne jedine zainteresovanosťou všetkých strán a to je problém ďalší – tvorba a pripomienkovanie IFRS.

- **Tvorba a pripomienkovanie IFRS**

Myslím, že väčšina ľudí nevie, že sa vôbec na procese tvorby IFRS môže podieľať. To spôsobuje, že pripomienkujú a vytvárajú iba ľudia zainteresovaní, čím sa tvorí akýsi malý okruh „VIP ľudí“, ktorí si potom tvoria vlastné podmienky a pravidlá, vyhovujúce najviac ich potrebe. Je preto nevyhnutné, aby sa na tvorbe štandardov podieľali nezávislí ľudia a hlavne v čo najväčšom počte i rozmanitosti. Inak by mohla jednostranná regulácia a nečinnosť verejného záujmu vyústiť k zhoršeniu celospoločenského blahobytu – ak regulátor podľahne tlaku záujmových skupín a prispôsobí regulatorné požiadavky nie verejnému záujmu, ale parciálnemu.

Investori sú jedným z najčastejších a najdôležitejších užívateľov účtovnej závierky. V ich vlastnom záujme by sa teda mali podieľať na tvorbe a pripomienkovaní štandardov IFRS. Problémom by sa mohla zdať nízka odbornosť investorov v tejto problematike, a tým odradenie a neochota zapojiť sa do tohto procesu. Rozhodnutie tak ostáva len na uvedomení a vzdelanosti konkrétneho investora.

- **Dlhodobý vzťah spoločnosti a audítora**

Spoločnostiam môže audit vykonávať stále ten istý audítor, v prípade Spoločnosti je to konkrétny pracovník audítorskej spoločnosti Deloitte. Môže to viesť k určitému stereotypu a prehliadaniu chýb a rizík. Tiež je tu možnosť ovplyvňovania audítora vytváraním užších osobných vzťahov s pracovníkmi spoločnosti a tým menej kvalitná kontrola audítora.

Východiskom by bolo zaviesť povinnosť, ktorá bude nakazovať výmenu audítora spoločnosti po určitom časovom období, napr. každé 4 roky. Prinesie to nový a neskreslený pohľad na účtovné informácie, a tým i odlišné informácie v správe audítora, ktoré môžu dopomôcť investorovi v jeho rozhodovaní. Taktiež by mal investor

využívať a porovnávať aj iné účtovné závierky z rovnakého odvetvia a nie iba spoliehať sa na výrok audítora. Nútená výmena audítora má však i svoje nevýhody, akými sú hlavne vysoké náklady na spoznanie nového klienta.

- **Riziko neporozumenia práce audítora**

Audítor pri skúmaní účtovnej závierky postupuje v súlade s Medzinárodnými audítorskými štandardmi, zákonom o auditoch, aplikačnými doložkami Komory audítorov Českej republiky a v neposlednom rade na základe svojho odborného úsudku. Predpokladá sa teda, že užívateľ účtovnej závierky rozumie hladine významnosti, ktorá je pri audite používaná. Tento predpoklad však predstavuje riziko chybného pochopenia a interpretovania záveru práce audítora. Nie každý užívateľ má prehľad v predpisoch, ktorými sa audítor riadi.

Riešením by mohlo byť vyjadrenie audítora z akých predpokladov a na základe akých skutočností vychádzal a toto vyjadrenie jasne a zrozumiteľne uviesť v úvode svojho výstupu. Vyjadrenie by prípadne tiež mohol vystaviť po upozornení či vyžiadaní investorom, ktorý zamýšľa vložiť svoje prostriedky do spoločnosti.

- **Nízke množstvo potrebných informácií**

V súlade so štandardom IFRS 13 je účtovná jednotka povinná zverejniť informácie, ktoré pomôžu užívateľovi pochopiť, ktoré aktíva a záväzky boli ocenené v reálnej hodnote, oceňovacie techniky a úrovne použité k determinácii týchto postupov¹²³.

Toto pravidlo sa však dodržiava vo veľmi všeobecnom ponímaní. V účtovnej závierke Spoločnosti je k stanoveniu reálnej hodnoty uvedené veľmi málo informácií. Pri finančných aktívach sú opísané jednotlivé úrovne, avšak opis je pomerne všeobecný s nízkou hĺbkou vysvetľovania. Vo výročnej správe nie je uvedená konkrétna skupina majetku a k nej zadelený konkrétny stupeň pre oceňovanie. Taktiež nie je nikde uvedené ako sa Spoločnosť dopracovala k stanoveniu diskontnej sadzby. Tá predstavuje akúsi tajomnú veličinu, ktorá je zodpovedná za stanovenie výšky hodnoty z užívania, čím ovplyvňuje aj stanovenie spätne ziskateľnej čiastky aktíva.

¹²³ MELVILLE, A. *International financial reporting: a practical guide*. 2014.

Veľkú variabilitu pri stanovení diskontnej sadzby môže tiež spôsobovať fakt, že nie vždy je dostupná z trhu. Potom je možné použiť odhady podľa dodatku A k IAS 36: a) vážený priemer nákladov na kapitál účtovnej jednotky stanovený použitím techník – napr. CAPM b) prírastková pôžičková úroková sadzba účtovnej jednotky c) iné tržné úrokové sadzby¹²⁴.

Použitie možnosti inej tržnej úrokovej miery je nejasné vyjadrenie, ktoré poskytuje obrovský priestor pre stanovenie úrokovej miery. Spoločnosť si tak môže vybrať zo širokej škály úrokových mier, akými sú napr. úroková miera k dlhodobým dlhopisom k štátnym pokladničným poukážkam, referenčné úrokové sadzby na medzibankovnom trhu a podobne. Sadzby stanovené týmto spôsobom nemusia vôbec odrážať celkové podmienky, v ktorých sa spoločnosť pohybuje. Diskontné sadzby sú v rukách podniku. Je teda pravdepodobné, že ak by sa podnik chcel vyhnúť zníženiu hodnoty svojho majetku, použil by nízku diskontnú sadzbu a naopak. Ak by napríklad spoločnosť mala v úmysle znížiť výsledok hospodárenia, bude sa snažiť o vysokú stratu zo zníženia hodnoty a teda bude voliť vysokú hodnotu diskontnej sadzby (pri stanovovaní diskontovaných budúcich CF).

Celkový výsledok teda záleží v značnej miere na odhadoch managementu a odborných kompetentných pracovníkov, ktoré nemusia byť (úmyselne či neúmyselne) vhodné. Spoločnosť tak môže manipulovať s výsledkom hospodárenia. Údaje, z ktorých vychádza stanovenie diskontnej sadzby v účtovných závierkach chýbajú. V prípade Spoločnosti je tento údaj iba stručne vysvetlený spojením - stanovený odhadom.

Ako riešenie by sa naskytovalo zaviesť do povinností zverejňovania aj konkrétne skutočnosti, z ktorých účtovná jednotka vychádzala pri stanovovaní diskontnej sadzby, príp. postup a jednotlivé kroky stanovenia výslednej diskontnej sadzby. Taktiež by mala uviesť riziká, ktoré pri stanovovaní diskontnej sadzby brala do úvahy a z akých predpokladov vychádzala.

- **Nezverejnenie dôležitých informácií po dátume účtovnej závierky**

S odstupom času je možné vykonať kontrolu vykázania informácií po dátume účtovnej závierky a reálnych skutočností, ktoré sa udiali do dátumu odovzdania účtovnej

¹²⁴ Dodatok k IAS 36, bod A17. Nařízení č. 1126/2008/ES.

závierky. V prípade analyzovanej Spoločnosti je to navýšenie základného kapitálu od materskej spoločnosti, ktorý sa uskutočnil v marci 2016. Vo výročnej správe za rok 2015 to však v časti o zmenách dôležitých skutočností po dátume účtovnej závierky nie je nikde uvedené.

Nedostatočná informovanosť investora predstavuje riziko. Finančná pomoc je významná skutočnosť, ktorá by sa vo výročnej správe mala uviesť, pretože ovplyvňuje predpoklad nepretržitého trvania Spoločnosti, obzvlášť keď sa nachádza v rizikovom období a viackrát za sebou vykazuje stratu. Ak by investor mal k dispozícii informáciu o budúcom navýšení kapitálu, môže usúdiť, že daná spoločnosť stojí za to, aby jej materská spoločnosť pomohla v období krízy, čo naznačuje, že sa jedná o silnú spoločnosť. Ak však investor nemá k dispozícii túto informáciu, môže naopak očakávať, že podnik v budúcnosti skracuje. Je teda žiaduce, aby pri analyzovaní potenciálnej spoločnosti bral do úvahy účtovné závierky z iných období a nadväznosti v kontinuite podniku.

- **Previazanosť spoločnosti s managementom**

Spoločnosť v roku 2016 zmenila svojho majiteľa. Z tohto dôvodu mohli poklesnúť stavebné zákazky v dôsledku obchodných vzťahov majiteľa so zákazníkmi Spoločnosti. Taktiež o viac ako polovicu poklesli peňažné prostriedky, čo mohlo byť spôsobené vyplatením podielu odchádzajúceho majiteľa. Tieto skutočnosti však v účtovnej závierke nie sú komentované. Tak vzniká riziko, že investor si pokles vyloží iným spôsobom a nebude ochotný svoj kapitál investovať práve do tejto spoločnosti.

Je treba, aby investor venoval rovnakú pozornosť číselným i nečíselným informáciám a tiež poznatkom tzv. medzi riadkami.

- **Nezohľadnenie tzv. neviditeľných informácií**

Investor by mal vziať do úvahy informácie a udalosti, ktoré jednoznačne účtovná závierka nezobrazuje. Sú nimi napríklad cyklickosť vývoja, ktorá odráža sezónnosť produkčného procesu a hospodársky cyklus, v ktorom sa ekonomika nachádza. To môže totiž mať zásadný vplyv na obraz podniku v očiach investora. Spoločnosť dosahovala v posledných rokoch stratu, avšak tá je zdôvodnená celkovým útlmom v odvetví. Bez

tejto informácie by si užívateľ mohol vytvoriť horší obraz o podniku. Taktiež nie sú v účtovnej závierke obsiahnuté informácie o vplyve nepenažných faktorov (kvalifikovanosť pracovníkov, kvalita managementu, firemná značka, inovácie), ktoré môžu vylepšiť, príp. zhoršiť hodnotu podniku v očiach užívateľa¹²⁵.

Tieto informácie väčšinou nie sú dostupné v účtovných závierkach, avšak hľadaním by sa investor dopracoval aspoň k niekoľkým z nich. Silu firemnej značky napr. s porovnaním podielu na trhu s konkurenciou, kvalita managementu by sa dala zistiť vyhľadávaním vzdelania a skúseností, príp. referencií jednotlivých pracovníkov. Taktiež existujú rôzne rebríčky firiem z pohľadu obľúbenosti, kvality a podobne.

V zhrnutí kapitoly by sa dalo konštatovať, že v každom zobrazenom riziku účtovnej závierky bola za problém pokladaná variabilita pochopenia a interpretácie štandardov. Pomerne mnoho nejasností sa nachádza práve v oblasti oceňovanie reálnou hodnotou. Štandard IFRS 13 – *Fair Value Measurements* bol vydaný práve kvôli tomu, aby nejasností bolo menej. Myslím, že stále chýbajú zavedené povinnosti, ako napr. presné a jasné definovanie postupu výpočtu diskontnej sadzby. Investor ako užívateľ účtovných informácií je postavený do náročnej úlohy. Ak si chce byť čo najviac istý správnym výberom spoločnosti pre svoju investíciu, čaká ho dlhá cesta vyhľadávania a posudzovania informácií, ktoré obsahujú značný podiel pravdy.

¹²⁵ ZEMÁNKOVÁ Lenka a Anna FEDOROVÁ. Relevance účetních výkazů s ohledem na informační potřeby uživatelů účetní závěrky. *Trendy ekonomiky a managementu* [online]. 2010.

ZÁVER

Medzinárodný účtovný štandard IFRS 13 – *Fair Value Measurements* je jedným z hlavných a kľúčových štandardov v oblasti oceňovania reálnou hodnotou. Cieľom diplomovej práce bolo posúdenie aplikácie tohto štandardu a jeho dopadov na relevantnosť informácií zverejňovaných v účtovných závierkach, s praktickou aplikáciou na spoločnosť OHL ŽS, a.s., a následnými návrhmi doporučení pre užívateľov účtovných informácií.

Úvodná časť práce je zameraná na opis účtovných štandardov používaných v medzinárodnom kontexte - IFRS a US GAAP - a dôležitosť ich postupnej konvergencie. Pre porozumenie všetkých štandardov IFRS je veľmi dôležité najprv pochopiť koncepčný rámec, kde sú definované účtovné zásady a predpoklady, základné prvky účtovnej závierky a kritéria pre ich uznanie. Predstavuje tak základný nástroj pre zjednotenie prístupu zostavovania účtovnej závierky.

Následne je priblížený vývoj štandardu IFRS 13 a jeho použitie. Pre porozumenie témy diplomovej práce je nevyhnutné rozumieť termínom z oblasti oceňovania a preceňovania, ktorých definícia je taktiež súčasťou práce.

Teoretické východiská medzinárodných účtovných štandardov IAS 16 – *Pozemky, budovy a zariadenia* a IAS 36 – *Zníženie hodnoty aktív*, tvoria základňu pre spracovanie analýzy dlhodobého majetku v konkrétnej spoločnosti.

V úvode druhej časti práce je stručne popísaný predmet podnikania a história spoločnosti OHL ŽS, a.s. Hlavnou činnosťou spoločnosti sú komplexné dodávky stavebných prác v odbore dráhových, diaľničných, inžinierskych a pozemných stavieb. Ďalej sú zhrnuté účtovné pravidlá a postupy, ktoré spoločnosť používa. S hodnotou *fair value* pracuje v nasledujúcich položkách: dlhodobý hmotný majetok, ostatný finančný majetok, finančné nástroje, aktíva určené k predaju, opravné položky k pohľadávkam, majetok prenajímaný formou finančného leasingu a výnosy, za predpokladu, že čiastka výnosu môže byť spoľahlivo ocenená a je pravdepodobné, že ekonomické úžitky spojené s transakciou poplynú do Spoločnosti.

Diplomová práca sa konkrétnejšie zameriava na analýzu dlhodobého hmotného majetku v súvislosti s reálnou hodnotou. Na konkrétnom majetku je prezentovaný spôsob precenenia s využitím štandardu IAS 16 a IAS 36. Hlavný rozdiel je v tom, že štandard

IAS 16 používa tzv. *fond z precenenia*, ktorý nemusí mať dopad na náklady, a tým i výsledok hospodárenia, ako je tomu v IAS 36. Navyše štandard IAS 16 umožňuje dva spôsoby účtovania oprávok – tzv. brutto spôsob a zrušenie celkových oprávok. Na to, aby podnik mohol účtovať skrz štandard IAS 36, testuje svoj majetok na zníženie hodnoty – a to tak, že berie do úvahy vonkajšie a vnútorné indikácie. Ak také signály existujú, je odhadnutá spätne ziskateľná čiastka majetku a určený prípadný rozsah straty zo zníženia hodnoty. Spätne ziskateľná čiastka sa rovná reálnej hodnote majetku zníženej o náklady na predaj alebo hodnote z užívania podľa toho, ktorá je vyššia. Ak je spätne ziskateľná čiastka majetku nižšia, ako jeho účtovná hodnota, účtovná hodnota sa zníži na hodnotu spätne ziskateľnú.

Pri odpisovanom dlhodobom majetku sa z dôvodu precenenia, resp. zníženia hodnoty majetku, zmení aj výška jeho odpisovej základne a výška odpisov, čo má za následok zmenený výsledok hospodárenia v budúcom období.

Ak by spoločnosť OHL ŽS, a.s. účtovala o znížení hodnoty pomocou fondu z precenenia (IAS 16), zvýšil by sa iba vlastný kapitál – konkrétne o 26 402 tis. Kč. Výsledok hospodárenia by precenenie neovplyvnilo, pretože sa nepracuje s nákladmi. Strata by teda činila už „iba“ 1 469 805 tis. Kč, čo je o 1,8% menej ako v prípade zníženia hodnoty majetku v súlade so štandardom IAS 36.

Spoločnosť však pri precenení dlhodobého hmotného majetku využíva štandard IAS 36, čo spôsobilo, že hodnota majetku sa znížila o 4,9 % a výsledok hospodárenia – strata, sa ešte navýšila na hodnotu 1 496 207 tis. Kč.

Zmeny v účtovných výkazoch, ktoré spôsobilo precenenie sú uvedené v jednotlivých podkapitolách. Precenenie má taktiež vplyv na zhoršenie či zlepšenie hodnoty finančných ukazovateľov. Relevantnosť informácií v účtovnej závierke teda závisí i na výbere vhodného spôsobu oceňovania.

Posledná časť je venovaná kategorizácii užívateľov účtovnej závierky, vyplývajúcim rizikám a návrhom, ktoré by mohli zmierniť, príp. úplne odstrániť nedostatky v oblasti relevantnosti vykazovania účtovných informácií.

Oceňovanie v reálnych hodnotách utrpelo na svojej príťažlivosti v období finančnej krízy, kedy bola dokonca reálna hodnota uvádzaná ako jeden z dôvodov jej vzniku. V odbornej literatúre neexistuje jednotný názor na využívanie reálnych hodnôt. Avšak

prevažuje názor, že oceňovanie v reálnej hodnote vedie k transparentnejším finančným informáciám a k stavu, kedy vlastný kapitál účtovnej jednotky vyjadruje v každom okamihu hodnotu spoločnosti.

Napriek a s ohľadom na uvedené informácie, sa dá skonštatovať, že implementácia IFRS do účtovných systémov a postupné zblížovanie do jednotného celku účtovného vykazovania je zatiaľ tou najlepšou cestou. Aj v tomto prípade však platí tzv. teória falzifikácie K. R. Poppera, ktorej podstatou je, že *„žiadna teória nikdy nie je definitívne potvrdená, je vždy iba v štádiu, kedy ešte nebola nikým platne vyvrátená“*.

ZOZNAM POUŽITÝCH ZDROJOV

BÁČOVÁ, Jana. Pohled České národní banky na profesi auditorů. In: *Autorské články a rozhovory* [online]. Praha: Česká národní banka, © 2003-2018 [cit. 2018-05-02].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/cs/verejnost/pro_media/clanky_rozhovory/media_2001/cl_01_010222b.html

CATTY, J. *Guide to fair value under IFRS*. Canada: John Wiley a Sons, 2009. ISBN 978-0-470-47708-3

Conceptual Framework for Financial Reporting. *IAS Plus* [online]. United Kingdom: Deloitte Global Services Limited, © 2017 [cit. 2018-05-02]. Dostupné z: <https://www.iasplus.com/en/standards/other/framework>

ČERNÝ, Václav. Ocenění metodou fair value jako příčina ekonomické krize. In: *Účetnictvo a audítorstvo v procese svetovej harmonizácie: zborník z medzinárodnej vedeckej konferencie*. Bratislava 2009. ISBN 978-80-225-2740-8

ČERNÝ, Václav. Účetní pravidla, změny v účetních odhadech a chyby dle Mezinárodních účetních standardů IAS/IFRS a v národní úpravě účetnictví České republiky u podnikatelských subjektů. *Český finanční a účetní časopis* [online]. 2013 [cit. 2017-11-07]. Dostupné z: <https://www.vse.cz/cfuc/198>

Deloitte. IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou – vybrané otázky. In: *CFO Best Practice* [online]. © 2015 [cit. 2018-01-08]. Dostupné z: http://www.cfo.sk/articles/ifrs-13-ocenovanie-realnou-hodnotou-vyane-otazky#.Wr_YUtRubIU

DIANA COZMA IGHIAN. International Accounting Convergence in the Field of Fair Value Measurement. *Annals of Dunarea de Jos University Fascicle I: Economics and Applied Informatics* [online]. Dunarea de Jos University of Galati, 2015, 21, 23-28 [cit. 2017-11-17]. Dostupné z: <https://doaj.org/article/2a8630ae350a48a68b416d2a89916dd1>

DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS*. 4. aktualiz. a rozš. vyd. Brno: BizBooks, 2014, 327 s.

ISBN 978-80-265-0149-7.

EURÓPSKY DVOR AUDÍTOROV. *Železničná nákladná doprava v EÚ: stále nie na správnej dráhe*. Luxemburg : Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2016.

ISSN 1977-5776. Dostupné tiež z:

https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR16_08/SR_RAIL_FREIGHT_SK.pdf

FICBAUER, Jiří. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. Brno: Akademické nakladatelství CERM, 2016, 176 s. ISBN 978-80-214-5390-6.

FOSTER, George. *Financial statement analysis*. 2nd ed. Englewood Cliffs ; London: Prentice Hall International, 1986, 625 s. ISBN 0-13-316332-6.

IAS 36, Nařízení komise (ES) č. 1126/2008 ze dne 3. listopadu 2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002. [online]. [cit. 2018-12-05] Dostupné z: <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:320:0001:0481:CS:PDF>

IFRS do kapsy 2015. In: Deloitte [online]. 2015 [cit. 2018-12-05]. Dostupné z: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/cz/Documents/audit/IFRSdo_kapsy_2015.pdf.

IFRS foundation [online]. London: © IFRS Foundation 2017 [cit. 2018-04-04].

Dostupné z:

<https://www.ifrs.org/supporting-implementation/supporting-materials-by-ifrs-standard/ifrs-13/>

JÍLEK, Josef a Jitka SVOBODOVÁ. *Účetnictví podle mezinárodních standardů účetního výkaznictví*. Praha: Grada, 2011, 448 s. ISBN 978-80-247-4710-1.

KOVANICOÁ, D. a kol. *Finanční účetnictví světový koncept*, 4. vyd. Praha: Polygon, 2003. ISBN 80-72-73-090-8.

KLEDUS, Robert. Používání pojmů cena a hodnota při oceňování majetku. In: *Sborník příspěvků konference Expert Forensic Science Brno 2015* [online]. Vysoké učení technické v Brně, Ústav soudního inženýrství, 2015, s. 391 [cit. 2018-03-20]. ISBN 978-80-214-5100-1. Dostupné z: <http://hdl.handle.net/11012/42763>

MELVILLE, Alan. *International financial reporting: a practical guide*. 4th ed. Harlow: Pearson, 2014. ISBN 978-02-7378-597-2.

MIELCARZ, Pawel. A new approach to private firm fair value valuation in line with IFRS 13 - the concept of the most advantageous market discount (MAMD). *Business and Economic Horizons* [online]. 2014, 10 [cit. 2017-11-17]. Dostupné z: geconsearch.umn.edu/record/245866/files/201607040539_07_BEH_Vol10_Issue1_2014_Mielcarz_New_approach_to_private_firm_fair_value_valuation_IFRS_pp.79-85.pdf

Nařízení komise (ES) č. 1126/2008 ze dne 3. listopadu 2008, kterým se přijímají některé mezinárodní účetní standardy v souladu s nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1606/2002. [online]. [cit. 2018-12-07] Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A02008R1126-20140101>

PALEA, V. and R. Maino. Private Equity Fair Value Measurement: A Critical Perspective on IFRS 13. *Australian Accounting Review* [online]. 2013, vol. 23, no. 3, p. 264-278. [cit. 2017-11-16]. Dostupné z: <http://web.b.ebscohost.com.ezproxy.lib.vutbr.cz/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=1&sid=9326a870-ef65-40d5-b90c-e2c2f1464944%40sessionmgr101>.

PROCHÁZKA, David. *Několik poznámek k oceňování fair value*. In: Účetnictví v procesu světové harmonizace. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1685-1.

PROCHÁZKA, David. *Ekonomické dopady implementace IFRS v Evropě*. Praha: Oeconomica, nakladatelství VŠE, 2015, s. 65. ISBN 978-80-245-2097-1.

SAXUNOVÁ, Darina. *Financial statements under the US GAAP and IFRS: theory, concepts, problems of financial accounting*. Prague: Wolters Kluwer, 2014. ISBN 978-80-7478-646-4.

SEC. *Spotlight On: Fair Value Accounting Standards* [online]. 2008, Washington, D. C., U. S. Securities and Exchange Commission. [cit. 2018-01-05].

SOUKUPOVÁ, B. a kol. *Účetnictvo vo finančnom riadení*. Bratislava, 2008. ISBN 978 – 80 – 892685 – 08 – 4.

Štvrtá smernica Rady z 25. júla 1978 o ročnej účtovnej závierke niektorých typov spoločností.

SOUKUPOVÁ, B. ŠLOSÁROVÁ, A. BAŠTINCOVÁ, A. *Účtovníctvo*. Bratislava: Iura Edition, 2004. ISBN 80-8078-020-X.

STOLOWY, H. and BRETON, G. Accounts Manipulation: A Literature Review and Proposed Conceptual Framework, *Review of Accounting and Finance* [online]. 2004, vol. 3, no.1, pp. 5-66 [cit. 2016-11-22]. Dostupné z: [https://www.google.cz/search?q=Stolowy+H.%2C+Bretton+G.%2C+\(2004\)%2C+Accounts+Manipulation%3A+A+Literature+Review+and+Proposed+Conceptual&oq=Stolowy+H.%2C+Bretton+G.%2C+\(2004\)%2C+Accounts+Manipulation%3A+A+Literature+Review+and+Proposed+Conceptual&aqs=chrome..69i57j69i60.672j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.cz/search?q=Stolowy+H.%2C+Bretton+G.%2C+(2004)%2C+Accounts+Manipulation%3A+A+Literature+Review+and+Proposed+Conceptual&oq=Stolowy+H.%2C+Bretton+G.%2C+(2004)%2C+Accounts+Manipulation%3A+A+Literature+Review+and+Proposed+Conceptual&aqs=chrome..69i57j69i60.672j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8)

ŠPEŤKO, Peter. IFRS 13 Oceňovanie reálnou hodnotou. *Derivát* [online]. 2011, roč. 8 [cit. 2017-12-06]. ISSN 1336-5711. Dostupné z: <http://www.derivat.sk/index.php?PageID=1842>

VLADU Alina Beatrice a BALACIU Diana Elisabeta. Creative accounting players and their gains and loses. *Annals of the University of Oradea: Economic Science* [online]. 2010, vol. 1, p. 813-819 [cit. 2018-02-13]. ISSN 1222-569X Dostupné z: <https://doaj.org/article/0998fecad21840fcba728861162ef508>

Výroční zpráva o činnosti OHL ŽS, a.s. v Brně za rok 2016. Brno: OHL ŽS, a.s., 2017. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/vypis-sl-detail?dokument=50760523&subjektId=714558&spis=683061>

WIECZYNSKA, Maria. The “Big” Consequences of IFRS: How and When Does the Adoption of IFRS Benefit Global Accounting Firms? *The Accounting Review* [online]. Arizona State University, 2016, Vol. 91, No. 4 [cit. 2017-11-22]. DOI: 10.2308.

ZEMÁNKOVÁ Lenka a Anna FEDOROVÁ. Relevance účetních výkazů s ohledem na informační potřeby uživatelů účetní závěrky. *Trendy ekonomiky a managementu* [online]. 2010, roč. 4, č. 07 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: https://dspace.vutbr.cz/bitstream/handle/11012/19867/07_14.pdf?sequence=1

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících ze dne 20. dubna 1967.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník ze dne 22. března 2012.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek ze dne 29. dubna 2016.

Zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku ze dne 10. července 1997.

Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách ze dne 21. prosince 1990.

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991.

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EÚ	Európska únia
FO	Fyzická osoba
PO	Právnická osoba
IAS 16	IAS 16 – Pozemky, budovy a zariadenia
IAS 36	IAS 36 – Zníženie hodnoty aktív
IASB	Medzinárodný výbor pre účtovné štandardy
IFRIC	Výbor pre interpretácie medzinárodného finančného vykazovania
IFRS	Medzinárodné účtovné štandardy
ÚJ	Účtovná jednotka
ÚO	Účtovné obdobie
ÚZ	Účtovná závierka
VH	Výsledok hospodárenia
ZOC	Zákon č. 526/1990 Sb., o cenách ze dne 21. prosince 1990
ZOU	Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví ze dne 12. prosince 1991

ZOZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKOV

Obr. 1: Model precenenia kombinovaný	31
Obr. 2: Model precenenia výsledkovo	31
Obr. 3: Model precenenia súvahovo	32

ZOZNAM POUŽITÝCH TABULIEK

Tab. 1: Míľniky projektu Fair value	20
Tab. 2: Príčiny vzniku IFRS 13	20
Tab. 3: Hlavný cieľ IFRS 13.....	20
Tab. 4: Stanovy IFRS 13.....	21
Tab. 5: Nepôsobnosť IFRS 13	21
Tab. 6: Doba odpisovania jednotlivých skupín majetku v Spoločnosti.....	53
Tab. 7: Informácie o dlhodobom hmotnom majetku Spoločnosti v celých tis. Kč	53
Tab. 8: Informácie o vybraných položkách v Spoločnosti v Kč.....	55
Tab. 9: Zostatková hodnota, reálna hodnota a ich rozdiel k 31.12.2016 v Kč	59
Tab. 10: Odhad predpokladaných peňažných tokov v rokoch 2017,2018,2019.....	61
Tab. 11: Výpočet hodnoty z užívania vybraných aktív Spoločnosti v Kč.....	62
Tab. 12: Podklady pre určenie spätne ziskateľnej hodnoty v Kč.....	63
Tab. 13: Výpočet zníženia hodnoty aktíva v Kč.....	64
Tab. 14: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku zníženia hodnoty majetku	66
Tab. 15: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku precenenia majetku.....	69
Tab. 16: Zobrazenie zmien vo výkazoch ÚZ Spoločnosti 2016 v dôsledku precenenia majetku.....	71

ZOZNAM POUŽITÝCH SCHÉM

Schéma 1: Základné predpoklady koncepčného rámca	17
Schéma 2: Štandardy užívajúce <i>fair value</i>	24
Schéma 3: Oceňovacie modely pri prvotnom a druhotnom oceňovaní	30
Schéma 4: Postup a metódy pre stanovenie reálnej hodnoty DHM	36
Schéma 5: Postupnosť výberu veličín pre ocenenie reálnou hodnotou	41
Schéma 6: Postup určenia aktíva so zníženou hodnotou	56

ZOZNAM POUŽITÝCH GRAFOV

Graf 1: Podiel zákaziek Spoločnosti v roku 2016.....	45
--	----

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha I: Nekonsolidovaný výkaz úplného výsledku hospodárenia spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

Príloha II: Nekonsolidovaný výkaz finančnej pozície spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

Príloha III: Nekonsolidovaný prehľad o zmenách vlastného kapitálu spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

Príloha IV: Nekonsolidovaný prehľad o práznych tokoch spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

PRÍLOHY

Príloha I: Nekonsolidovaný výkaz úplného výsledku hospodárenia spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

ROČNÍ NEKONSOLIDOVANÁ ÚČETNÍ ZÁVĚRKA ZPRACOVANÁ K 31. PROSINCI 2016

v souladu s Mezinárodními standardy účetního výkaznictví ve znění přijatém EU

ANNUAL UNCONSOLIDATED FINANCIAL STATEMENTS FOR THE YEAR ENDED 31 DECEMBER 2016

in Accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the EU

NEKONSOLIDOVANÝ VÝKAZ ÚPLNÉHO VÝSLEDKU SPOLEČNOSTI OHL ŽS, a.s. ZA ROK KONČÍCÍ K 31. 12. 2016 |
UNCONSOLIDATED STATEMENT OF COMPREHENSIVE INCOME OF OHL ŽS, a.s. FOR THE YEAR ENDED OF 31 DECEMBER 2016

tts. Kč CZK thousand	BOD NOTE	Rok končí 31. 12. 2016 Year ended 31 Dec 2016	Rok končí 31. 12. 2015 Year ended 31 Dec 2015
Tržby Revenue	5	5 301 782	12 485 672
Změna stavu zásob Change in inventories		-6 642	6 867
Náklady stavební výroby Costs of construction production	6	-4 416 451	-11 258 075
Ostatní služby Other services	8	-247 326	-340 282
Osobní náklady Staff costs	7	-988 579	-1 068 617
Odpisy majetku Depreciation/amortisation		-184 659	-130 239
Ostatní provozní výnosy Other operating income	9	51 666	108 666
Ostatní provozní náklady Other operating expenses	10	-159 320	-417 165
Změna opravných položek a rezerv v provozní oblasti Change in allowances and provisions relating to operating activities	11	-595 559	-23 704
Ztráta z provozní činnosti Operating loss		-1 245 088	-636 877
Kurzové rozdíly Foreign exchange rate gains or (losses)		-4 113	-21 608
Finanční výnosy Financial income	12	22 122	24 585
Finanční náklady Financial expenses	13	-52 633	-38 653
Změna opravných položek a rezerv ve finanční oblasti Change in allowances and provisions relating to financial activities	14	-214 844	-7 743
Ztráta před zdaněním Loss before tax		-1 494 556	-680 296
Daň z příjmu Income tax	15	-1 651	94 989
Ztráta za běžné období Loss for the year		-1 496 207	-585 307
Ostatní úplný výsledek Other comprehensive income (loss)			
Položky, které se následně mohou reklasifikovat do hospodářského výsledku Items that may be subsequently reclassified to profit or loss			
Efektivní část zajištění peněžních toků Effective part of cash flow hedging		22 034	12 136
Odložená daň Deferred tax		-4 186	-2 306
Ostatní úplný výsledek po zdanění - mezsoučet Other comprehensive income (loss) after tax - subtotal		17 848	9 830
Úplný výsledek za období celkem Total comprehensive loss for the year		-1 478 359	-575 477
Počet akcií (ks) Number of shares (pcs)		486 463	486 463
Ztráta na akcii (Kč) Loss per share (CZK)		-3 076	-1 203

Príloha II: Nekonsolidovaný výkaz finančnej pozície spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

NEKONSOLIDOVANÝ VÝKAZ FINANČNÍ POZICE SPOLEČNOSTI OHL ŽS, a.s. ZA ROK KONČÍCÍ K 31. 12. 2016 | UNCONSOLIDATED STATEMENT OF FINANCIAL POSITION OF OHL ŽS, a.s. FOR THE YEAR ENDED OF 31 DECEMBER 2016

tis. Kč CZK thousand	BOD NOTE	Rok končící 31. 12. 2016 Year ended 31 Dec 2016	Rok končící 31. 12. 2015 Year ended 31 Dec 2015
Dlouhodobá aktiva Non-current assets			
Nehmotný majetek Intangible assets	16	75 946	139 872
Pozemky, budovy a zařízení Property, plant and equipment	17	516 934	610 071
Investice do nemovitostí Investment properties	18	242 017	257 544
Podíly v ovládaných podnicích Investments in subsidiaries	19	190 403	376 154
Podíly v přidružených podnicích Investments in associates	20	15 011	15 011
Ostatní finanční majetek Other financial assets	21	24 560	24 560
Pohledávky z obchodního styku a ostatní aktiva Trade receivables and other assets	22	414 137	298 147
Odložené daňové pohledávky Deferred tax assets	23	109 549	127 128
		1 588 557	1 848 487
Krátkodobá aktiva Current assets			
Zásoby Inventories	24	32 909	50 726
Stavební smlouvy Construction contracts	25	1 092 375	1 170 890
Obchodní a jiné pohledávky a ostatní aktiva Trade and other receivables and other assets	26	1 327 878	1 961 808
Peněžní prostředky a peněžní ekvivalenty Cash and cash equivalents	27	730 629	2 192 011
Aktiva určená k prodeji Assets held for sale	28	2 617	3 508
		3 186 408	5 378 943
Aktiva celkem Total assets		4 774 965	7 227 430
Vlastní kapitál Equity			
Základní kapitál Share capital	29	486 463	486 463
Fond z přecenění zajišťovacích derivátů Revaluation reserve for hedging derivative instruments	30	-15 622	-33 470
Nerozdělený zisk (ztráta) Retained earnings (loss)	31	-551 765	943 971
		-80 924	1 396 964
Dlouhodobé závazky Long-term liabilities			
Dlouhodobé rezervy Long-term provisions	33	257 502	174 350
Ostatní dlouhodobé závazky Other long-term liabilities	34	1 504 844	439 470
Závazky z titulu finančních leasingů Finance lease payables	35	21 225	33 216
		1 783 571	647 036
Krátkodobé závazky Short-term liabilities			
Závazky z obchodního styku Trade payables	36	1 892 679	4 441 022
Stavební smlouvy Construction contracts	25	137 615	307 288
Ostatní závazky Other payables	37	490 668	284 648
Bankovní úvěry a kontokorenty Bank loans and overdrafts	32	100 000	0
Daňové závazky Tax payables	38	14 838	25 505
Závazky z titulu finančních leasingů Finance lease obligations	35	11 560	12 449
Krátkodobé rezervy Short-term provisions	33	424 958	112 518
		3 072 318	5 183 430
Pasiva celkem Total liabilities		4 774 965	7 227 430

Príloha III: Nekonsolidovaný prehľad o zmenách vlastného kapitálu spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

NEKONSOLIDOVANÝ PŘEHLED O ZMĚNÁCH VLASTNÍHO KAPITÁLU SPOLEČNOSTI OHL ŽS, a.s. ZA ROK KONČÍCÍ K 31. 12. 2016 | UNCONSOLIDATED STATEMENT OF CHANGES IN EQUITY OHL ŽS, a.s. FOR THE YEAR ENDED OF 31 DECEMBER 2016

	Základní kapitál Share capital	Zákonný rezervní fond Statutory reserve fund	Zajištění peněžních toků Revaluation reserve for hedging derivative instruments	Nerozdělený zisk (ztráta) minulých let Retained earnings	Vlastní kapitál celkem Total equity
tis. Kč CZK thousand					
Zůstatek k 31. 12. 2014 Balance at 31 December 2014	486 463	–	-43 300	1 528 966	1 972 129
Ztráta za období Loss for the year	–	–	–	-585 307	-585 307
Ostatní úplný výsledek za období Other comprehensive income (loss) for the year	–	–	9 830	–	9 830
Úplný výsledek za období celkem – mezisoučet Total comprehensive income (loss) for the period – subtotal	–	–	9 830	-585 307	-575 477
Promíčené dividendy Dividends statute barred	–	–	–	312	312
Zůstatek k 31. 12. 2015 Balance at 31 December 2015	486 463	–	-33 470	943 971	1 396 964
Ztráta za období Loss for the year	–	–	–	-1 496 207	-1 496 207
Ostatní úplný výsledek za období Other comprehensive income (loss) for the year	–	–	17 848	–	17 848
Úplný výsledek za období celkem – mezisoučet Total comprehensive income (loss) for the period – subtotal	–	–	17 848	-1 496 207	-1 478 359
Promíčené dividendy Dividends statute barred	–	–	–	471	471
Zůstatek k 31. 12. 2016 Balance at 31 December 2016	486 463	–	-15 622	-551 765	-80 924

Priloha IV: Nekonsolidovaný prehľad o prazných tokoch spoločnosti OHL ŽS, a.s. za rok 2016

NEKONSOLIDOVANÝ PŘEHLED O PENĚŽNÍCH TOCÍCH SPOLEČNOSTI OHL ŽS, a.s. ZA ROK KONČÍCÍ K 31. 12. 2016 | UNCONSOLIDATED CASH FLOW STATEMENT OF OHL ŽS, a.s. FOR THE YEAR ENDED OF 31 DECEMBER 2016

	Rok končící 31. 12. 2016 Year ended 31 Dec 2016	Rok končící 31. 12. 2015 Year ended 31 Dec 2015
tis. Kč CZK thousand		
PROVOZNÍ ČINNOST OPERATING ACTIVITY		
Ztráta před zdaněním Loss before tax	-1 494 556	-680 296
Úpravy o Adjustments by:		
Odpisy majetku Amortisation / depreciation	184 659	130 239
Ztráta / (zisk) z prodeje dlouhodobého hmotného majetku Loss / (profit) from the sale of property, plant and equipment	-5 458	-3 937
Změna stavu rezerv a opravných položek Change in provisions and allowances	810 598	32 123
Čisté úrokové náklady Net interest expense	29 066	24 769
Odepsané pohledávky Receivables written-off	9 996	-36
Nerealizované kurzové ztráty / (zisky) Unrealised foreign exchange rate gains / (losses)	6 897	42 955
Ostatní ztráty / (zisky) Other losses / (gains)	-5 736	39 779
Výnosy z investic Income from investments	-18 600	-20 000
Snížení / (zvýšení) stavu zásob Decrease/(increase) in inventories	18 126	64 292
Snížení / (zvýšení) stavu pohledávek Decrease / (increase) in receivables	407 534	2 318 757
Zvýšení / (snížení) stavu závazků Increase/ (decrease) in payables	-2 796 136	7 544
Peněžní prostředky z provozní činnosti Cash and cash equivalents from operating activity	-2 853 610	1 956 189
Uhrazená daň z příjmu Income tax paid	-7 296	5 831
Zaplacené úroky Interest paid	-29 287	-27 532
ČISTÉ PENĚŽNÍ TOKY Z PROVOZNÍ ČINNOSTI NET CASH FLOW FROM OPERATING ACTIVITY	-2 890 193	1 934 488
INVESTIČNÍ ČINNOST INVESTMENT ACTIVITY		
Přijaté úroky Interest received	3 522	4 585
Přijaté dividendy Dividends received	18 600	20 000
Příjmy z prodeje dlouhodobého hmotného majetku Proceeds from the sale of property, plant and equipment	6 730	6 070
Nákupy dlouhodobého hmotného majetku Purchases of property, plant and equipment	-37 211	-47 657
Nákupy dlouhodobého finančního majetku Purchases of non-current financial assets	-	-45 817
ČISTÉ PENĚŽNÍ TOKY Z INVESTIČNÍ ČINNOSTI NET CASH FLOW FROM INVESTMENT ACTIVITY	-8 359	-62 819
FINANČNÍ ČINNOST FINANCIAL ACTIVITY		
Změna stavu úvěrů Change in loans	100 000	-522 900
Splátky závazků z finančních leasingů Payments of finance lease obligations	-16 308	-23 051
Zápůjčky Borrowings	1 353 478	-
ČISTÉ PENĚŽNÍ TOKY Z FINANČNÍ ČINNOSTI NET CASH FLOW FROM FINANCIAL ACTIVITY	1 437 170	-545 951
ČISTÉ ZVÝŠENÍ/(SNÍŽENÍ) PENĚŽNÍCH PROSTŘEDKŮ A PENĚŽNÍCH EKVIVALENTŮ NET INCREASE/(DECREASE) IN CASH AND CASH EQUIVALENTS	-1 461 382	1 325 718
PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY A EKVIVALENTY NA POČÁTKU OBDOBÍ CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE BEGINNING OF THE YEAR	2 192 011	866 293
PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY A EKVIVALENTY NA KONCI OBDOBÍ CASH AND CASH EQUIVALENTS AT THE END THE YEAR	730 629	2 192 011